

DISZFUNKCIÓK AZ ÁLLAMI ENERGETIKA ÉS AZ ENERGIAJOG TERÜLETEIN



**ENERGIA
KLUB**

Budapest, 2009. november 30.

A kutatásra az Energia Klub *Energia Kontroll Projektje* keretében 2009 áprilisától novemberéig került sor. A projekt az Open Society Institute Budapest és a CEE Trust for Civil Society anyagi támogatásával jött létre

A kutatásban részt vettek:

Ámon Ada, Energia Klub
Dr. Antal Attila, Energia Klub
Bozsó Brigitta, Energia Klub
Csikai Mária, Energia Klub
Király Zsuzsanna, Energia Klub
Koritár Zsuzsanna, Energia Klub
Perger András, Energia Klub
Tóth Nelli, Energia Klub
Varga Katalin, Energia Klub

Kutatásvezető:

Dr. Antal Attila

A tanulmányt szerkesztette:

Dr. Antal Attila

Kézirat lezárva:

2009. november 30.

Energia Klub
1056 Budapest, Szerb u. 17-19.
Fax: +36 1 411 3529
e-mail: energiaklub@energiaklub.hu
internet: www.energiaklub.hu

Energia Kontroll Projekt
e-mail: info@energiakontrollprojekt.hu
internet: energiakontrollprojekt.hu

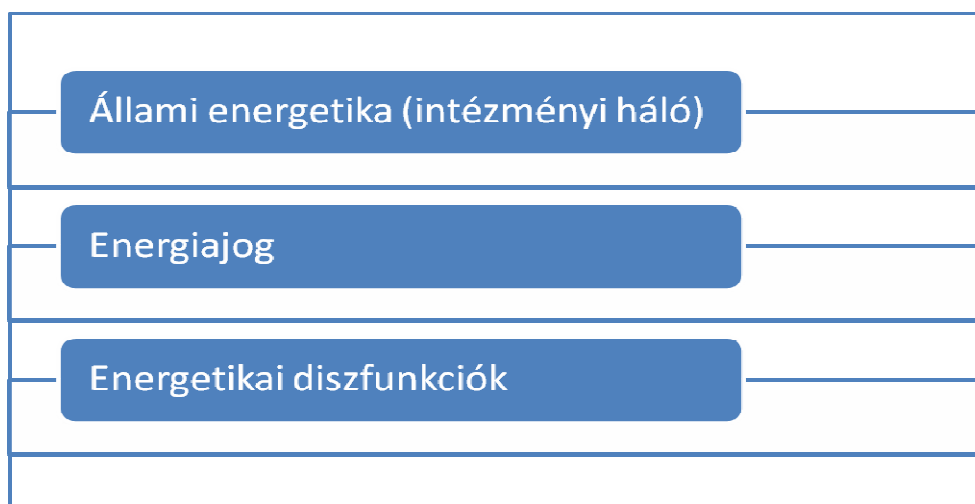
TARTALOMJEGYZÉK

TARTALOMJEGYZÉK.....	3
A KUTATÁSRÓL (MÓDSZERTANI BEVEZETŐ)	5
VEZETŐI ÖSSZEFOGLALÓ.....	6
1. AZ ENERGIA KONTROLL PROJEKT KERETÉBEN VIZSGÁLT ÁLLAMI SZEKTOROK.....	8
1.1 A vizsgált állami energiaszektor tematikus hálója	9
1.2 Az energiapolitikát és az ahhoz kapcsolódó egyéb szakpolitikákat befolyásoló népképviselői és kormányzati szervek	10
1.3 Energiaigazgatás és az ahhoz kapcsolódó részterületek.....	14
1.3.1 Primer energiaigazgatás	14
1.3.2 A közigazgatás kapcsolódó szervei	17
1.4 Az állami energetikához kapcsolódó cégek	18
1.5 Egyéb vizsgálandó szervek, intézmények és alapok	21
1.5.1 Központi Nukleáris Pénzügyi Alap	21
1.5.2 Gazdasági Versenyhivatal	21
1.5.3 Nemzeti Fogyasztóvédelmi Hatóság.....	22
1.5.4 Magyar Kereskedelmi Engedélyezési Hivatal	24
1.5.5 Az állampolgári jogok és a jövő nemzedékek országgyűlési biztosa	24
1.6 Az igazságszolgáltatás szerepe (Energetikai Állandó Választottbíróóság)	26
2. A MAGYAR ENERGIAJOG	27
2.1 A hazai energiajog és a kapcsolódó részterületek jogszabályai	28
2.2 A hazai energiajog tematikus rendszere	30
3. DISZFUNKCIÓK AZ ÁLLAMI ENERGETIKA ÉS ENERGIAJOG TERÜLETEIN.	36
3.1 A diszfunkció jelentése és értelmezési kerete.....	36
3.2 Diszfunkciók az állami energetika és az energiajog területein	37
3.2.1 A stratégiai tervezés (policy-gyártás) és a tervezési dokumentumok inkoherenciái	37
3.2.2 A jogalkotással és a jogalkalmazással kapcsolatos problémakörök	40
3.2.3 Alapok, speciális finanszírozási rendszerek	46
4. ÖSSZEFOGLALÁS ÉS JAVASLATOK.....	52
TOVÁBBI LEHETSÉGES KUTATÁSI IRÁNYOK.....	54
FELHASZNÁLT IRODALOM.....	55
ÁBRAJEGYZÉK	57
TÁBLÁZATJEGYZÉK.....	57

MELLÉKLETEK.....	58
I. melléklet: A Magyar Energia Hivatal feladat és határhőre.....	58
II. melléklet: A legfontosabb hazai energetikai cégek cégháttéré.....	63
II./1. Az MVM Zrt. cégháttéré.....	63
II./2. A Magyar Olaj- és Gázipari Nyrt. cégháttéré.....	65
II./3. A Paksi Atomerőmű Zrt. cégháttéré.....	68
III. melléklet: A magyar energiajog jogszabályi gyűjteménye.....	69
Törvény.....	69
Törvényerejű rendelet.....	69
Kormányrendelet.....	70
Miniszteri rendelet.....	71
Miniszterelnöki rendelet.....	74
Minisztertanácsi rendelet.....	74
Országgyűlési határozat.....	74
Kormány határozat.....	76
Miniszterelnöki határozat.....	76
Határterületi jogszabályok.....	76
IV. melléklet: A magyar energiajog tematikus rendszere.....	79
Tematikus energetikai törvények.....	79
Tematikus energetikai rendeletek.....	80
Tematikus energetikai határozatok.....	83
V. melléklet: Az Energia Klub levelezése és beadványai.....	85
V./1. Levél a Miniszterelnöki Hivatal közigazgatási államtitkárától (2004. december 1.)	85
V./2. Levél a Közlekedési Hírközlési és Energiaügyi Minisztériumtól (2009. március 28.)	87
V./3. 2009. – Az Energia Klub alkotmánybírósági beadványa Paksi Atomerőmű bővítése tárgyában.....	89
V./4. 2009. – Az Energia Klub beadványa a jövő nemzedékek országgyűlési biztosához a Zöld Beruházási Rendszerrel kapcsolatban.....	94

A KUTATÁSRÓL (MÓDSZERTANI BEVEZETŐ)

Jelen tanulmány annak a kutatásnak az eredményeit tartalmazza, amelyet az Energia Klub 2009 áprilisától novemberéig az Energia Kontroll Projektje keretében lefolytatott, s a magyar állami energetika¹ feltérképezésére és az azzal kapcsolatos diszfunkciók feltárására irányult. A tanulmánnyal egy időben, a projekt másik részelemeként készült el a magyarországi korrupciókutatás első tematikus, az energetikára koncentráló tanulmánya. Az Energia Kontroll az Open Society Institute és a CEE Trust for Civil Society támogatásával valósult meg. A projekt egésze az energiaügyek és az állami szféra tisztaságának és átláthatóságának elősegítését szolgálja. Az Energia Kontroll egyik alprojektje volt tehát az állami szféra energetikai diszfunkcióinak feltárása, még hozzá több aspektusból. Egyrészt megvizsgáltuk magukat az állami energetika intézményeit abból a szempontból, hogy azok milyen módon veszik ki részüket az állami energetikából. Ezen túlmenően vizsgálódásunk fontos pontját képezte a magyar energiajog komplex feltárása. A magyar energetikát szabályozó legfontosabb jogszabályok feltárása és tematikus rendszerbe foglalása módot adott arra, hogy mélyebb következtetéseket tegyünk a magyar energetikai jogalkotást (s általában is a magyar jogalkotást) illetően. A kutatás elméleti jellege lehetővé tette a széleskörű forráselemzést: feldolgoztuk a legfontosabb magyar és külföldi szakirodalmat. Mindezek alapján meghatároztuk a hazai energetika legfontosabb és mihamarabb feloldandó diszfunkcióit. Az alprojekt lezárásaként pedig szakmai javaslatcsomagot állítottunk össze a feltárt diszfunkciók mentén.



1. ábra. A vizsgált témakörök

¹ A továbbiakban az *állami energetika* alatt az állam által (jogszabályok alapján) létrehozott és működtetett szervezetrendszer értjük, amelyet célszerű – legalábbis a kutatás szempontjából – módszertanilag elválasztani a „magán energetikától”, amely döntően az állami szférától intézményesen elkülönülten szerveződő (azonban ahhoz ezer szállal kötődő) energetikai intézményi hálót jelenti.

VEZETŐI ÖSSZEFOGLALÓ

Tanulmányunk értékét és újdonságerejét egyrészt a tematikus, összefoglaló és rendszerező jelleg adja, valamint az Energia Klub gyakorlatán alapuló diszfunkciók meghatározása, körülírása, s ennek kapcsán néhány javaslat megfogalmazása.

Az állami energetika komplex rendszerét feltárva meghatároztuk tehát azokat a legfontosabb állami energetikai szerveket, amelyek a jogszabályok alapján jelentős energetikai feladat- és hatáskörrel rendelkeznek. Az intézményeket alapvetően az őket szabályozó hatásköri listák alapján választottuk ki, szem előtt tartva az energetika területének komplex jellegét, amelyet nem lehet figyelmen kívül hagyni az egyes intézmények kiválasztása során. Mindezek alapján öt fő szervtípust, ezekhez tartozóan pedig mintegy 26 intézményt² különítettünk el.

1. táblázat. A tanulmányban bemutatott intézményi háló

Szervtípus	A szerv megnevezése	
<i>Az energiapolitikát és az ahhoz kapcsolódó egyéb szakpolitikákat befolyásoló népképviselői és kormányzati szervek (jogalkotás, szakpolitikai tervezés)</i>	<ul style="list-style-type: none"> – Országgyűlés – Önkormányzatok – Kormány – Igazságügyi és Rendészeti Minisztérium – Környezetvédelmi és Vízügyi Minisztérium – Pénzügyminisztérium – Nemzeti Gazdasági és Fejlesztési Minisztérium – Önkormányzati és Területi Minisztérium – Közlekedési, Hírközlési és Energiaügyi Minisztérium 	
<i>Energiaigazgatás és a hozzá kapcsolódó részterületek szervei (végrehajtás)</i>	<u>Primer energiaigazgatás</u> <ul style="list-style-type: none"> – Magyar Energia Hivatal – Országos Atomenergia Hivatal – Magyar Bányászati és Földtani Hivatal 	<u>A közigazgatás kapcsolódó szervei</u> <ul style="list-style-type: none"> – Jegyző – Államigazgatási hivatalok – A környezetvédelem szervezetrendszere – Tűzoltóság – Földhivatalok
<i>Az állami energiaszférához kapcsolódó céghálózat</i>	<ul style="list-style-type: none"> – Magyar Villamos Művek Zrt., a kapcsolódó cég- és holdinghálózat – Magyar Olaj- és Gázipari Nyrt. és a kapcsolódó céghálózat – Paksi Atomerőmű Zrt. – Radioaktív Hulladékokat Kezelő Nonprofit Kft. – „Energia Központ” Energiahatékonysági, Környezetvédelmi és Energia Információs Ügynökség Nonprofit Kft. 	
<i>Egyéb szervek, intézmények</i>	<ul style="list-style-type: none"> – Központi Nukleáris Pénzügyi Alap – Gazdasági Versenyhivatal – Nemzeti Fogyasztóvédelmi Hatóság – Magyar Kereskedelmi Engedélyezési Hivatal – Az állampolgári jogok és a jövő nemzedékek országgyűlési biztosa 	
<i>Az igazságszolgáltatás (különösen az Energetikai Állandó Választottbíróóság)</i>		

² Persze ebben nincsenek benne az energetikai cégek mögötti hatalmas céghálózatok.

Az intézményeket bemutató részt a magyar energetika jogszabályi háttérének ismertetése követi. Ebben a fejezetben a joganyag konkrét elemeinek megnevezésén túl elemezzük a hazai energiajog átfogó keretét, következtetéseket vonva le a joganyag állapotát, összetételét illetően. Utóbbiakon túl pedig – a könnyebb átláthatóság végett – tematikus rendszerbe helyeztük az energetikai tárgyú jogszabályokat.

A magyar állami energetika és energiajog bemutatása mellett rávilágítunk – egyébként ezen témakörökből is következő – néhány olyan jellemző diszfunkcióra, amely bár korántsem képes a teljes palettát lefedni, elemi erővel hat a vizsgált témakörben, éppen ezért az állami energetika lehetséges reformjának kiindulópontjai lehetnek. A fejezet mindenekelőtt a diszfunkció absztrakt leírására tesz kísérletet, meghatározva azt, hogy jelen tanulmány szempontjából mit tekintünk annak. Ezután kerül csak sor a konkrét diszfunkciók kifejtésére, mégpedig a következő rendszerben:

A) A stratégiai tervezés (policy-gyártás) és a tervezési dokumentumok inkoherenciái	B) A jogalkotással és a jogalkalmazással kapcsolatos problémakörök	C) Alapok, speciális finanszírozási rendszerek
<ul style="list-style-type: none"> • A részvétel, az átláthatóság és háttérelvezések hiánya; • A stratégiai dokumentumok hiánya és meglévők inkoherenciája. 	<ul style="list-style-type: none"> • Az energetikai joganyag jogszabályi hangsúlyeltolódásai; • A jogszabályi témakörök zavarai; • Abszurdumok; • „Gazdátlan” megújulók. 	<ul style="list-style-type: none"> • A Krízisalap; • Központi Nukleáris Pénzügyi Alap; • A Zöld Beruházási Rendszer.

2. ábra. A tanulmányban bemutatott diszfunkciók szerkezete

1. AZ ENERGIA KONTROLL PROJEKT KERETÉBEN VIZSGÁLT ÁLLAMI SZEKTOROK

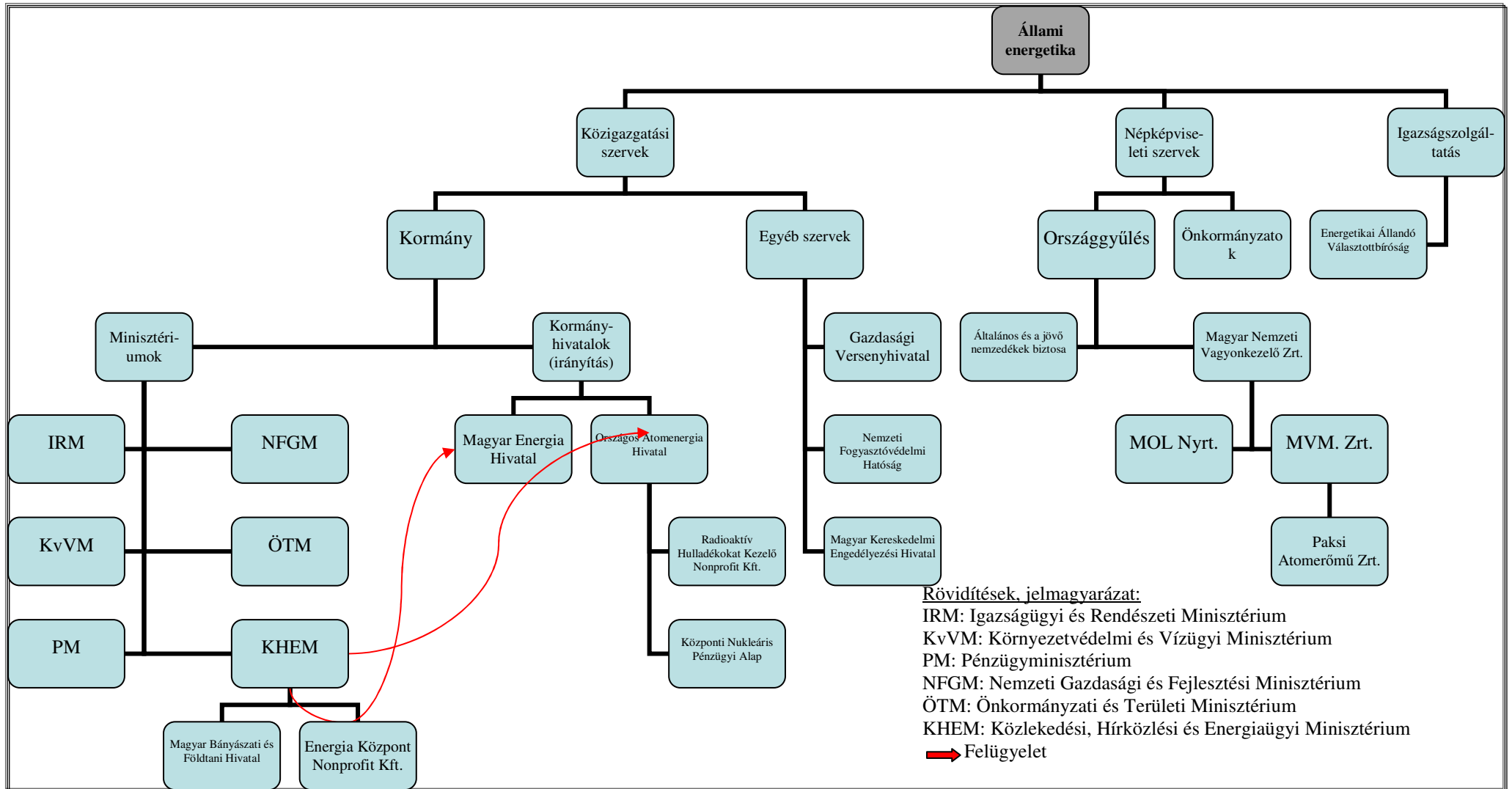
Az energiaszektor új intézményei a diverzifikált energiafelhasználással együtt nagyrészt az 1990-es években épültek ki. Az energiaszektor intézményi szerkezetének átalakításában az első lépés 1992-ben a korábbi, monopolhelyzetet élvező gazdasági egységek felszámolása, az állami monopoltársaságok gazdasági társasággá alakítása, piacra vezetése és az MVM Rt., illetve a MOL Rt. létrehozása volt. Ezt követte – túlnyomó részben 1995-ben – a szektor privatizációja. Jelenleg a villamosenergia- és a földgázszolgáltatók, a legtöbb erőmű többségi külföldi tulajdonban van. Az 1993-ban elfogadott energiapolitika és az időközben megtett intézkedések az energiaszektor szerkezetét nagyrészt átalakították. *Az energiapolitikáról szóló 21./1993. (IV. 9.) OGY határozat* alapvető céljaként a biztonságos, a gazdaságos, a környezetet kímélő és az egyoldalú energiaimport-függőséget fokozatosan megszüntető energiaellátás megteremtése állt. *A 2008–2020 közötti időszakra vonatkozó energiapolitikáról szóló 40/2008. (IV. 17.) OGY határozat* átfogó célkitűzései pedig a következők: az ellátásbiztonság, a versenyképesség és a fenntarthatóság mint hosszú távra szóló elsődleges célok együttes érvényesülése; a gazdaság és a lakosság energiaigényeinek biztonságos, gazdaságos, a környezetvédelmi szempontok figyelembevételével történő kielégítése; az energiapiaci verseny erősítése; valamint az Európai Unió keretében meghatározott közösségi célok megvalósulásának elősegítése.

Az állam tehát centrális helyet foglal el az energetikában, több szempontból is érintkezve a területtel:

- az energiapolitikát és az ahhoz kapcsolódó egyéb szakpolitikákat befolyásoló népképviselői és kormányzati szerveken (jogalkotás, szakpolitikai tervezés) keresztül;
- energiaigazgatáson és az ahhoz kapcsolódó részterületeken keresztül (végrehajtás);
- az állami energiaszférához kapcsolódó céghálózaton keresztül;
- egyéb szerveken, intézményeken, alapokon keresztül;
- az igazságszolgáltatáson (különösen az Energetikai Állandó Választottbíróságon) keresztül.

A következőkben – ezen tematika mentén haladva – bemutatjuk a legfontosabb állami energetikai szereplők feladatkörét. Vizsgálódásunk középpontjában az áll, hogy az adott szereplő milyen típusú (közvetlen/közvetett) energetikai feladatkörrel rendelkezik.

1.1 A vizsgált állami energiaszektor tematikus hálója



3. ábra. A vizsgált állami energiaszektor tematikus hálója

1.2 Az energiapolitikát és az ahhoz kapcsolódó egyéb szakpolitikákat befolyásoló népképviselői és kormányzati szervek

Az energiapolitika kialakítása területén elsősorban a népképviselői szervek (Országgyűlés, önkormányzatok), továbbá a kormány szerepe jelentős.

Az **Országgyűlés**³ (a mindenkori kormány betervezése alapján) határozza meg az ország *energiapolitikai stratégiáját*. Eddig kétszer került sor ilyen közpolitikai dokumentum elfogadására [az energiapolitikáról szóló 21./1993. (IV. 9.) OGY határozat; a 2008–2020 közötti időszakra vonatkozó energiapolitikáról szóló 40/2008. (IV. 17.) OGY határozat]. Az Országgyűlés ezen túlmenően kialakítja az energiajog törvényi és határozati bázisát, illetve ratifikálja a nemzetközi dokumentumokat, megalkotja az energetika szempontjából is kiemelkedően fontos költségvetési törvényt. Az Országgyűlés további két szempontból is jelentős intézmény: egyrészt több fontos pozíció betöltése kötődik az országgyűlési választáshoz⁴, másrészt jelentős a demokratikus ellenőrzési jogköre, amelyet az Állami Számvevőszék útján, valamint az Országgyűlés állandó és eseti bizottságainak segítségével fejt ki.

Az **önkormányzat**⁵ mint a „helyi hatalom képviselője” – a törvény keretei között – önállóan szabályozhatja, illetőleg egyedi ügyekben szabadon igazgathatja a feladat- és hatáskörébe tartozó helyi közügyeket⁶. Döntését az Alkotmánybíróság, illetve bíróság kizárólag jogszabálysértés esetén bírálhatja felül. A helyi önkormányzat – a választott helyi képviselő-testület által vagy a helyi népszavazás döntésével – önként vállalhatja minden olyan helyi közügy önálló megoldását, amelyet jogszabály nem utal más szerv hatáskörébe. Az önként vállalt helyi közügyekben az önkormányzat mindent megtehet, ami nem sért jogszabályt. Az önként vállalt helyi közügyek megoldása nem veszélyeztetheti a törvény által kötelezően előírt önkormányzati feladat- és hatáskörök ellátását. Ahogyan az Országgyűlés, úgy az önkormányzatok is rendelkeznek jogalkotási és közpolitika-formálási lehetőségekkel: *rendeletet* adnak ki, valamint – s ez igen jelentős a helyi energiapolitika-formálás szempontjából – a fővárosi, a megyei és megyei jogú városi önkormányzat közgyűlése a területfejlesztési koncepció alapján elkészített területének külön jogszabályban meghatározott *energiaellátási tanulmányát*⁷. A települési önkormányzat feladata többek között a helyi közszolgáltatások körében különösen: a településfejlesztés, a településrendezés, az épített és természeti környezet védelme, közreműködés a helyi energiaszolgáltatásban, továbbá az egészséges életmód közösségi feltételeinek elősegítése.

A **kormány**⁸ szerepe a jogszabály-előkészítés (közpolitikai javaslatok, programok) területén kiemelkedő, de maga is jelentős jogalkotó: a hazai energiajog nagy hányada kormányrendeleti szintű jogszabály. A kormánynak nagy szerepe van továbbá a jogszabályok végrehajtásában is. Mint testület önállóan is fontos szereplő, de az energetikában nagy hangsúly helyeződik az egyes miniszterekre is. Éppen ezért célszerű röviden bemutatni az energetika területén hatáskörrel rendelkező legfontosabb miniszterek tevékenységét. A tanulmány megírásakor hatályban lévő miniszteriális struktúra azon szereplőit választottuk ki, akik hatáskörük révén *jogalkotási, felügyeleti és a többi miniszterrel való együttműködési* szempontból fontos részét képezik az állami energetikai apparátusnak. Így foglalkozunk a közlekedési, hírközlési és energiaügyi; a környezetvédelmi és vízügyi; az igazságügyi

³ A Magyar Köztársaság Alkotmányáról szóló 1949. évi XX. törvény (a továbbiakban: Alkotmány) 19. §

⁴ Az Országgyűlés választja meg többek között köztársasági elnököt, a miniszterelnököt, az Alkotmánybíróság tagjait, az országgyűlési biztosokat, az Állami Számvevőszék elnökét és alelnökeit, a Legfelsőbb Bíróság elnökét és a legfőbb ügyészt.

⁵ Alkotmány 41–44/C. §§; valamint a helyi önkormányzatokról szóló 1990. évi LXV. törvény (a továbbiakban: Ötv.)

⁶ A helyi közügyek a lakosság közszolgáltatásokkal való ellátásához, a közhatalom önkormányzati típusú helyi gyakorlásához, valamint mindezek szervezeti, személyi és anyagi feltételeinek helyi megteremtéséhez kapcsolódnak.

⁷ A helyi önkormányzatok és szerveik, a köztársasági megbízottak, valamint egyes centrális alárendeltségű szervek feladat- és hatásköréről 1991. évi XX. törvény 65. § (2) bekezdés.

⁸ Alkotmány 35. §

és rendészeti; az önkormányzati és területfejlesztési; a pénzügy-; valamint a nemzeti fejlesztési és gazdasági miniszterrel.

A közlekedési, hírközlési és energiaügyi miniszter⁹

a kormány közlekedésért, energiapolitikáért, bányászati ügyekért és posta-ügyért felelős tagja.¹⁰ A miniszter feladatköre különösen a jogszabályok előkészítésére, valamint a rendeletalkotásra terjed ki. A KHEM statútum határozza meg a miniszternek a statútum és más jogszabályok által, valamint a kormány határozataiban részletezett feladatköreit.¹¹

A miniszter továbbá az energiapolitikáért való felelőssége körében előkészíti különösen:¹²

- a villamos energiáról;
- a földgázellátásról;
- a villamos energia és a földgáz határon keresztül történő szállításáról;
- a távhőszolgáltatásról;
- a központi fűtésről és melegvíz-szolgáltatásról;
- a behozott kőolaj és kőolajtermékek biztonsági készletezéséről;
- a bioüzemanyagok és más megújuló üzemanyagok közlekedési célú felhasználásáról;
- a megújuló energiaforrások hő- és villamosenergia-termelési céllal történő felhasználásáról;
- az energiahatékonyság és energiatakarékosság fokozása érdekében teendő lépésekről szóló jogszabályokat, továbbá e tárgykörökben felhatalmazás alapján miniszteri rendeleteket ad ki.

A miniszter az energiapolitikáért való felelőssége körében egyetértési jogot gyakorol¹³

- a) az új belépő tartalékba tartozó egységmennyiség kivételével az üvegházhatású gázok kibocsátási egységeinek kiosztásával összefüggő, más miniszter hatáskörébe tartozó ügyek tekintetében;
- b) az üvegházhatású gázok kibocsátási egységeinek értékesítéséből származó bevétel felhasználására vonatkozó, más miniszter hatáskörébe tartozó ügyek tekintetében.

A közlekedési, hírközlési és energiaügyi miniszter általános feladatai:

- a) Javaslatot készít a Kormány közpolitikájára.
- b) Előkészíti a törvények és a kormányrendeletek tervezeteit.
- c) Előkészíti a Kormány és a köztársasági elnök határozatait.
- d) Felhatalmazás alapján miniszteri rendeleteket ad ki.
- e) Kezdeményezi és előkészíti a nemzetközi szerződéseket, megkötöti a nemzetközi szerződésnek nem minősülő tárcamegállapodásokat.
- f) Felhatalmazás alapján képviseli a Kormányt a külkapcsolatokban és a nemzetközi szervezetekben.
- g) A Kormány határozatában megállapított rend szerint gondoskodik az Európai Unió intézményeinek tagállami kormányzati részvétellel működő döntéshozó és döntés-előkészítő tevékenysége keretében képviselendő kormányzati álláspont előkészítéséről, és annak az Európai Unió intézményeinek tagállami kormányzati részvétellel működő döntés-előkészítő fórumain való képviseletéről.
- h) A Kormány határozatában megállapított rend szerint képviseli a Kormányt az Európai Unió Tanácsában. (A továbbiakban az a)–h) részekre mint *általános miniszteri hatáskörökre* hivatkozunk.)
- i) Gondoskodik – a statisztikáról szóló törvényben meghatározottak szerint – a feladat- és hatáskörével kapcsolatos statisztikai információrendszer kialakításáról, működtetéséről és fejlesztéséről.
- j) Közreműködik a Nemzeti Fejlesztési Terv előkészítésében és megvalósulásának nyomán követésében.
- k) Meghatározza a hatáskörébe tartozó honvédelmi feladatok végrehajtásának szakmai követelményeit és a honvédelmi felkészítés ágazati feladatainak végrehajtását, ellátja a védelmi felkészüléssel kapcsolatos feladatokat.

⁹ A közlekedési, hírközlési és energiaügyi miniszter feladat- és hatásköréről szóló 133/2008. (V. 14.) Kormányrendelet (a továbbiakban: KHEM statútum)

¹⁰ KHEM statútum 1. §.

¹¹ KHEM statútum 2. §.

¹² KHEM statútum 3. § (2) bekezdés

¹³ KHEM statútum 5. §.

A miniszter az *energiapolitikáért való felelőssége körében felügyeli* az energiahatékonysági célkitűzések elérését szolgáló Nemzeti Energhatékonsági Cselekvési Terv végrehajtását. Ezen felügyelet keretében a miniszter részére a Cselekvési Terv végrehajtását végző szervezet vezetője rendszeresen beszámol a Cselekvési Terv végrehajtásának előrehaladásáról, valamint éves monitoringjelentéseket készít az intézkedések eredményeiről.¹⁴ A miniszter a *bányászati ügyekért való felelőssége körében előkészíti* a bányászatról szóló jogszabályokat, továbbá e tárgykörökben felhatalmazás alapján miniszteri rendeleteket ad ki. E jogkörében irányítja a Magyar Bányászati és Földtani Hivatalt.¹⁵ A minisztert a központi államigazgatási szervekről, valamint a kormány tagjai és az állami tükárok jogállásáról szóló 2006. évi LVII. törvény 31. § (2) bekezdésében meghatározott esetben a *nemzeti fejlesztési és gazdasági miniszter helyettesíti*.¹⁶

A **környezetvédelmi és vízügyi miniszter**¹⁷ feladatkörei az energetika és a környezetvédelem kapcsolata folytán érinthetik az energetikai területeket. A KVVM statútum pedig konkrétan kimondja, hogy a miniszter a környezetvédelemért való felelőssége körében *együttműködik az Országos Atomenerghai Hivatal felügyeletét ellátó miniszterrel a környezet radioaktív szennyezése elleni védelemmel kapcsolatban*.¹⁸

Az **igazságügyi és rendészeti miniszternek**¹⁹ az *energetikai jogalkotás*, továbbá az *európai uniós kötelezettségek teljesítése* kapcsán lehet szerepe az energetikában. A miniszter az IRM statútumban és más jogszabályokban, valamint a kormány határozataiban meghatározott feladatkörében megilletik az általános miniszteri hatáskörök, továbbá

- közreműködik a strukturális alapok és Kohéziós Alap hazai felhasználásához kapcsolódó Nemzeti Fejlesztési Terv előkészítésében és nyomon követésében.²⁰

A jogalkotás – s így az energetikai jogalkotás – szempontjából jelentős, hogy a miniszter az *igazságügyért való felelőssége körében* felel:

- a jogszabályok alkotmányosságáért;
- azért, hogy a jogszabályok megfeleljenek az Európai Unió jogának és a vállalt nemzetközi jogi kötelezettségeknek;
- a nemzetközi szerződések előzetes alkotmányossági vizsgálatáért;
- a jogszabály-előkészítés és a jogrendszer folyamatos felülvizsgálata szakmai színvonaláért;
- a jogrendszer folyamatos felülvizsgálata összehangolásáért;
- a jogalkotásban a deregulációs szempontok érvényesítéséért;
- a jogszabályok nyilvántartásáért és – a Miniszterelnöki Hivatalt vezető miniszterrel együttműködve – nyilvánosságáért.²¹

Fontos, hogy miniszter – törvényben meghatározott kivételekkel, valamint az önkormányzati rendeletek tervezetei kivételével – *valamennyi jogszabálytervezetet véleményezi* abból a szempontból, hogy az megfelel-e az Alkotmánynak, az Európai Unió jogának, a Magyar Köztársaság nemzetközi jogi kötelezettségeinek és a jogszabályszerkesztés szabályainak, valamint hogy a jogrendszer egyszerűsítését szolgálja-e, illetve illeszkedik-e a jogrendszer egészébe.²²

¹⁴ KHEM statútum 5/A. §

¹⁵ KHEM statútum 3. § (3) bekezdés, 4. § (2) bekezdés

¹⁶ KHEM statútum 6. §

¹⁷ A környezetvédelmi és vízügyi miniszter feladat- és hatásköréről 165/2006. (VII. 28.) Kormány rendelet (a továbbiakban: KVVM statútum)

¹⁸ KVVM statútum 3. § (2) bekezdés

¹⁹ Az igazságügyi és rendészeti miniszter feladat- és hatásköréről szóló 164/2006. (VII. 28.) Kormány rendelet (a továbbiakban: IRM statútum).

²⁰ IRM statútum 2. §

²¹ IRM statútum 5. § (1) bek.

²² IRM statútum 5. § (2) bek.

Mivel az önkormányzatok rendelkeznek az energetikához kapcsolódó jogalkotási jogosítványokkal, illetve feladatuk közé tartozik a helyi energiaellátásban való közreműködés, ezért az **önkormányzati és területfejlesztési miniszter**²³ mint a kormánynek az önkormányzatokért felelős tagja szintén jelentős szerepet tölt be. A miniszter az ÖTM statútumban és más jogszabályokban, valamint a kormány határozataiban meghatározott feladatkörében többek között az általános miniszteri hatáskörökön túlmenően

- közreműködik a Nemzeti Fejlesztési Terv előkészítésében és megvalósulásának nyomon követésében.²⁴

A **pénzügyminiszter**²⁵ azért kiemelkedő energetikai szereplő, mert ő a kormánynek az államháztartásért, az adópolitikáért, az állami vagyonnal való gazdálkodás szabályozásáért, továbbá az állami vagyon felügyeletéért felelős tagja. A miniszter a PM statútumban és más jogszabályokban, valamint a kormány határozataiban meghatározott feladatkörében rendelkezik az általános miniszteri hatáskörrel, továbbá

- közreműködik a Nemzeti Fejlesztési Terv előkészítésében és megvalósulásának nyomon követésében.²⁶

A **nemzeti fejlesztési és gazdasági miniszter** energetikai jelentőségét a következő kormányzati területek iránti felelősség alapozza meg: gazdaságpolitika; iparügyek; kereskedelem; külgazdaság; építésügy; fejlesztéspolitika; továbbá kutatás-fejlesztés és technológiai innováció.²⁷ Ő is rendelkezik a már többször említett általános miniszteri hatáskörökkel. A *gazdaságpolitikáért való felelőssége körében* előkészíti különösen: a gazdasági versenyképesség javításával; a mikro-, kis- és középvállalkozásokkal, fejlődésük támogatásával; a gazdasági kamarákkal; a beruházások ösztönzésével és a nemzeti akkreditálással összefüggő jogszabályokat, továbbá e tárgykörökben felhatalmazás alapján miniszteri rendeleteket ad ki. Az *iparügyekért való felelőssége körében* előkészíti különösen: a mérésügyről; a nemzeti szabványosításról; a telepengedélyezésről; az áruk és szolgáltatások biztonsági követelményeiről, vizsgálatáról és tanúsításáról, valamint piacfelügyeletéről szóló jogszabályokat, továbbá e tárgykörökben felhatalmazás alapján miniszteri rendeleteket ad ki. A *kereskedelemért való felelőssége körében* előkészíti különösen: a kereskedelemről; a fogyasztókkal szembeni tisztességtelen kereskedelmi gyakorlat tilalmáról; a gazdasági reklámtevékenységről szóló jogszabályokat, továbbá e tárgykörökben felhatalmazás alapján miniszteri rendeleteket ad ki. Az *építésügyért való felelőssége körében* előkészíti különösen: az épített környezet alakításáról és védelméről; az építésügyi és építésfelügyeleti hatósági feladatokról; az építményekről és az építési tevékenységről szóló jogszabályokat, továbbá e tárgykörökben felhatalmazás alapján miniszteri rendeleteket ad ki. A miniszter az *iparügyekért, valamint a kereskedelemért való felelőssége körében* irányítja a *Magyar Kereskedelmi Engedélyezési Hivatalt*.

²³ Az önkormányzati miniszter feladat- és hatásköréről 132/2008. (V. 14.) Kormányrendelet (a továbbiakban: ÖTM statútum).

²⁴ ÖTM statútum 2. §

²⁵ A pénzügyminiszter feladat- és hatásköréről 169/2006. (VII. 28.) Kormányrendelet (a továbbiakban: PM statútum).

²⁶ PM statútum 2. §

²⁷ A nemzeti fejlesztési és gazdasági miniszter feladat- és hatásköréről 134/2008. (V. 14.) Korm. rendelet (a továbbiakban: NFGM statútum)

1.3 Energiaigazgatás és az ahhoz kapcsolódó részterületek

1.3.1 Primer energiaigazgatás

A magyar energiaigazgatás centrális szerve a **Magyar Energia Hivatal**, amely az államigazgatás 2006-ban történt átszervezése nyomán nyerte el mai státuszát: kormányhivatalként működik. A *kormányhivatal*²⁸ törvény által létrehozott, a kormány irányítása alatt működő központi államigazgatási szerv. A kormányhivatal felügyeletét a miniszterelnök által kijelölt miniszter látja el. A Magyar Energia Hivatal esetében ez azt jelenti, hogy a közlekedési, hírközlési és energiaügyi miniszter látja el a felügyeletet.

A Magyar Energia Hivatal tevékenységét alapvetően négy törvény határozza meg:

- a villamos energiáról szóló 2007. évi LXXXVI. törvény (a továbbiakban: VET törvény);
- a földgázellátásról szóló 2008. évi XL. törvény alapján (a továbbiakban: Földgázellátásról szóló törvény);
- a gázszolgáltatásról szóló 1994. évi XLI. törvény;
- a távhőszolgáltatásról szóló 1998. évi XVIII. törvény.

A hivatal feladat- és hatáskörét is a vonatkozó törvények határozzák meg: tevékenységét az egyes területi törvények tematikusan írják elő.

A VET alapján a hivatalnak főként a villamosenergia-ellátással, a villamosenergia-ellátás biztonságának és a villamosenergia-piac

hatékony működésének felügyeletével, továbbá az egyenlő bánásmód követelményének érvényesítésével és a hatásos verseny elősegítésével kapcsolatban vannak széleskörű jogosítványai.²⁹

A Magyar Energia Hivatal másik fontos feladatkörcsoportját a Földgázellátásról szóló törvény határozza meg. *Általánosságban* a földgázellátással, a földgázellátás biztonságának és a földgázpiac hatékony működésének felügyeletével, továbbá az egyenlő bánásmód követelményének érvényesítésével és a hatásos verseny elősegítésével kapcsolatos feladatai többek között a következők:

- a) A Földgázellátásról szóló törvény és a felhatalmazása alapján kiadott jogszabályok által engedélykötelesnek minősített tevékenységet folytató földgázipari vállalkozások és a földgázpiac jogszabályoknak és hatósági előírásoknak megfelelő **működésének biztosítása**
- b) A hatékony és fenntartható **földgázpiaci verseny előmozdítása**
- c) A hatékonysági követelmények, a rendszerszinten értékelt műszaki-gazdasági optimum és a legkisebb költség elvének **érvényesítése**
- d) Az **ellátás biztonságának megőrzése és növelése**
- e) Az **energiapolitikai célkitűzések**, valamint a **fenntartható fejlődés követelményeinek érvényesítése**
- f) A **nyilvánosság tájékoztatása**
- g) A **felhasználók** és az **engedélyesek érdekeinek védelme**
- h) A **technológiai monopolhelyzettel való visszaélés és a versenykorlátozás megakadályozása** a piaci résztvevők tevékenységének és a rendszerhasználati díjak, valamint az egyetemes szolgáltatás és a végső menedékes szolgáltatás árképzési módjának szabályozásával kapcsolatos hatáskörök gyakorlása révén, az Európai Unió követelményeinek megfelelően.

²⁸ A központi államigazgatási szervekről, valamint a Kormány tagjai és az államtitkárok jogállásáról szóló 2006. évi LVII. törvény.

²⁹ A Magyar Energia Hivatalnak a VET alapján ellátandó feladatköreinek jegyzékét az *I. számú melléklet* tartalmazza.

Szintén a magyar energiaigazgatás központi szerve az **Országos Atomenergia Hivatal** (OAH). Tehát – ahogyan a Magyar Energia Hivatal – a kormány irányítása alatt áll, s a közlekedési, hírközlési és energiaügyi miniszter felügyeli.

Az OAH alapvető feladata [a 114/2003. (VII. 29.) Kormányrendelet szerint], hogy az atomenergia alkalmazásában érdekelt szervektől függetlenül ellássa és összehangolja a nukleáris energia biztonságos alkalmazásával, különösen a nukleáris anyagok és létesítmények biztonságával, a nukleárisbaleset-elhárítással

Az Országos Atomenergia Hivatal működését négy jogszabály, illetve egyéb dokumentum határozza meg:

- Az atomenergiáról szóló 1996. évi CXVI. törvény
- Az Országos Atomenergia Hivatal feladatáról, hatásköréről és bírságolási jogköréről, valamint az Atomenergia Koordinációs Tanács tevékenységéről szóló 114/2003. (VII. 29.) Kormányrendelet
- A nukleáris létesítmények nukleáris biztonsági követelményeiről és az ezzel összefüggő hatósági tevékenységről szóló 89/2005. (V. 5.) Kormányrendelet
- Az Országos Atomenergia Hivatal Alapító Okirata

kapcsolatos hatósági feladatokat, biztosítsa a teljes körű tájékoztatást, valamint előzetesen véleményezze az atomenergia alkalmazásával összefüggő jogszabályokat és hatósági előírásokat.

Az OAH hatásköre kiterjed az atomenergia alkalmazásával összefüggő kutatási-fejlesztési tevékenység értékelésére és összehangolására, a hatósági ellenőrzést szolgáló műszaki megalapozó tevékenység finanszírozására. Feladat körébe tartozik az atomenergia alkalmazásával kapcsolatos nemzetközi együttműködés összehangolása, a területhez kapcsolódó államközi egyezmények előkészítése és végrehajtásának megszervezése, a nemzetközi szervezetekkel folytatott együttműködés összefogása. A hivatal látja el a radioaktív hulladékok végleges elhelyezésére, valamint a kiégett üzemanyag átmeneti és végleges elhelyezésére szolgáló tárolók létesítésének és üzemeltetésének, illetve a nukleáris létesítmények leszerelésének (lebontásának) finanszírozását biztosító Központi Nukleáris Pénzügyi Alap kezelését.

Az Országos Atomenergia Hivatal feladatai témakörönként³⁰

- Nukleáris létesítmények hatósági felügyelete
 - Engedélyezés
 - Felügyelet és ellenőrzés
 - Biztonsági értékelés
 - Érvényesítés
- Nukleáris és radioaktív anyagok hatósági felügyelete
 - Nukleáris anyagok ellenőrzése
 - Nukleáris export-import
 - Radioaktív anyagforgalom
- Radioaktív hulladékok kezelése
- Nukleárisbaleset elhárítás
- Szabályozás
- Nemzetközi kapcsolatok
- Részvétel az Európai Unió munkájában
- Műszaki megalapozó tevékenység
- Tájékoztatás

³⁰ Részletesen lásd: http://www.haea.gov.hu/web/v2/portal.nsf/feladatok_hu

Az energiaigazgatás harmadik központi szerve a **Magyar Bányászati és Földtani Hivatal**. Az előzőleg bemutatott két hivattal ellentétben nem kormányhivatal, hanem *központi hivatal*, s mint ilyen, kormányrendelet által létrehozott, miniszter irányítása alatt működő központi államigazgatási szervnek minősül. A Magyar Bányászati és Földtani Hivatalt a közlekedési, hírközlési és energiaügyi miniszter a bányászati ügyekért való felelőssége körében irányítja.

A Magyar Bányászati és Földtani Hivatal működését több jogszabály is meghatározza:

- A bányászatról szóló 1993. évi XLVIII. törvény (a továbbiakban: Bt.)
- A bányászatról szóló törvény végrehajtásáról szóló 203/1998. (XII. 19.) Kormányrendelet
- A Magyar Bányászati és Földtani Hivatalról szóló 267/2006. (XII. 20.) Kormányrendelet
- A bányafelügyelet részére fizetendő igazgatási szolgáltatási díjakról, valamint a felügyeleti díj fizetésének részletes szabályairól szóló 57/2005. (VII. 7.) GKM rendelet
- Az ásványi nyersanyagok és a geotermikus energia fajlagos értékének, valamint az értékszámítás módjának meghatározásáról szóló 54/2008. (III.20.) Kormányrendelet
- A Magyar Köztársaság gyorsforgalmi közúthálózatának közérdekűségéről és fejlesztéséről szóló 2003. évi CXXVIII. törvény
- A hites bányamérőről szóló 70/1995. (XII. 26.) IKM rendelet
- A Magyar Bányászati és Földtani Hivatal Szervezeti és Működési Szabályzatáról szóló 2/2007. (I. 17.) GKM utasítás

Közvetlenül a hivatal első fokú hatáskörébe tartoznak a következő, energetikai szempontból jelentős feladatkörök:

- a) A **bányajáradék** nyilván-tartása, befizetésének ellenőrzése, a bánya-járadék-folyószámla feletti rendelkezés, a felügyeleti díj nyilvántartása, számításának ellenőrzése, továbbá a Bt. 41. §-ának (8) bekezdésben meghatározott fizetési kötelezettségek behajtása iránti intézkedés kezdeményezése
- b) A munkaügyi ellenőrzésről szóló 1996. évi LXXV. törvény 8/C. §-ában és a munkavédelemről szóló 1993. évi XCIII. törvény 83/B. §-ában meghatározott feladatok ellátása
- c) A **biztonsági szabályzatok** előírásai alól történő általános eltérés, felmentés engedélyezése; az eltérési, felmentési engedélyt a hivatal adja ki
- d) A miniszter ásványvagyon-gazdálkodással, valamint a koncessziós szerződésekkel kapcsolatos **döntéseinek előkészítése**
- e) A Bt. 34. §-ának (2) bekezdésében foglalt **bányászati, gázipari biztonsági szabályzatok** előkészítése
- f) A Bt. 20/A. §-ában meghatározott **állami feladatok** ellátása
- g) A Bt. 26/A. §-ának (5) bekezdése szerinti határidő-hosszabbítási kérelem elbírálása
- h) A Magyar Állami Földtani, Geofizikai és Bányászati Adattár, az Állami Ásványvagyon Nyilvántartás, valamint a Földtani és Bányászati Információs rendszer **működtetése**
- i) **Az országos ásványi nyersanyag és geotermikus energiavagyon nyilvántartásának vezetése**, ebből adatszolgáltatás és igazolás kibocsátása
- j) A **földtani szakértői engedélyek kiadása**, a földtani szakértők **nyilvántartása**³¹

A bányafelügyelet a fentiekén túl:

- a) **véleményezi** a feladat- és hatáskörét érintő kormány-előterjesztéseket és jogszabálytervezeteket;
- b) mint kijelölt nemzeti hatóság, feladat- és hatáskörében ellátja az Európai Unió szerveinél és más nemzetközi szervezeteknél **mindazokat a feladatokat**, amelyeket jogszabály, **közvetlenül alkalmazandó uniós jogi aktus vagy nemzetközi megállapodás a kijelölt nemzeti hatóságra hárít**;
- c) **kezeli a hatósági jogkörének gyakorlásához szükséges adatokat**, valamint a földtani kutatási tevékenység és az ásványi nyersanyag-kutatási tevékenység során nyert földtani adatokra vonatkozóan irányítja és összehangolja az információgyűjtő, -feldolgozó, -elemző és -szolgáltató tevékenységet.³²

³¹ Bt. 3. § (5). bek.

³² Bt. 4. §

1.3.2 A közigazgatás kapcsolódó szervei

A teljesség kedvéért – csupán az említés szintjén – utalni kell a központi államigazgatáshoz kapcsolódó egyéb közigazgatási szervekre (és a kapcsolódó jogszabályokra), amelyek döntően az energetikához kapcsolódó engedélyezési eljárásokban játszanak szerepet.

<p style="text-align: center;">Jegyző</p> <ul style="list-style-type: none"> • 1990. évi LXV. törvény a helyi önkormányzatokról; • 1995. évi LIII. törvény a környezet védelmének általános szabályairól; • 1997. évi LXXVIII. törvény az épített környezet alakításáról és védelméről; • 1997. évi CXLI. törvény az ingatlan-nyilvántartásról 	<p style="text-align: center;">Államigazgatási hivatalok</p> <ul style="list-style-type: none"> • 318/2008. (XII. 23.) Korm. rendelet a Kormány általános hatáskörű területi államigazgatási szervéről 	<p style="text-align: center;">Földhivatalok</p> <ul style="list-style-type: none"> • 1997. évi CXLI. törvény az ingatlan-nyilvántartásról
<p style="text-align: center;">A környezetvédelem szervezetrendszere</p> <ul style="list-style-type: none"> • 1995. évi LIII. törvény a környezet védelmének általános szabályairól (Knyvtv.) 	<p style="text-align: center;">Tűzoltóság</p> <ul style="list-style-type: none"> • 1996. évi XXXI. törvény a tűz elleni védekezésről, a műszaki mentésről és a tűzoltóságról 	

4. ábra. A közigazgatás kapcsolódó szervei

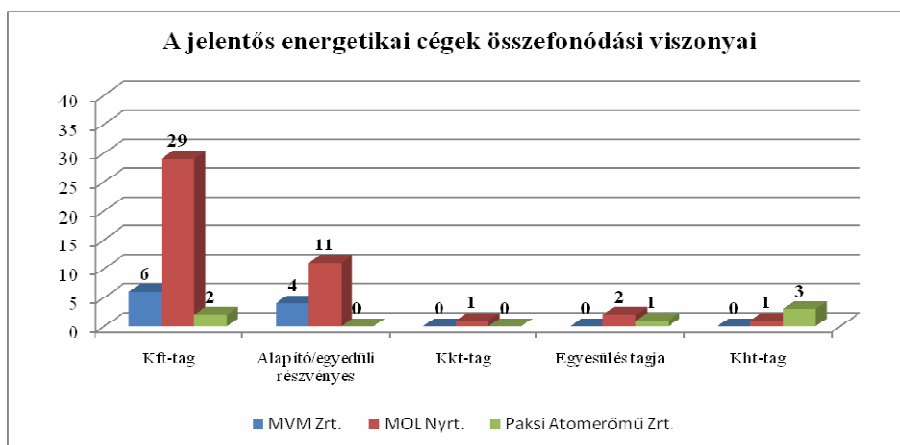
1.4 Az állami energetikához kapcsolódó cégek

Az állami energiaszférához kapcsolódó céghálózat bár nem lát el energiaigazgatási feladatkört, de igen jelentős szereplője az állami energetikának, hiszen ezek a cégek közpénzekkel gazdálkodnak. Az Állami Privatizációs és Vagyonkezelő Zrt. (ÁPV Zrt.) jogutódja a Magyar Nemzeti Vagyonkezelő Zrt.³³ az alapítója/egyedüli részvényese az MNV Zrt-nek, a MOL Nyrt-nek, HIDROTECH Bányászati és Környezetvédelmi Kft-nek, az E. ON Dél-dunántúli Gázhálózati Zrt-nek, Tiszamenti Regionális Vízműnek, a Recski Ércbányák Részvénytársaságnak, továbbá a Magyar Gázszolgáltató Kft-nek. Jelentős továbbá, hogy a Magyar Nemzeti Vagyonkezelő Zrt. által tulajdonolt MVM Zrt és MOL Nyrt. további kiterjedt céghálózattal rendelkezik. Fontos energetikai cég még a Paksi Atomerőmű Zrt. A MOL Nyrt. vezeti a főbb energetikai cégekhez kapcsolódó egyéb cégek összefonódási listáját 44 kapcsolattal, ezt követi az MVM Zrt. 10 összefonódással, a sort a Paksi Atomerőmű Zrt. zárja 6 kapcsolattal.

2. táblázat A legfontosabb állami energetikai cégek kapcsolatai

Összefonódási forma	MVM Zrt. ³⁴	MOL Nyrt.	Paksi Atomerőmű Zrt.
Kft-tag	6	29	2
Alapító/egyedüli részvényes	4	11	0
Kkt-tag	0	1	0
Egyesülés tagja	0	2	1
Kht-tag	0	1	3
Összesen	10	44	6

A főbb energetikai cégekre elsősorban a kft-ben való részvétel, illetve részvénytársaságok alapítása, továbbá az azokban való egyedüli részvényesség jellemző.



5. ábra. A jelentős energetikai cégek összefonódási viszonyai

³³ Meg kell jegyezni, hogy az ÁPV Zrt. megszűnésével, a 2008. január 1-jével létrejött **Magyar Nemzeti Vagyonkezelő Zrt.** gyakorolja az állam nevében a tulajdonosi jogokat.

³⁴ Az MVM Zrt. cégháttérét lásd *II. mellékletben*.

A fentiekén túlmenően figyelmet érdemel további két gazdasági társaság.

Radioaktív Hulladékokat Kezelő Nonprofit Kft.

Az 1997. június 1-jén életbe lépett atomtörvény 40. §-a a következőképpen fogalmaz a radioaktív hulladékok kezelése és a nukleáris létesítmények lebontása kérdésében: „A radioaktív hulladék végleges elhelyezésével, valamint a kiegészített üzemanyag átmeneti tárolásával és végleges elhelyezésével, továbbá a nukleáris létesítmény leszerelésével összefüggő feladatok elvégzéséről a Kormány által kijelölt szerv gondoskodik, mivel ezek megoldása országos érdek.” A törvény 62. §-a szerint az előzőekben megfogalmazott feladatok finanszírozását a Központi Nukleáris Pénzügyi Alapból kell biztosítani. A kormány a 2414/1997. (XII. 17.) Korm. határozatban felhatalmazta az Országos Atomenergia Hivatalt, hogy az atomenergiáról szóló törvény 40. §-ában meghatározott feladatok ellátására 1998. július 1-jei határidővel bezárólag hozzon létre egy közhasznú társaságot „Radioaktív Hulladékokat Kezelő Közhasznú Társaság” elnevezéssel. A fenti kormányhatározat értelmében a közhasznú társaság átveszi a radioaktív hulladékok begyűjtésével, szállításával, részbeni feldolgozásával és tárolásával kapcsolatos feladatokat az Állami Népegészségügyi és Tisztiorvosi Szolgálattól, és egyidejűleg az ő kezelésébe kerül a püspökszilágyi telephelyen működő Radioaktív Hulladék Feldolgozó- és Tároló is. Az atomenergiáról szóló törvény 4. §-a szerint az atomenergia alkalmazása során a tudomány legújabb igazolt eredményeivel összhangban biztosítani kell a keletkező radioaktív hulladék és a kiegészített üzemanyag biztonságos elhelyezését. Az atomenergia alkalmazásával összefüggő alapvető tudományos, technikai és egyéb ismereteket – a kockázatra is kiterjedően – oktatni, valamint közszolgálati hírközlés útján az állampolgárokkal rendszeresen ismertetni kell. Az atomtörvény szerint a radioaktív hulladéktároló engedélyesének – a létesítmény közelében lévő települések lakosságának rendszeres tájékoztatása érdekében – elő kell segítenie a társadalmi ellenőrzési és információs társulások létrehozását, amelyek tevékenységéhez támogatást is adhat. A radioaktív hulladékok kezelését érintő társadalompolitikai vonatkozású elvek és előírások a környezetvédelmi törvényben is megtalálhatók. A törvény szerint a fontosabb hulladékkezelési tevékenységek hatásainak előzetes felméréséhez „környezetvédelmi hatástanulmány” elkészítése szükséges, amelyet a helyi és a környező települések, önkormányzatok és az érdekelt csoportok számára nyilvánossá kell tenni, biztosítva a véleményalkotás lehetőségét. A fenti rendelkezéseket figyelembe véve készült el a közhasznú társaság alapító okirata, amelyet az OAH főigazgatója mint alapító a Cégbíróság felé benyújtott. Így 1998. június 2-án a közhasznú társaság megalakult.³⁵ A nonprofit kft. egyedüli tagja az Országos Atomenergia Hivatal.

Tervezés és jelentések készítése

- Kutatási és a beruházási tervek összeállítása
- Számítások az Alapba történő befizetések mértékének meghatározására
- Műszaki és pénzügyi jelentések készítése
- A nukleáris létesítmények leszerelési terveinek elkészítése és felülvizsgálata

Kutatás, fejlesztés, beruházás

- A kis és közepes aktivitású hulladékok tárolójának telephely-kiválasztása, a tároló megépítése, engedélyeztetése
- A kiegészített fűtőelemek átmeneti tárolójának bővítése
- A nagy aktivitású hulladékok végső elhelyezésének előkészítése, a hulladéktároló-telephely kiválasztása, megépítése, engedélyeztetése

Üzemeltetés

- A kis és közepes aktivitású hulladékok tárolóinak működtetése
- A kiegészített fűtőelemek átmeneti tárolójának üzemeltetése
- A nagy aktivitású hulladékok tárolójának működtetése

A radioaktív hulladékok szállítása a hulladéktárolókhoz

³⁵ A közhasznú társaságnak a magyar jogrendszerből való kiiktatásával a kft-nak lehetősége volt átalakulnia nonprofit gazdasági társasági formába.

Az „Energia Központ” **Energiahatékonysági, Környezetvédelmi és Energia Információs Ügynökség Nonprofit Kft.**³⁶ alaptevékenysége (köribelül az amerikai típusú kormányügynökségek mintájára): a hazai energiahatékonysági és energiastatisztikai ügynökségi feladatok ellátása; az energiahatékonyság előmozdítását és a környezet védelmét szolgáló hazai és nemzetközi együttműködések erősítése és támogatása; közreműködés a kormányzati szervekkel az energiahatékonysági és a megújuló energiahordozók terjedését szolgáló stratégia kialakításában, a döntéshozatalok megalapozásában, valamint ezek megvalósításában és végrehajtásában. A hazai energiahatékonysági és megújuló energiahasznosítási jellegű céllelőirányzatok terhére pályázatok (Nemzeti Energiatakarékosági Program) kezelését, valamint az Európai Unió forrásaiból megvalósuló, a Nemzeti Fejlesztési Terv (NFT), illetve az Új Magyarország Fejlesztési Terv (ÚMFT) keretében meghirdetett és az Energia Központ Nonprofit Kft. által kezelt pályázati konstrukciók megvalósítását biztosító közreműködő szervezeti feladatok ellátása is az Energia Központ feladatkörébe tartozik. A kft. fontos feladata továbbá az energiagazdálkodás, az energiahatékonysági tervezés, valamint az ezzel kapcsolatos környezeti előrejelzési technikák, elemzések, kutatási eredmények és tapasztalatok cseréjének megszervezése és erősítése a kormányzat, a közigazgatás, a gazdasági szereplők és más intézmények között. Utóbbi tevékenysége kiegészül a terület stratégiai dokumentumainak a tárcák általi elkészítéséhez háttérinformációk, szakértői anyagok, analízisek biztosítása, beszerzése, illetve elkészíttetése, továbbá a terület folyamatos figyelése, ellenőrzése, szükség esetén gazdasági kutatások kezdeményezése, koordinálása, a területet érintő kormányzati döntések végrehajtásának támogatása programokkal, szakértői, képzési segítségnyújtással. A nonprofit kft. egyedüli tagja a magyar állam, amelyet Közlékedési, Hírközlési és Energiaügyi Minisztérium képvisel ebben az esetben.

3. táblázat Az Energia Központ költségvetésiforrásainak alakulása³⁷

Költségvetési időszak	Millió forint
2001/2002	77
2003	77,3
2004	58
2005	90
2006	52,5
2007	87,5
2008	87,5
2009	79,5

³⁶ Az alapítás az Energia Központ Energiahatékonysági, Környezetvédelmi és Energia Információs Ügynökség Kht. létrehozásáról, valamint az 1107/1999. (X. 8.) Korm. határozat végrehajtásáról szóló 1031/2000. (IV. 7.) Korm. határozattal történt.

³⁷ Forrás: a Magyar Köztársaság költségvetési törvényei.

1.5 Egyéb vizsgálandó szervek, intézmények és alapok

1.5.1 Központi Nukleáris Pénzügyi Alap

A Központi Nukleáris Pénzügyi Alap egy elkülönített állami pénzalap³⁸, amely a radioaktív hulladékok végleges elhelyezésére, valamint a kiégett üzemanyag átmeneti és végleges elhelyezésére szolgáló tárolók létesítését és üzemeltetését, illetve a nukleáris létesítmények leszerelésének (lebontásának) finanszírozását biztosítja, és kizárólag ezt a célt szolgálja az államháztartásról szóló 1992. évi XXXVIII. törvény (a továbbiakban: Áht.) szerint. Az alappal az atomenergia-felügyeleti szerv felügyelő miniszter (jelenleg a közlekedési, hírközlési és energiaügyi miniszter) rendelkezik. Kezelője az atomenergia-felügyeleti szerv (Országos Atomenergia Hivatal).

Mivel az atomenergia-felhasználás a magyar energetika egyik kulcsterülete, ezért érdemes röviden áttekinteni az alap feladatkörét. Az engedélyesek a radioaktív hulladékok végleges elhelyezésének, valamint a kiégett üzemanyag átmeneti és végleges elhelyezésének, továbbá a nukleáris létesítmények leszerelésének (lebontásának) költségeit az alapba történő befizetés útján kötelesek biztosítani. Nukleáris létesítmények esetében a befizetés mértékét úgy kell megállapítani, hogy az teljes mértékben fedezze a létesítmény teljes üzemideje alatt és a leszereléskor keletkező radioaktív hulladékok végleges, valamint a kiégett üzemanyag átmeneti és végleges elhelyezésével, továbbá a nukleáris létesítmény leszerelésével felmerülő valamennyi költséget. A befizetések mértékét az éves költségvetési törvény határozza meg az Atomtörvény 40. § szerint kijelölt szerv által készített és az atomenergia-felügyeleti szerv, valamint – az atomerőmű vonatkozásában – a Magyar Energia Hivatal által véleményezett költségbecslés alapján. Az engedélyesek befizetései az egyéb ráfordítások között számolhatók el. Atomerőmű esetén ezt a villamos energia ármeghatározásában figyelembe kell venni. Az alap bevételi forrását tehát a fenti befizetések képezik. Gazdálkodására az Áht. elkülönített állami pénzalapokra vonatkozó rendelkezéseit az Atomtörvényben foglalt eltérésekkel kell alkalmazni. Az alap – értékállóságának biztosítása érdekében – az előző évi átlagos pénzállományra vetített, a jegybanki alapkamat előző évi átlagával számított összegű központi költségvetési támogatásban részesül. A támogatási összeget 2003-tól kezdve évente január 31-ig kell az alap rendelkezésére bocsátani. Pénzeszközeit a kincstári egységes számlán elkülönítetten kell nyilvántartani. Kezelője a felhalmozott vagyont kizárólag az alap céljaira fordíthatja.

1.5.2 Gazdasági Versenyhivatal³⁹

Az energetikai szektor – a hazai energialiberalizáció nyomán – az egymással versengő piaci szereplők küzdőtere, ezért fontos a tisztességes piaci verseny betartásán ügyködő legfontosabb állami szerv, a Gazdasági Versenyhivatal (GVH) feladatköreire is utalni. A GVH-t az Országgyűlés hozta létre a tisztességtelen piaci magatartás tilalmáról szóló 1990. évi LXXXVI. törvény elfogadásával. A hivatal a törvény hatályba lépésével egyidejűleg, 1991. január 1-jén kezdte meg működését. A versenyellenes magatartások tilalmának törvénybe iktatását és a szabályok betartása felett őrökődő GVH létrehozását a gazdasági hatékonyságot kikényszerítő piaci verseny szabadságának és tisztaságának védelme motiválta.

³⁸ Az *elkülönített állami pénzalap* az állam egyes feladatait részben államháztartáson kívüli forrásokból finanszírozó alap. Alapot létrehozni csak törvénnyel lehet, amelyben meg kell határozni annak rendeltetését, bevételi forrásait, a teljesíthető kiadások körét, valamint az alappal való rendelkezésre jogosult, a felhasználásért felelős minisztert. Az alap létrehozásának feltétele, hogy a meghatározott feladatok állami ellátásához részben célzott adójellegű befizetések, hozzájárulások, járulékok, illetve bírságok címen ne az államháztartásból származó források legyenek közvetlenül hozzárendelhetők. Az alappal való rendelkezésre jogosult és a felhasználásért felelős miniszter gondoskodik arról, hogy az alap felhasználása más alapokkal összehangoltan történjen.

³⁹ Forrás: www.gvh.hu

Az új – és jelenleg is hatályos – versenytörvény, a tisztességtelen piaci magatartás és a versenykorlátozás tilalmáról szóló 1996. évi LVII. törvény (a továbbiakban: Versenytörvény) 1997-ben lépett hatályba. Mind a magyar versenyjogi szabályokat, mind a GVH jogállását, szervezeti és működési kereteit, mind pedig eljárásainak rendjét ez a törvény határozza meg. A versenyfelügyelet életében is fontos pont volt hazánk európai uniós csatlakozása: a GVH tagja lett az Európai Bizottság Verseny Főigazgatóságából és a tagállami versenyhatóságokból álló Európai Versenyhálózatnak, s bekerült a közösségi versenyjog alkalmazói közé.

A GVH állami költségvetési szerv, amely az állami költségvetés szerkezeti rendjében önálló fejezetet alkot. A Versenytörvényben, valamint az árak megállapításáról szóló törvényben meghatározott versenyfelügyeleti feladatokat a GVH lát el – ehhez kapcsolódó nagyon fontos garancia, hogy a hivatal számára feladatot csak törvény írhat elő. A GVH-nak a piacgazdaság működésében betöltött – a verseny szabadságával és tisztaságával kapcsolatos – szerepe az, hogy a köz érdekében, a hosszú távú fogyasztói jólétet és így a versenyképességet is növelő módon érvényt szerez a hatáskörébe tartozó versenyjogi rendelkezéseknek, valamint hogy a rendelkezésére álló eszközökkel általában is támogatja a versenyt, vagy – ahol verseny nem lehetséges – elősegíti az annak megteremtésére vagy pótlására hivatott állami szabályozás kialakítását.

A GVH tevékenysége alapvetően három terület köré koncentrálódik: *versenyfelügyeleti* munkája során érvényesíti a magyar versenytörvény és a közösségi versenyjog szabályait; *versenypártolás* keretében a rendelkezésére álló eszközökkel igyekszik a verseny érdekében befolyásolni az állami döntéseket; illetve a verseny társadalmi elfogadottsága érdekében a versenypolitikai ismeretek terjesztésével, valamint a verseny közgazdasági és jogi kérdéseivel foglalkozó szakmai közélet fejlesztésével hozzájárul a *versenykultúra fejlesztéséhez*.

Ha a hivatal gyakorlati energetikai tevékenységét vizsgáljuk, úgy ki kell emelni a 2002 októberében született Versenykérdések a villamosenergia-szektorban⁴⁰ című tanulmányt, továbbá *A Gazdasági Versenyhivatal versenypolitikai állásfoglalását a villamosenergia-szektor piacnyitásának fő kérdéseivel kapcsolatban*⁴¹ (1999. július) című anyagot.

A GVH számtalan energetikai tárgyú határozatot és végzést hozott⁴² (főként az összefonódás, a fogyasztómegtévesztés és az erőfölénnyel való visszaélés tekintetében), kialakítva ezzel a hazai energetikai versenyfelügyelet precedenseit.

1.5.3 Nemzeti Fogyasztóvédelmi Hatóság⁴³

Ha az energetikát szolgáltatások komplexumának tekintjük, akkor figyelmet kell szentelnünk a nyújtott szolgáltatás minőségére. Ebből a megfontolásból célszerű röviden bemutatni a Nemzeti Fogyasztóvédelmi Hatóságot (NFH) és a tárgykörben kifejtett tevékenységét. A hatóság – ahogyan a Magyar Bányászati és Földtani Hivatal – *központi hivatal*, s a fogyasztóvédelemért felelős (jelenleg a szociális és munkaügyi) miniszter irányítja.

A Nemzeti Fogyasztóvédelmi Hatóságot a 225/2007. (VIII. 31.) kormányrendelet hozta létre, és 2007. szeptember 1-jétől működik. A fogyasztóvédelmi hatósági eljárást a fogyasztóvédelemről szóló 1997. évi CLV. törvény határozza meg.

⁴⁰ http://www.gvh.hu/domain2/files/modules/module25/pdf/ert_allp_villenerg2002_m.pdf

⁴¹ http://www.gvh.hu/domain2/files/modules/module25/pdf/hu_allas_allaspont02_m.pdf

⁴² Határozatot a versenytanács hoz az ügyek érdemében: összefonódások engedélyezése tárgyában dönt, vagy jogsértést állapít meg, vagy a jogsértés hiányát mondja ki. Minden egyéb (versenytanácsai vagy vizsgálói) döntés végzés formáját ölti, az eljárási kérdésekben hozott döntések is. Tehát végzés állapítja meg, ha a jogsértés nem bizonyítható, ha a közérdek érintettségének hiánya miatt eljárás megindítása vagy folytatása nem indokolt, illetve ha adminisztratív okokból az eljárás megszüntetésére kerül sor.

⁴³ Forrás: <http://www.nfh.hu>

Az NFH többek között:

- véleményezi a fogyasztókat érintő jogszabálytervezeteket a miniszter megkeresése alapján;
- szükség szerint javaslatot tesz a miniszternek a fogyasztókat érintő jogszabályok módosítására;
- közreműködik a fogyasztóvédelmi politika kidolgozásában, figyelemmel kíséri és elemzi annak érvényesülését;
- irányítja az áruk és szolgáltatások biztonságossága és megfelelősége ellenőrzésével összefüggő, külön jogszabályban meghatározott feladatokat, működteti a Központi Piacfelügyeleti Információs Rendszert;
- szakmai segítséget nyújt a fogyasztói érdekek képviselőit ellátó társadalmi szervezetek tevékenységéhez és a fogyasztói ismeretek bővítéséhez, a fogyasztói tudatosság erősítéséhez;
- fogyasztói jogokat ismertető kiadványokat jelentet meg;
- termék-összehasonlító vizsgálatokat végez, illetve végeztet, és közzéteszi azok eredményét;
- módszertani segédanyagokat készít a helyi önkormányzatok fogyasztóvédelmi tevékenységének elősegítése és egységessége érdekében, továbbá
- támogatja az önkormányzati tanácsadó irodák működését.

Az NFH általános feladatkörén túlmenően fogyasztóvédelmi hatóságként is eljár (s energetikai szempontból talán ez a jelentősebb).

Mindezeken túl **az NFH fogyasztóvédelmi hatóságként** – a jogszabályban más szervek számára megállapított fogyasztóvédelmi feladat- és hatáskörök kivételével – ellenőrzi mindazon tevékenységekre vonatkozó jogszabályi és hatósági előírások megtartását, amelyek a fogyasztókat érintik vagy érinthetik, így különösen:

- külön jogszabály szerint ellenőrzi az áruk és szolgáltatások biztonságosságát és megfelelőségét;
- figyelemmel kíséri a fogyasztói szerződés megkötésénél alkalmazott vagy e célból nyilvánosan megismerhetővé tett általános szerződési feltételeket, és szükség esetén a főigazgató útján külön jogszabály szerint eljárást indít ezek érvénytelenségének, illetve tisztességtelenségének megállapítására, valamint a tisztességtelen általános szerződési feltétel alkalmazásától és alkalmazására ajánlásától való eltiltásra.

Az NFH a szociális és munkaügyi miniszter által jóváhagyott 2009-es ellenőrzési és vizsgálati programja⁴⁴ az alábbi (kifejezett) energetikai vonatkozásokat tartalmazza:

Kiemelt ellenőrzések és vizsgálatok

- A távhő- és a gázzámlák érthetőségének, valamint az energiatámogatás érvényesítésének vizsgálata, különös tekintettel az e tárgyban érkező fogyasztói panaszokra
- A villamosenergia-számlák jogszabályi megfelelőségének és érthetőségének vizsgálata, különös tekintettel az e tárgyban érkező lakossági fogyasztói panaszokra

Piacfelügyeleti ellenőrzések, vizsgálatok

- Az energiahatékonysági címkézés piacfelügyeleti ellenőrzése

⁴⁴ <http://www.nfh.hu/portal/informaciok/2009>

1.5.4 Magyar Kereskedelmi Engedélyezési Hivatal⁴⁵

A hivatalt a Nemzeti Kereskedelmi Engedélyezési Hivatalról szóló 260/2006. (XII. 20) kormányrendelet hozta létre. A hivatal a nemzeti fejlesztési és gazdasági miniszter irányítása alatt működő *központi hivatal*.

Főbb szakmai tevékenysége a külkereskedelmi államigazgatási, a hadiipari gyártás- és szolgáltatás-felügyeleti hatósági, egyes kereskedelmi, piacfelügyeleti, közraktározás-felügyeleti, nemesfémvizsgáló és -hitelesítő hatósági, valamint mérésügyi hatósági és műszaki biztonsági hatósági feladatok ellátása. A hivatal tevékenységi köréből energetikai szempontból a következő feladatok érdemelnek figyelmet:

- **Állami-mérésügyi** feladatokat lát el, fenntartja az országos etalonokat, elvégzi azok nemzetközi összehasonlítását, és a mérőeszközök kalibrálásával gondoskodik az etalonok hazai leszármaztatásáról. Ellátja a kötelező hitelesítésű mérőeszközök típusvizsgálatát és hitelesítését, EU-megfelelőségi tanúsítást végez.
- A hivatal **műszaki-biztonsági felügyeleti** feladat- és hatáskörében a műszaki-biztonsági követelmények megtartása érdekében engedélyezési, hatósági ellenőrzési és – egyes sajátos építményfajták esetében – építésügyi hatósági jogkört gyakorol. Ellátja a veszélyes ipari üzemek, valamint a veszélyes katonai objektumok **katasztrófavédelmi engedélyezésével** kapcsolatos szakhatósági feladatokat, és együttműködik ezen üzemek, objektumok hatósági ellenőrzésében.
- **Piacfelügyeleti** feladatkörében ellenőrzi, hogy az egyes gazdasági célfelhasználásra szánt termékek, készülékek, berendezések, rendszerek, valamint a kötelező hitelesítés körébe tartozó mérőeszközök kielégítik-e az irányadó külön jogszabályokban foglalt alapvető védelmi követelményeket, szükség esetén szankciókat alkalmaz.

1.5.5 Az állampolgári jogok és a jövő nemzedékek országgyűlési biztosa

Mind a két szerv a jogvédelem különösen fontos szerve. Energetikai szempontból az állampolgári jogok országgyűlési biztosa („általános ombudsman”) főként az egyéni panaszok kezelése területén jelentős, a jövő nemzedékek biztosa („zöld ombudsman”) pedig speciálisan a környezetvédelmi (mint az energetikával közvetlenül összefüggő határterület) szempontok érvényesítése miatt kiemelkedően fontos intézmény.

Az előbbit az állampolgári jogok országgyűlési biztosáról szóló 1993. évi LIX. törvény hozta létre, s a legújabb „külön” biztos, a jövő nemzedékek ombudsmanja a törvény 2008-as módosításával került be a magyar alkotmányos szerkezetbe.

Az állampolgári jogok országgyűlési biztosának feladata, hogy az alkotmányos jogokkal kapcsolatban tudomására jutott visszasságokat vizsgálja vagy vizsgálta, és orvoslásuk érdekében általános vagy egyedi intézkedéseket kezdeményezzen. Az általános biztos feladatkörének lényege az, hogy hozzá bárki fordulhat, ha megítélése szerint valamely hatóság, illetve közszolgáltatást végző szerv tevékenysége során a beadványt benyújtó személy alapvető jogaival összefüggésben visszasságot okozott, feltéve, hogy a rendelkezésre álló közigazgatási jogorvoslati lehetőségeket – ide nem értve a közigazgatási határozat bírósági felülvizsgálatát – már kimerítette, illetve jogorvoslati lehetőség nincs biztosítva számára. Sőt az országgyűlési biztos az alapvető jogokkal kapcsolatos visszasság megszüntetése érdekében az említett feltételek fennállása esetén hivatalból is eljárhat. Jelentős intézmény a biztos éves beszámolója, amely ráirányíthatja a figyelmet az adott év legfontosabb visszasságaira.

⁴⁵ Forrás: <http://www.mkeh.gov.hu/hivatal/tevekenyseg>

Az Országgyűlés az egészséges környezethez való alapvető jog védelme érdekében külön biztosként megválasztotta a jövő nemzedékek országgyűlési biztosát. A jövő nemzedékek országgyűlési biztosa figyelemmel kíséri, értékeli és ellenőrzi azon jogszabályi rendelkezések érvényesülését, amelyek biztosítják a környezet és a természet (a továbbiakban együtt: környezet) állapotának fenntarthatóságát és javítását. Feladata a mindezekkel kapcsolatban tudomására jutott visszasságok kivizsgálása vagy kivizsgáltatása és orvoslásuk érdekében általános vagy egyedi intézkedések kezdeményezése. A jövő nemzedékek országgyűlési biztosa továbbá:

- **felhívhatja** a környezetet jogellenesen veszélyeztető, szennyező vagy károsító (a továbbiakban együtt: a környezetet károsító) személyt vagy szervezetet e tevékenységének megszüntetésére;
- **felhívhatja** a hatáskörrel rendelkező hatóságot a környezet védelmére vonatkozó intézkedés megtételére;
- feladatkörében általános jelleggel, valamint egyedi ügyben meghatározott szerv, intézmény, hatóság vagy személy részére **ajánlást bocsáthat ki**;
- a környezet állapotával összefüggő közigazgatási döntéssel szemben **felügyeleti eljárás** lefolytatását, illetve **végrehajtásának felfüggesztését** kezdeményezheti, valamint annak bírósági felülvizsgálata során a perben **beavatkozóként** részt vehet;
- **véleményezi** a feladatkörével összefüggő jogszabályok, illetve más kormányzati előterjesztések tervezeteit, feladatkörében jogalkotásra tehet javaslatot;
- **megismerheti és véleményezheti** a helyi önkormányzatok hosszú távú fejlesztési, területrendezési, valamint a jövő nemzedékek életminőségét egyébként közvetlenül érintő terveit és koncepcióit;
- **véleményezi** a környezetvédelmi vagy természetvédelmi tárgyú, valamint az emberiség közös örökségét és közös gondjait érintő nemzetközi szerződések kötelező hatályának elismerésére vonatkozó előterjesztéseket, közreműködik e nemzetközi szerződések alapján készülő nemzeti jelentések elkészítésében, továbbá figyelemmel kíséri, értékeli e szerződések magyar joghatóság alá tartozó érvényesülését;
- **részt vesz** a feladatkörével összefüggő ügyekben az Európai Unió kormányzati részvétellel működő intézményeiben képviselt magyar álláspont kialakításában;
- **részt vehet** a jogszabály rendelkezése alapján kötelezően tartandó, feladatkörével összefüggő közmeghallgatáson.

Igen jelentős továbbá, hogy a jövő nemzedékek országgyűlési biztosa felhívhatja a környezetet károsító személyt vagy szervezetet – függetlenül attól, hogy ez tevőleges cselekvés vagy mulasztás eredménye – a környezetet károsító tevékenység megszüntetésére és a környezetet károsító magatartás tanúsítását megelőző környezeti állapot helyreállítására. A zöld biztos továbbá kezdeményezheti a hatáskörrel rendelkező hatóságnál, hogy tegyen intézkedést a környezetet károsító tevékenység megakadályozására, megtiltására, a károk megelőzésére és a környezetet károsító magatartás tanúsítását megelőző környezeti állapot helyreállítására.

Bár a biztosok kifejezett energetikai állásfoglalása ritka, közvetve a legtöbb környezetvédelmi ügygel kapcsolatos állásfoglalásának lehet energetikai relevanciája.

1.6 Az igazságszolgáltatás szerepe (Energetikai Állandó Választottbíróság)⁴⁶

A Magyar Energia Hivatal (MEH) a választottbíráskodásról szóló 1994. évi LXXI. törvény, a villamos energiáról szóló 2007. évi LXXXVI. törvény 169. §-a alapján, valamint figyelemmel a földgázellátásról szóló 2008. évi XL. törvény 130. §-ára, 2008. december 15-én megalapította az Energetikai Állandó Választottbíróságot (Választottbíróság). A Választottbíróság jogi személy, székhelye Budapest. A Választottbíróság eljárásának van helye a villamos energiáról és a gázellátásról szóló törvény szerinti engedélyköteles tevékenységet folytató engedélyesek közötti, e törvény hatálya alá tartozó tevékenységekre vonatkozó jogszabályban vagy az annak alapján kötött szerződésben foglalt jogokkal és kötelezettségekkel kapcsolatos jogvitában, ha a felek a választottbírási eljárást választottbírási szerződésben kikötötték, és az eljárás tárgyáról szabadon rendelkezhetnek. A Választottbíróság hatásköre a választottbíráskodásról szóló törvény 3. § (1) bekezdése szerint is kiköthető. A Választottbíróság egyeztető eljárás lefolytatására is jogosult a közvetítői tevékenységről szóló 2002. évi LV. törvény szabályainak megfelelően. Választottbírói Testületének tagjait a MEH elnöke jelöli ki meghatározott időre. Nem lehet a Választottbíróság Választottbírói Testületének tagja a MEH elnöke és egyéb alkalmazottja. Harmadik személlyel szemben, bíróság és hatóságok előtt a Választottbíróságot az elnökség tagjai, illetve az általuk arra felhatalmazott személyek képviselik a Választottbíróság szabályzataiban meghatározott módon. A Választottbíróság működésének forrásai: alapítói hozzájárulások, választottbírási díjak, a vagyon hozama és egyéb bevételek.

A Választottbíróság szervezete:

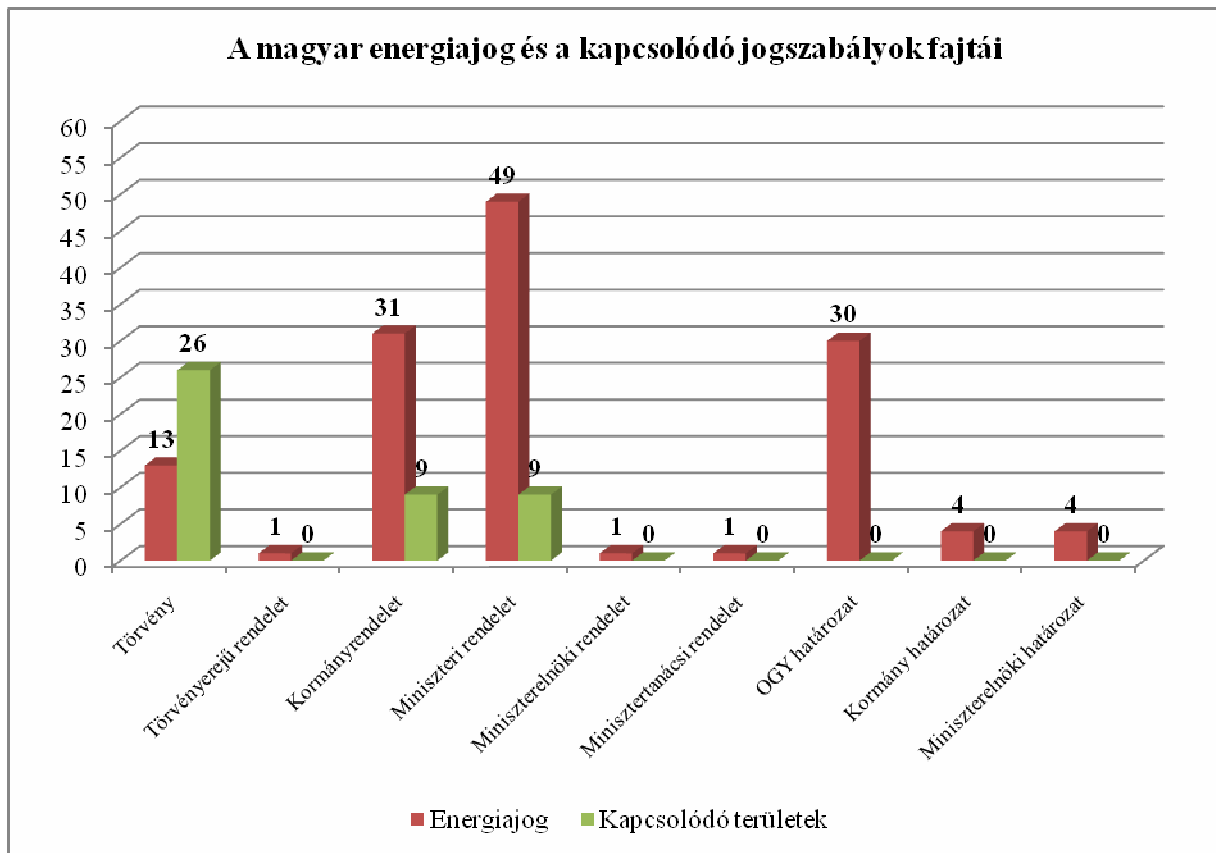
1. a Választottbírói Testületből;
2. a testület tagjai közül kijelölt legalább három, legfeljebb öttagú elnökségből;
3. a Választottbíróság titkárságából és
4. a Gazdasági Hivatalból áll.

Az elnökség a Választottbíróság általános irányító szerve. Az elnökség kijelölésének és működésének szabályait az alapító okirat és a Választottbíróság szabályzatai tartalmazzák.

⁴⁶ <http://www.eavb.hu/>

2. A MAGYAR ENERGIÁJOG

A következőkben bemutatjuk és elemezzük a hazai energiajog és a kapcsolódó részterületek jogszabályainak statisztikáit. Az energiajog fogalmát széles körben alkalmazva ide értjük a magyar energetikával elsődlegesen (vagyis fő tárgykörként) foglalkozó jogszabályokat, az energetikához kapcsolódó részterületek alatt pedig az energetikai joganyaghoz kapcsolódó, elsődlegesen nem energetikai tárgykörű jogszabályokat (például az építésügy területein) értjük. Utóbbi joganyag – bár kiegészítő szerepet tölt be – elengedhetetlen peremterületét képezi a hazai energiajognak.



6. ábra. A magyar energiajog és a kapcsolódó jogszabályok jogszabályi megoszlása

2.1 A hazai energiajog és a kapcsolódó részterületek jogszabályai⁴⁷

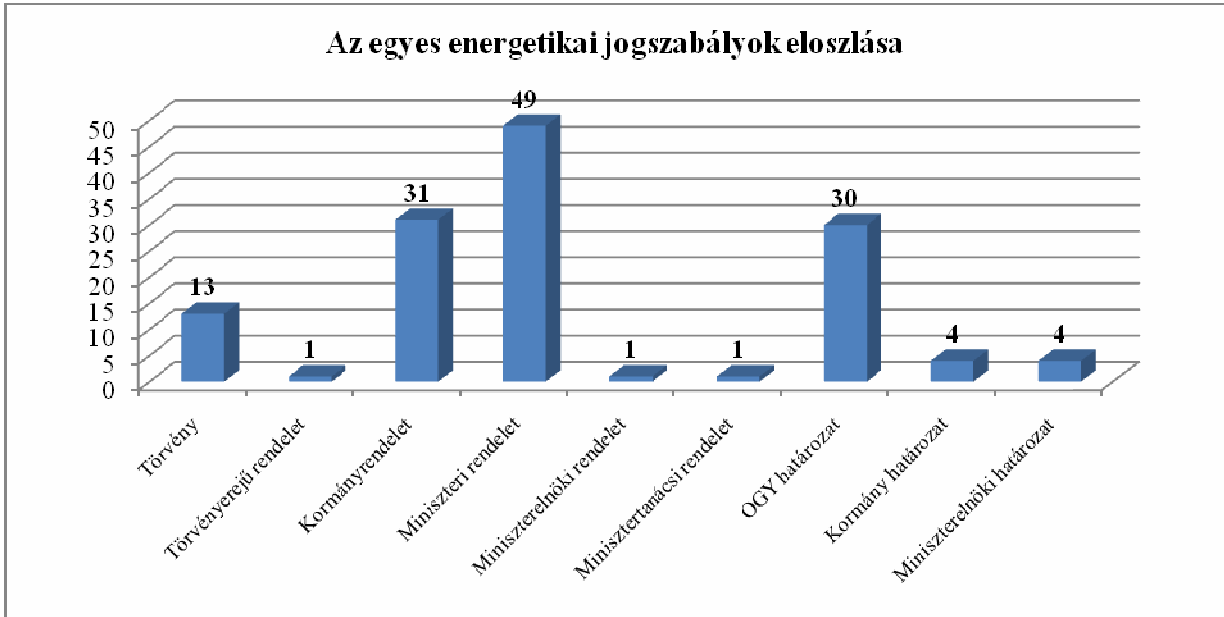
A 4. táblázatban láthatjuk, hogy a hatályban lévő energetikai jogszabályok és az ahhoz kapcsolódó, kiegészítő jogszabályok száma meghaladja a 170-et. Mindkét területen a meghatározó, már-már túlnyomó jogszabályi szint a rendelet (kormányrendelet, miniszteri rendelet).

4. táblázat A hazai energiajog és a kapcsolódó részterületek jogszabályai

Jogszabály	Energiajog	Kapcsolódó területek	Összesen
Törvény	13	25	39
Törvényerejű rendelet	1	0	1
Kormányrendelet	31	9	39
Miniszteri rendelet ⁴⁸	49	9	59
<i>BM-rendelet</i>	1	0	1
<i>EüM-rendelet</i>	1	0	1
<i>GKM-rendelet</i>	27	1	28
<i>GM-rendelet</i>	1	0	1
<i>HM-rendelet</i>	1	0	1
<i>IRM-rendelet</i>	1	0	1
<i>IKIM-rendelet</i>	1	0	1
<i>IKM-rendelet</i>	1	1	2
<i>KHEM-rendelet</i>	6	0	6
<i>FVM-rendelet</i>	8	0	8
<i>TNM-rendelet</i>	1	0	1
<i>KvVM-rendelet</i>	0	4	4
<i>KHVM-rendelet</i>	0	2	2
<i>ÖTM-rendelet</i>	0	1	1
Miniszterelnöki rendelet	1	0	0
Minisztertanácsi rendelet	1	0	1
OGY határozat	30	0	30
Kormányhatározat	4	0	4
Miniszterelnöki határozat	4	0	4
Összesen	134	44	178

⁴⁷ A jogszabályok adatait lásd az III. mellékletben.

⁴⁸ A miniszteri rendeletek az összes hatályos rendeletet magukban foglalják, ideértve azokat a miniszteri posztokat is, amelyek megszüntetésre vagy átalakításra kerültek. A kibocsátó miniszterek sorrendben: belügyminiszter; egészségügyi miniszter; gazdasági és közlekedési miniszter; gazdasági miniszter; honvédelmi miniszter; igazságügyi és rendészeti miniszter; ipari, kereskedelmi és idegenforgalmi miniszter; ipari és kereskedelmi miniszter; közlekedési, hírközlési és energiaügyi miniszter; földművelésügyi és vidékfejlesztési miniszter; tárca nélküli miniszter; környezetvédelmi és vízügyi miniszter; közlekedési, hírközlési és vízügyi miniszter; önkormányzati és területfejlesztési miniszter.



7. ábra. Az egyes energetikai jogszabályok eloszlása

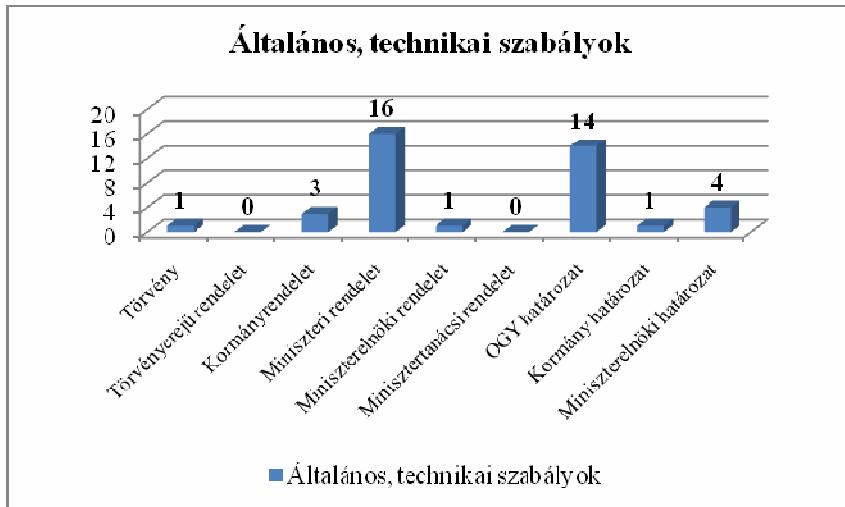
2.2 A hazai energiajog tematikus rendszere

A hazai energiajog, tehát az elsődlegesen energetikával foglalkozó jogszabálytömeg általános leírásán túl célszerű sorra venni azokat a legfontosabb szabályozási területeket, amelyek jelentősek lehetnek az energetika területén.⁴⁹ A következőkben bemutatjuk a magyar energiajog tematikus rendszerét, majd pedig az egyes területek konkrét jogszabályi megoszlására világítunk rá.

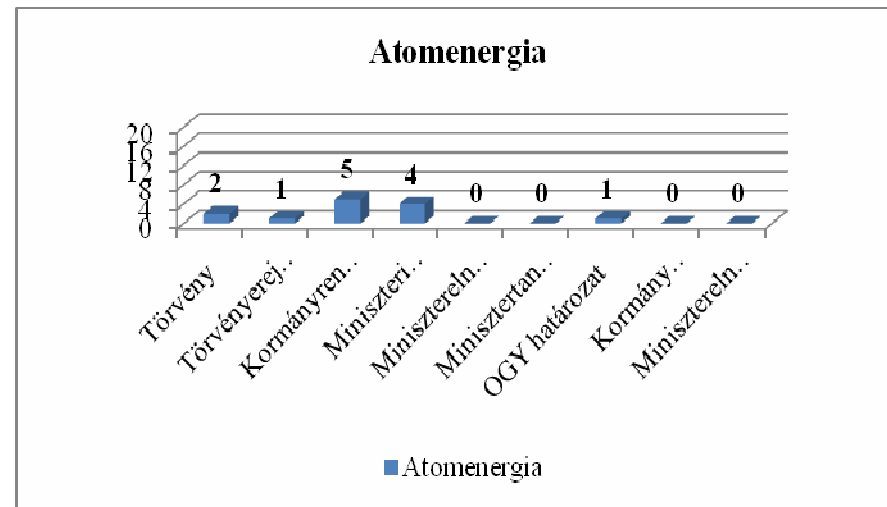
5. táblázat A hazai energiajog tematikus rendszere

Jogszabályok/Kategóriák	Általános, technikai szabályok	Atomenergia	Hagyományos energiahordozók	Villamos energia, távhő	Megújuló energia, környezet	Éghajlatvédelem	Energia-politika	Bányászat	Határterületek	Egyezmények	Összesen
Törvény	1	2	2	4	0	0	0	1	1	2	13
Törvényerejű rendelet	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	1
Kormányrendelet	3	5	4	8	5	0	1	1	0	4	31
Miniszteri rendelet	16	4	11	10	8	0	0	0	0	0	49
Miniszteri rendelet	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1
Minisztertanácsi rendelet	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	1
OGY határozat	14	1	4	0	3	2	1	0	2	3	30
Kormányhatározat	1	0	0	1	1	0	1	0	0	0	4
Miniszterelnöki határozat	4	0	0	0	0	0	0	0	0	0	4
Összesen	40	13	21	23	17	2	3	2	3	10	134

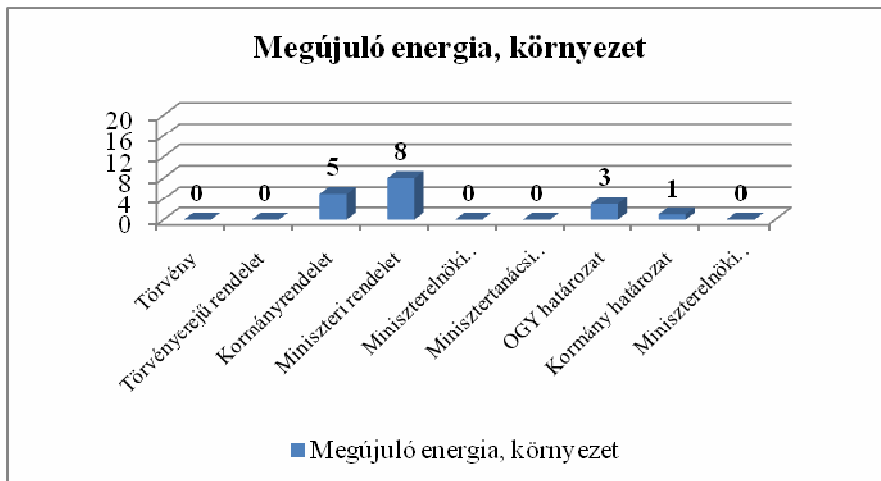
⁴⁹ A csoportosítás alapját a hazai energetikai tárgyú joganyag rendszerének átvizsgálása után végeztük el. Nyilvánvalóan nehéz pontos, átfogó kategóriákat kialakítani az igen heterogén joganyagot illetően, enne ellenére megpróbáltunk tíz jól kezelhető csoportosítási szempontot létrehozni, amelyek jól használhatók az elemzés során. A csoportok kialakítása során figyelembe vettük az adott jogszabály tartalmát, a szabályozni kívánt területet, valamint a többi jogszabállyal és kategóriával való viszonyát is.



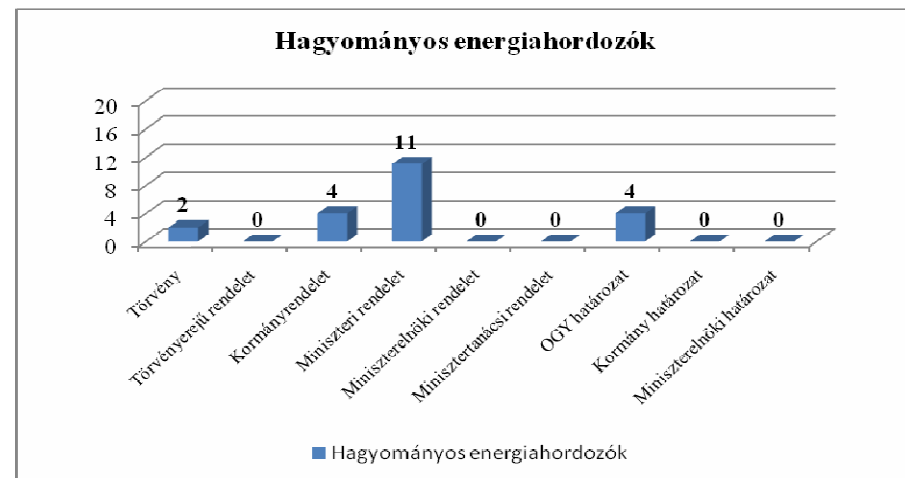
8. ábra. Az általános, technikai szabályok megoszlása



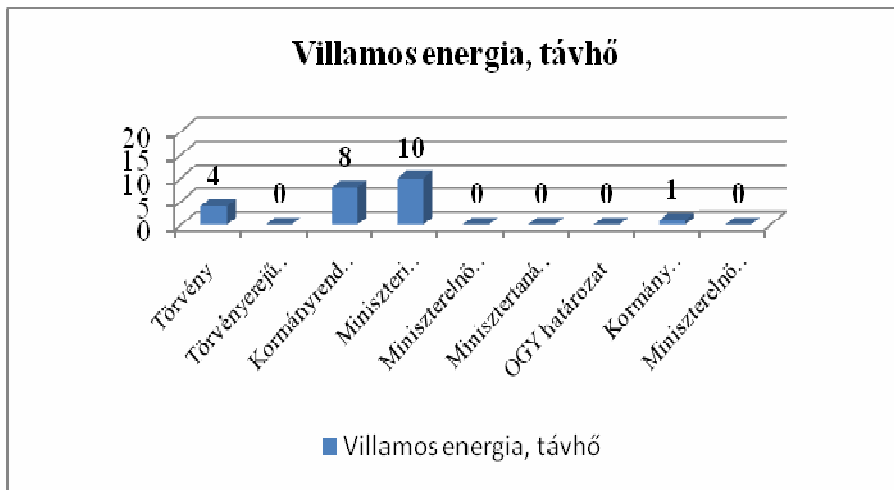
9. ábra. Az atomenergiával foglalkozó jogszabályok megoszlása



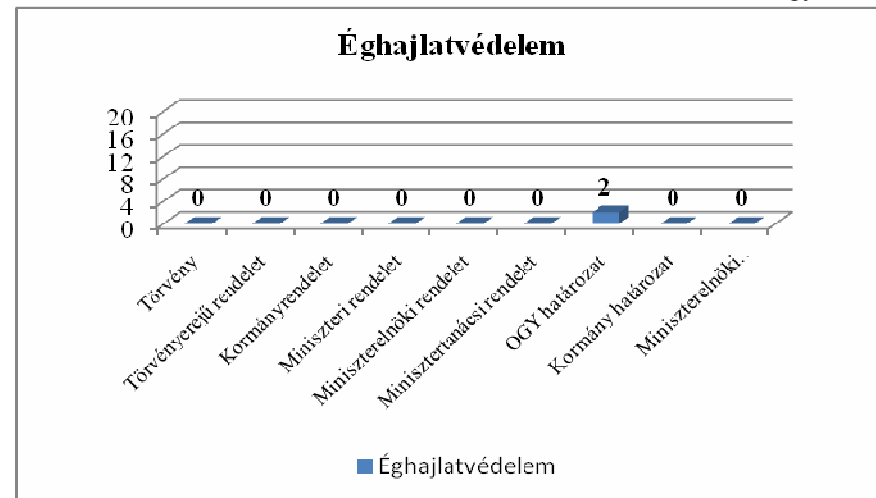
10. ábra. A megújuló energiával és a környezettel foglalkozó jogszabályok megoszlása



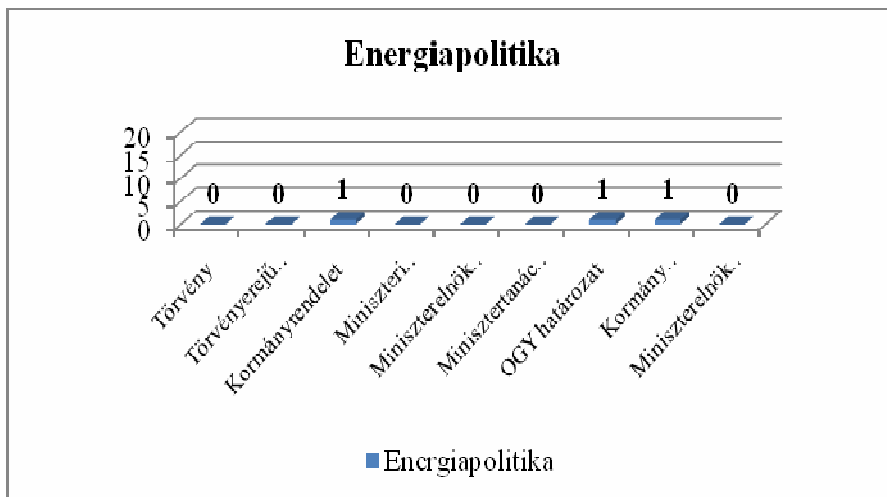
11. ábra. A hagyományos energiaforrásokra vonatkozó jogszabályok megoszlása



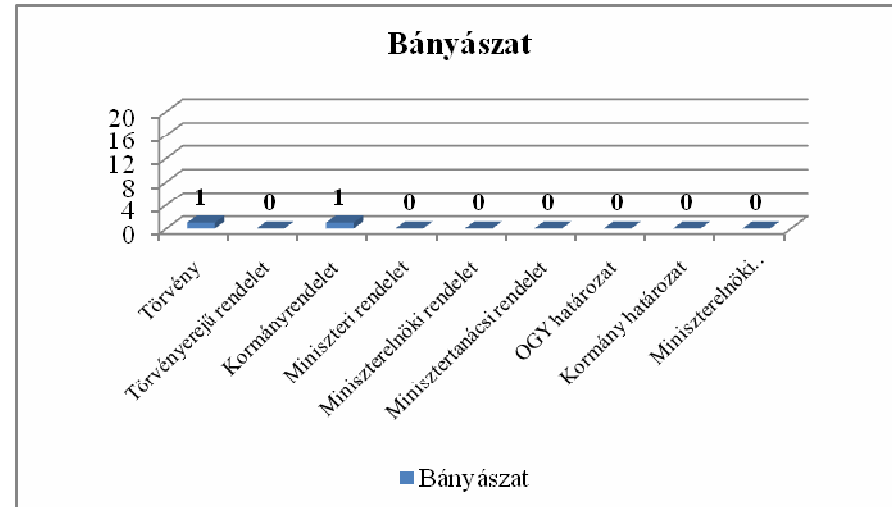
12. ábra. A villamos energia, távhő joganyagának megoszlása



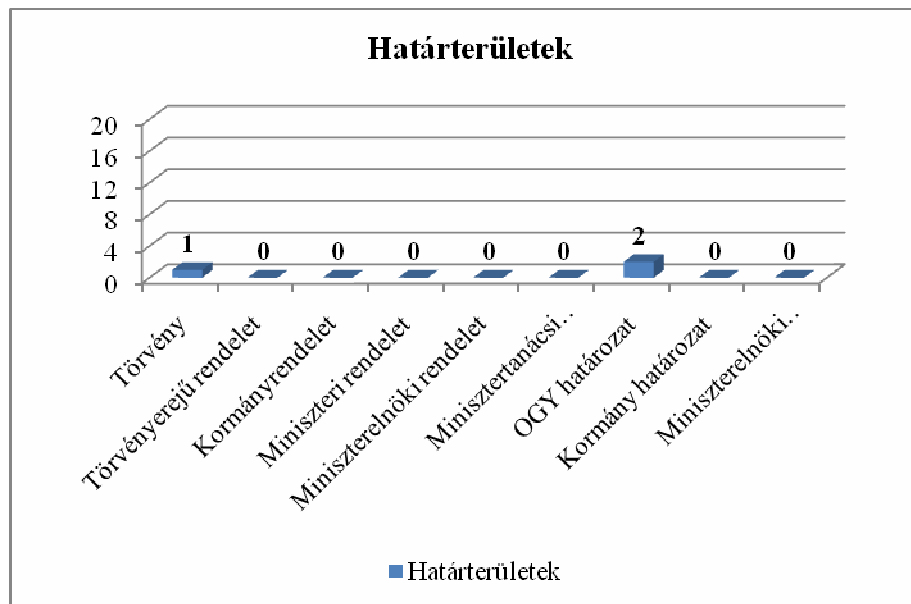
13. ábra. Az éghajlatvédelemre vonatkozó joganyag megoszlása



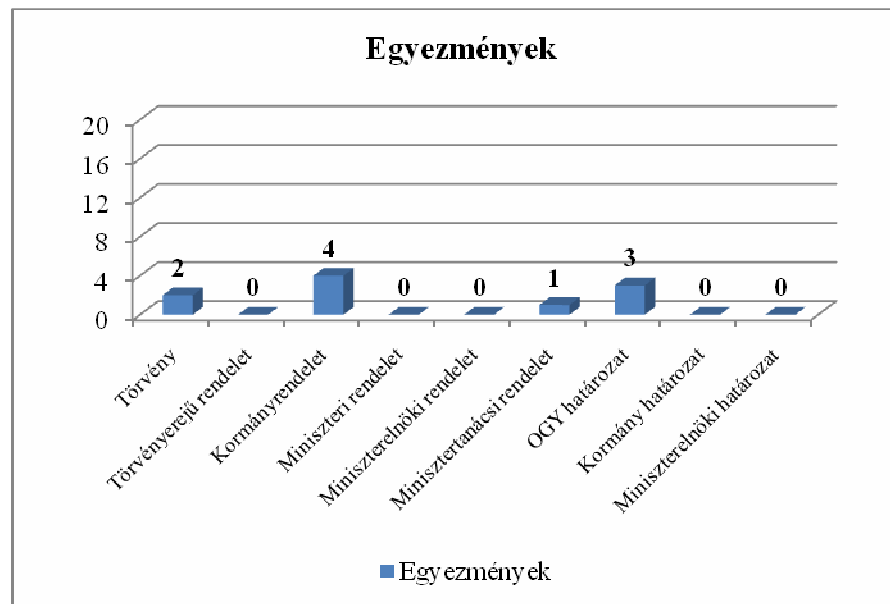
14. ábra. Az energiapolitika joganyagának megoszlása



15. ábra. A bányászati joganyag megoszlása

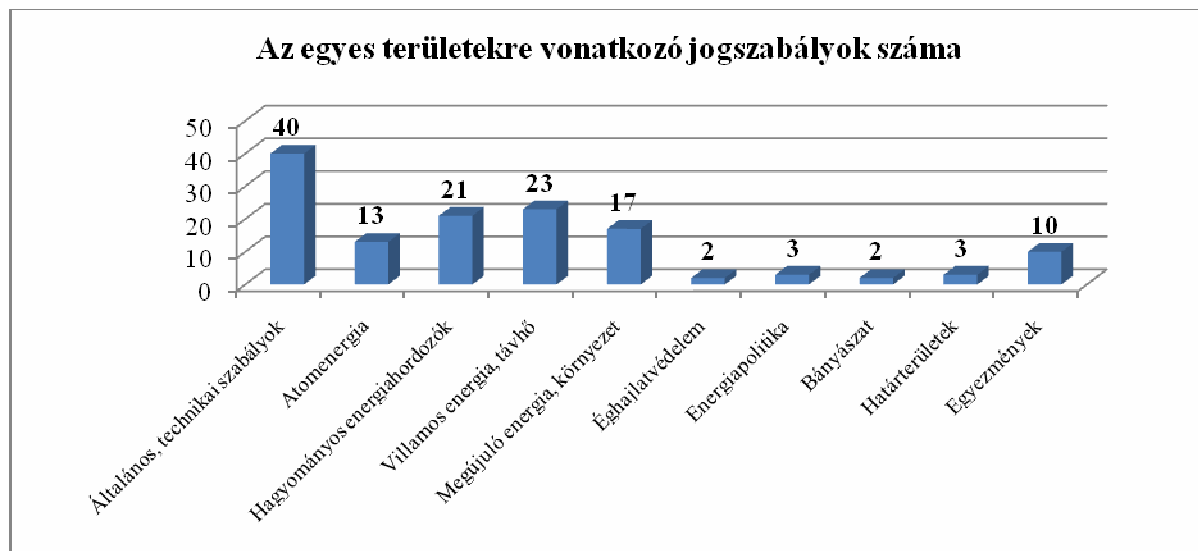


16. ábra. Az energetikai határterület joganyagának megoszlása

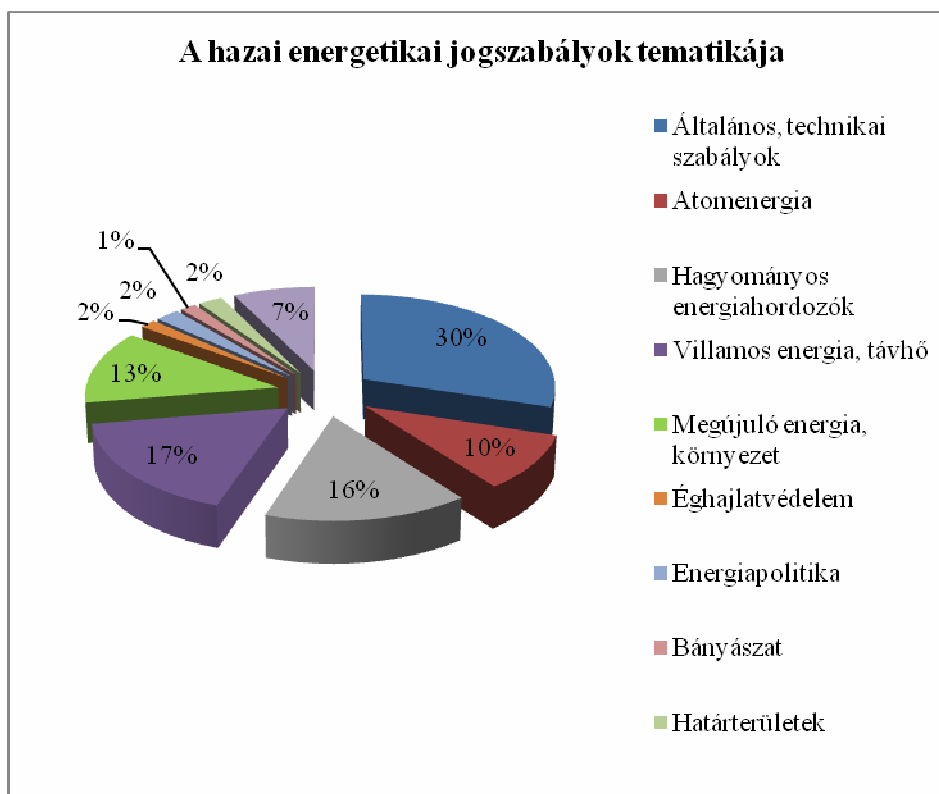


17. ábra. Az energetikai egyezmények megoszlása

A fentiekből azt a megállapítást tehetjük, hogy a hazai energetikában túlsúlyban vannak a technikai szabályok. Az atomenergia, a hagyományos energiahordozók, valamint a villamos energia és a távhő szintén jelentős szerepet tölt be – míg a megújuló energiával és a környezetvédelemmel foglalkozó joganyag erősen alulreprezentált.

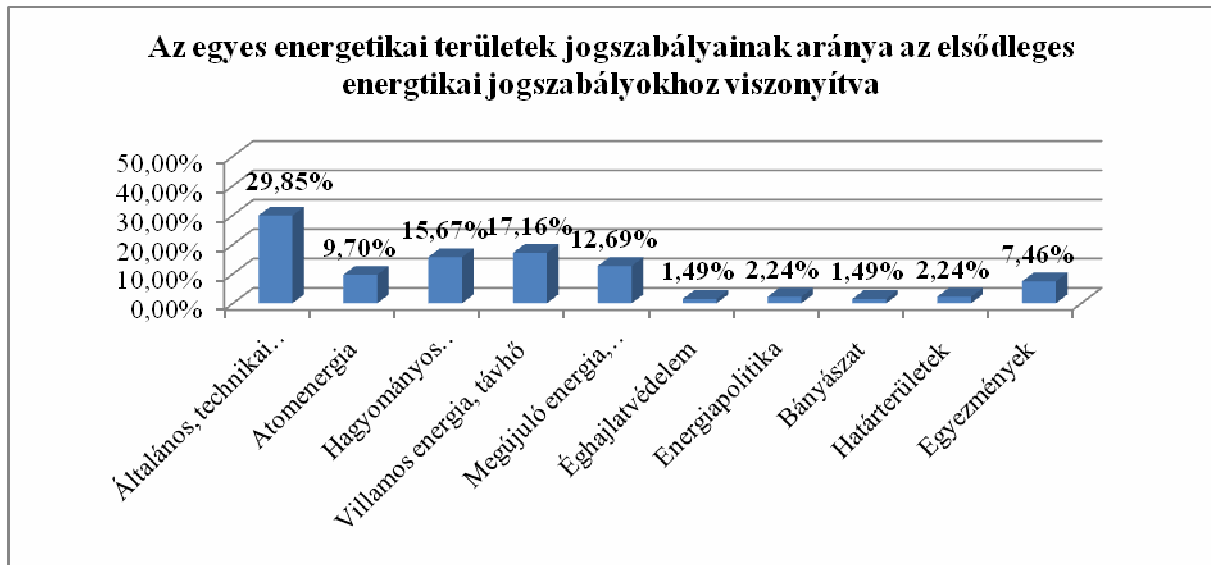


18. ábra. Az egyes energetikai területekre vonatkozó jogszabályok száma



19. ábra. A hazai energiajog tematikája

Fenti megállapításaink „számosítása” azt jelenti, hogy az összes elsődleges energetikai jogszabály közel 16%-a foglalkozik a hagyományos energiahordozókkal, 17,2%-a a villamos energiával és távhővel, majd’ 10%-a pedig az atomenergiával; azaz mindösszesen 43,2%-a az energetikai joganyagnak. Ugyanez az arány a megújuló energia területén csak 12,7%. Egyértelműen látszik tehát a joganyag hangsúlyeltolódása⁵⁰ a hagyományos energia felé.



20. ábra. Az egyes energetikai jogszabályok aránya

⁵⁰ Erről lásd még egyszer és bővebben a Harmadik részben Az energetikai joganyag hangsúlyeltolódásai című alpontot.

3. DISZFUNKCIÓK AZ ÁLLAMI ENERGETIKA ÉS ENERGIAJOG TERÜLETEIN

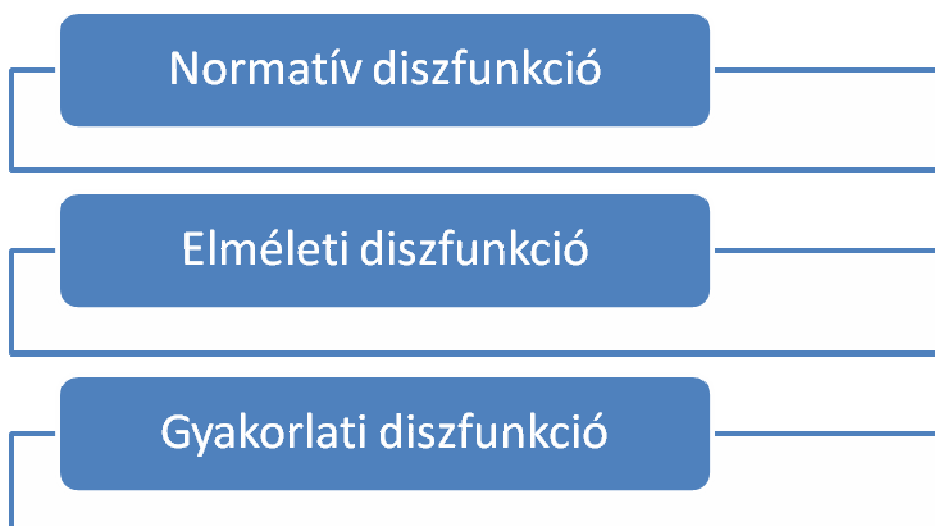
3.1 A diszfunkció jelentése és értelmezési kerete

A diszfunkciók értelmezése kapcsán három jelentésszintet érdemes kiemelni.

- A diszfunkció egyrészt jelenti az állami energetika meglévő és hatályos szabályaival szemben megfogalmazott kritikáink összefoglaló elnevezését: ezek többnyire a hatályos energiajog és energetikai gyakorlat egy-egy aspektusával foglalkoznak (*normatív diszfunkció*).
- Másrészt jelenti az energetika állapotával kapcsolatos olyan jellegű kritikákat is, amelyek túlmutatnak a létező folyamatokon és szabályokon: azt vizsgálva, hogy milyen lenne az ideális szabályozás és gyakorlat (*elméleti diszfunkció*).
- Végül, de nem utolsó sorban a diszfunkció jelentése szempontjából célszerű megkülönböztetni a jogalkalmazás során fellépő diszfunkciókat, amelyek esetében egy hatályos szabályozást nem vagy rosszul hajtanak végre (*gyakorlati diszfunkció*).

Az elemzés során a vázolt diszfunkciós megközelítések gyakran összeolvadnak, egymást erősítve, párhuzamosan alkalmazzuk őket.

Tisztában vagyunk azzal, hogy jelen keretek között az állami energetika minden diszfunkciós jelensége nem tárható fel, s ez nem is volt a célunk. Az viszont annál inkább, hogy olyan témaköröket és olyan (az előbb említett) diszfunkciós megközelítéseket mutassunk be, amelyek tudásunkhoz és tapasztalatainkhoz mérten a lehető legjobb és legjellemzőbb képet festik a hazai állami energetika állapotáról.



21. ábra. A feltárt diszfunkciótípusok

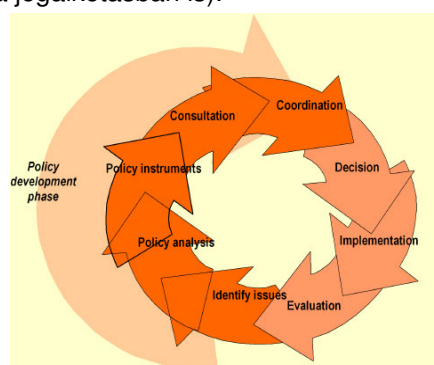
3.2 Diszfunkciók az állami energetika és az energiajog területein

3.2.1 A stratégiai tervezés (policy-gyártás) és a tervezési dokumentumok inkoherenciái

A szakpolitika kialakításának alapvető stratégiai eleme a tervezési-döntési szintek megfelelő meghatározása, az érte felelős szerv erőforrásainak helyes allokációja. A szakpolitikai döntések alapvetően jogszabályokban jutnak kifejezésre, így a részvétel, az átláthatóság, valamint a háttérelmzések elkészítése elsősorban a szakpolitika és végső soron a kapcsolódó jogalkotás terén értelmezendő: pontosabban az előbbiek hiánya is itt a legfájóbb. A szakpolitika kialakításának folyamata meghatározó az eredmény szempontjából, komoly legitimáló erőt képviselhet a később létrehozott joganyag alkalmazásakor is.

3.2.1.1 A részvétel, az átláthatóság és a háttérelmzések hiánya

Kijelenthetjük, hogy a magyar államigazgatás egyrészt vaknak, másrészt pedig inkompetensnek mutatkozik az állami szférán kívüli szakmai tudás felvételére és becsatornázására. A *stakeholder-elmzés*⁵¹ a majdani szabályozással kapcsolatos érdekeltek attitűdjének vizsgálatára – vagy egyszerűbben – a stakeholderek impulzusainak figyelembevételére hivatott. Ennek a megközelítésnek csupán az egyik (azonban igen fontos) szeletét jelenti a civil stakeholderek bevonása a jogszabály-előkészítésbe. Legalább ilyen lényeges az egyéb szakmai stakeholderek meghallgatása is. Ez utóbbi pedig szűkebb témánk, az energetika szempontjából különösen húsbavágó, hiszen egyrészt maga az energetika is egy igen széles és bonyolult szakmai ágazatot fog le, másrészt az egyes ágazatokon belül is szükség van a szakmai differenciálásra. Ezen a területen egy-egy új jogszabály akár több (százmilliárdos) szektort hozhat létre, vagy már létező hasonló nagyságrendű iparágat érinthet. Alapos elemzés nemcsak elméleti szinten, háttérelmzések vagy hatáselemzések formájában hiányzik, hanem a létező és leendő vélemények is formálhatnák a koncepciót. Itt persze nagyon is fontos lenne látni, hogy kinek mi lehet az érdeke, hogy a véleményeket a saját helyén kezelhesse-súlyozhassa a döntéshozó és a folyamatot kívülről szemlélő. Azt mondhatjuk, hogy az energiapolitika-alkotás hazai *policy circle* rendszerében már egészen az alapszinten gondok vannak (amely természetesen érezteti hatását a jogalkotásban is).



22. ábra. A policy-alkotás struktúrája⁵²

⁵¹ Az angolban a „stake” kifejezést használják mindazon érdekekre (interests), követelésekre (claims) és jogokra (rights), amelyekkel valamely egyén vagy csoport egy adott vállalkozással (jelen esetben egy szakpolitikai tartalmat hordozó jogszabállyal) kapcsolatban bír. A stakeholder kifejezés először 1963-ban jelent meg a Stanford Research Institute egyik tanulmányában, azokra a szereplőkre utalva, akik támogatása nélkül nem lehetséges egy vállalat fennmaradása. A stakeholder-elmélet tehát a vállalatirányításból nőtt ki magát, de alapvonásait tekintve minden nehézség nélkül alkalmazható (lenne) egy jogszabály-alkotási mechanizmusban is. Az elmélet egyik megfontolandó tétele az, hogy a stakeholder management alapelve (értsd: a jogalkotásra vonatkozó jogszabály) arra kötelezi a menedzmentet (a jogalkotót), hogy olyan teljesítményre (vagyis jogszabályra) törekedjen, amely inkább optimális eredményt nyújt minden érintett számára ahelyett, hogy maximális eredményt nyújtana egyetlen stakeholder-csoport számára.

⁵² Forrás: http://archive.audit.vic.gov.au/reports_mp_psa/psa0903.html

Összességében tehát az energetika tipikusan olyan szakpolitika-formálási terület, ahol a stakeholderek bevonása nemcsak hogy célszerű, hanem szükséges is. Ez maga után vonja a részvétel lehetőségét és az átláthatóság meglétét a jogalkotási folyamat első percétől kezdve, amely folyamatba szintén érdemes bevonni a szükséges szakértelmet.

Hatályos jogunk (a jogalkotásról szóló 1987. évi XI. törvény) ebből a szempontból is „gyengélkedik”. A későbbiek során látni fogjuk a jogrendszer egyes inkohereciáit, itt pedig egy súlyos *alulszabályozással* találkozunk. Több sebből vérző jogalkotási törvényünk⁵³ szemérmes módon jegyzi meg: *„[a] jogszabály megalkotása előtt – a tudomány eredményeire támaszkodva – elemezni kell a szabályozni kívánt társadalmi-gazdasági viszonyokat, az állampolgári jogok és köteleességek érvényesülését, az érdek-összeütközések feloldásának a lehetőségét, meg kell vizsgálni a szabályozás várható hatását és a végrehajtás feltételeit. Erről a jogalkotót tájékoztatni kell.”*⁵⁴ Ez önmagában még nem is kifogásolható. A törvény két helyen foglalkozik egy minimális stakeholder-szempontról: a kormány elé terjesztendő jogszabálytervezetekben, másrészt pedig a miniszteri rendeletekben. A kormány elé terjesztendő jogszabálytervezetről véleményt nyilvánítanak a miniszterek, a szabályozásban érdekelt országos hatáskörű szervek vezetői, továbbá az érdekelt társadalmi szervezetek és érdekképviselői szervek. A miniszteri rendelet tervezetét pedig meg kell küldeni véleményezésre más, a szabályozásban érdekelt miniszternek, országos hatáskörű szerv vezetőjének, társadalmi szervezetnek és érdekképviselői szervnek. A törvényből ugyanakkor semmilyen további konkrétum nem derül ki: ki, mikor és mit javasolhat; milyen határidők az irányadók; és főképp mi az úgynevezett „vélemény” sorsa. A jogalkotási törvény szerint ha társadalmi szervezet vagy érdekképviselői szerv a kormánynak törvény kezdeményezését javasolja, akkor erről tájékoztatni kell az Országgyűlés elnökét és az illetékes országgyűlési bizottságot. Ez a rendelkezés is pozitívumként fogható fel, de semmilyen további részletszabály nem foglalkozik a stakeholder (nevezzük így) által kezdeményezett javaslattal.

Megállapíthatjuk, hogy Magyarországon egy-egy szakpolitikai döntéshozatalban nem érvényesült (s nem is érvényesülhetett) a széleskörű érdek, és nem integráltak korszerű szakmai, szakpolitikai ismereteket, valamint eljárási procedúrákat. Ez döntően két (egyébként egymással összefüggő) okra vezethető vissza. Egyrészt magára az elégtelen jogi szabályozásra; továbbá arra, hogy nem alakultak ki az államigazgatásnak azok a szabad vegyértékei, amelyek érzékenyvé tették volna a szervezetet a külső (szakmai) impulzusokra. A magyar szakpolitikai apparátus, a jogszabályok előkészítői nem jutottak még el arra a (az egyébként a szervezet működését is racionalizáló) pontra, hogy nem mindent kell és szabad a saját humán erőforrásukból létrehozni, néhol előnyös (sőt szükséges és racionális) a kiszervezés. Az államigazgatás (leszámítva a pozitív tendenciákat, mert azért ilyenek is akadnak) jelenleg értetlenül áll ezen szempont- és érvrendszer előtt.

3.2.1.2 Stratégiai dokumentumok hiánya és a meglévők inkohereciája

Nemcsak az egyes szakpolitikai tervezési folyamatok átláthatósága és szakmai, illetve társadalmi-gazdasági megalapozottsága fontos, de óriási jelentősége van a különböző (azonban egymással szervesen kapcsolatban álló) dokumentumok koherenciájának⁵⁵ is. Az energia és környezet viszonylatában kiemelkedően fontosak az alábbi stratégiai-tervezési dokumentumok:

- Nemzeti Fenntartható Fejlődési Stratégia⁵⁶
- Nemzeti Éghajlat-változási Stratégia (NÉS)⁵⁷ és Nemzeti Éghajlat-változási Program

⁵³ Amelyet egyébként az Alkotmánybíróság 606/B/2006. AB határozatával alkotmányellenes részei miatt meg is semmisített (http://www.mkab.hu/index.php?id=606_b_2006_ab_hatarozat)

⁵⁴ A jogalkotásról szóló 1987. évi XI. törvény 18. § (1).

⁵⁵ Látni kell, hogy a koherenciának nem csupán a legfelsőbb szinten (az országos dokumentumok esetében), hanem az alapszinten, az önkormányzati anyagok esetében is meg kell lennie. Megemlíthetjük azonban, hogy a legtöbb önkormányzatnál a stratégiai dokumentumból teljességgel hiányzik, vagy csak érintőlegesen szerepel az energiagazdálkodás témája.

⁵⁶ Egyelőre csak a Magyar Köztársaság hosszú távú fenntartható fejlődésével kapcsolatos tervezési és egyeztetési folyamat feladatairól szóló 100/2007. (XI. 14.) OGY határozat van hatályban. A Kormány elfogadta a Nemzeti Fenntartható Fejlesztési Stratégiát, és be is nyújtotta az Országgyűlésnek, de határozat még nem született.

- Energiapolitikai Stratégia⁵⁸
- Megújuló Energia Stratégia⁵⁹
- Magyarország Nemzeti Energiahatékonysági Cselekvési Terve⁶⁰

Fontos a dokumentumok elvi hierarchiája: legmeghatározóbb egy komolyan megalapozott, kellően átgondolt fenntarthatósági stratégia lenne, amelyből többek között levezethető az ország klímastratégiája. Ez utóbbival mindenképpen harmóniában kell állnia az energiastratégiának, hiszen a szektor felel a hazai üvegházgáz-kibocsátás több mint feléért. Az energiapolitikai stratégiában foglalt célszámokhoz rendelkezhetők az energiahatékonysági stratégiák, amelyek aprópénzre váltása lenne az egyes területekre vonatkozó cselekvési tervek vagy csomagok. Ilyen hierarchiát és logikai sorrendet azonban sajnos nem fedezhetünk fel sem elméleti, sem gyakorlati szinten. Itt jegyeznénk meg azt a problémát, hogy a Nemzeti Éghajlat-változási Program, amely tulajdonképpen a stratégia cselekvési terve, máig nem született meg, bár immáron az első felülvizsgálatának is meg kellett volna történnie. Ugyancsak érdekes logikai bukfcenc, hogy az Energiahatékonysági Cselekvési Terv semmilyen stratégiából nem deriválható. Léte is csak annak köszönhető, hogy az Európai Bizottságnak a nemzeti dokumentum megküldéséhez határidőt rendelt, ezt azonban nem kötötte átfogó stratégiához. Feltételezték, hogy stratégia nélkül sehol nem születik cselekvési terv.

Nézzük is rögtön ezt a dokumentumot! A Nemzeti Energiahatékonysági Cselekvési Terv elkészítését EU-direktíva írja elő, és minden tagországnak 2007-ben kellett benyújtania.⁶¹ Sajnálatos, hogy a kidolgozásért felelős hazai minisztérium – akkor a GKM – nem fordított kellő figyelmet ennek kidolgozására. Az elkészült (egyébként bő fél éves késéssel leadott) terv legfőbb hiányossága, hogy nélkülözi azokat a megalapozó háttér tanulmányokat és közgazdasági elemzéseket, amelyekkel meghatározható lenne, hogy mely célterületeken milyen beavatkozások szükségesek, és melyek végezhetőek el költséghatékonyan ahhoz, hogy Magyarország 2016-ra teljesíteni tudja a tervben vállalt 9%-os energiamegtakarítást. Más szóval a terv mögül hiányzik az energiahatékonysági potenciálszámítás. Nélküle azonban nagyon kétséges, hogy a benne felsorolt intézkedések mi alapján kerültek kiválasztásra, és valójában milyen eredményességgel járnak majd, ha megvalósulnak.

Mivel a tervet 2011-ben felül kell vizsgálni, és a felülvizsgált, módosított, pontosított változatot meg kell küldeni az Európai Bizottságnak, itt lenne az ideje, hogy az állam megkezdje a felülvizsgálathoz szükséges, az első verzió készítésekor elmaradt kutatásokat, elemzéseket és azok társadalmi egyeztetését.

Kérdés továbbá az is, hogy a cselekvési terv 9%-os – a végfelhasználói szektorra vonatkozó – megtakarítási célja mellett az állam milyen egyéb eszközökkel kíván élni annak érdekében, hogy Magyarország teljesítse a 2020-ig a vállalt 20%-os energiafelhasználás-csökkenést. Erre nézve ugyanis – néhány homályos utaláson kívül, például a cselekvési tervben – semmilyen ismert dokumentum nem áll rendelkezésre.⁶²

⁵⁷ http://klima.kvvm.hu/documents/14/nes_080219.pdf, 29/2008. (III. 20.) OGY határozat a Nemzeti Éghajlat-változási Stratégiáról.

⁵⁸ 40/2008. (IV. 17.) OGY határozat a 2008–2020 közötti időszakra vonatkozó energiapolitikáról.

⁵⁹ http://www.khem.gov.hu/data/cms1358659/megujulo_strategia_tars_egyeztetes.pdf

⁶⁰ 2019/2008. (II. 23.) Korm. határozat Magyarország Nemzeti Energiahatékonysági Cselekvési Tervéről.

⁶¹ <http://www.energiaklub.hu/hu/hirek/?news=546>

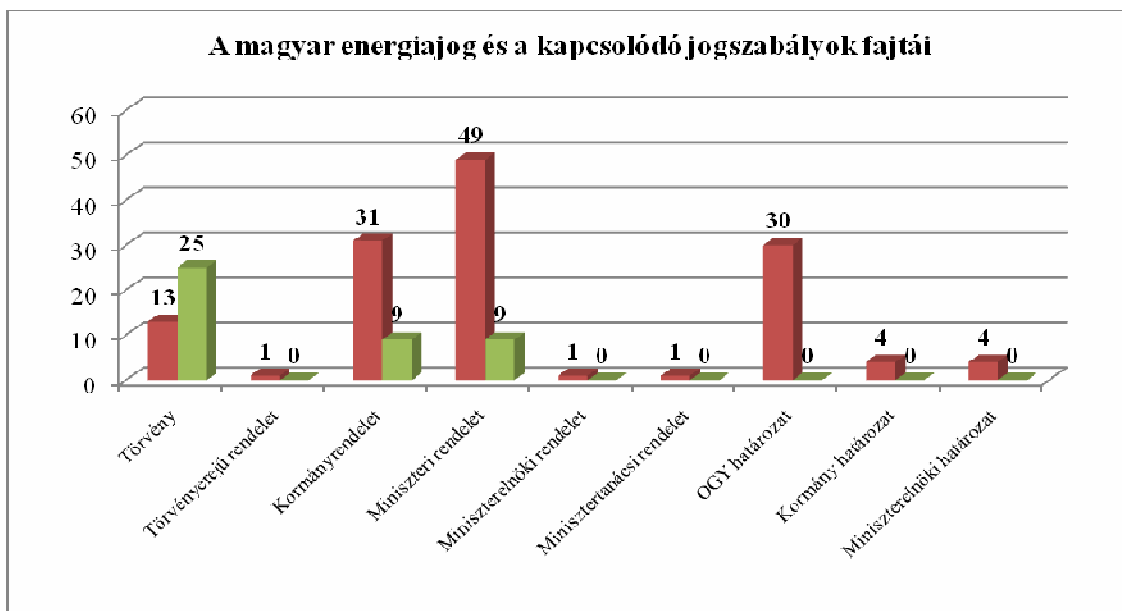
⁶² Az Energia Klub részletes javaslatait a Nemzeti Energiahatékonysági Cselekvési Tervhez lásd: Fülöp–Király, 2007.

3.2.2 A jogalkotással és a jogalkalmazással kapcsolatos problémakörök

Ebben a részben több szempontból vizsgáljuk meg a magyar jog energetikára vonatkozó részét. Egyrészt azt elemezzük, hogy az egyes jogszabályok megfelelő szinten szabályozzák-e az egyes kérdéseket, például kellő stabilitást biztosít-e az, ha bizonyos területek kormány- vagy miniszteri rendeletek szintjén kerülnek szabályozásra. Másrészt megnézzük, hogy maga a végrehajtó hatalom betartja-e a létező jogszabályokat. Röviden és jelzésértékkel érintjük azokat a problematikus eseteket, ahol a jogalkalmazó időlegesen felülírja előzetes jogszabályait, valamint ahol a szabályozás elégtelen vagy szövevényes volta akadályozó tényezővé válik.

3.2.2.1 Az energetikai joganyag jogszabályi hangsúlyeltolódásai⁶³

A magyar energiajognak igen kiterjedt rendszere van: 134 kifejezetten energetikai jogszabály található, s ezt egészíti ki a kapcsolódó területek 44 jogszabálya, így mintegy 178 jogszabály fedi le a területet. Ez önmagában még nem jelentene problémát, túlszabályozást. Azonban a jogszabályok hierarchiájának hangsúlyeltolódásai már igen. Egyértelmű a rendeleti szint dominanciája: ezen a területen összességében 58 miniszteri rendelet (49 energetikai és 9 kapcsolódó területi) valamint 40 (31-9 megoszlásban) kormányrendelet jelenik meg, amely az összes vonatkozó jogszabálynak több mint a felét jelenti. A rendeleti szint (legyen az kormány- vagy miniszteri rendelet) mindenképp oldja a szabályozási és eljárási kööttségeket, s ez elsősorban a technikai – a gyors módosítást igénylő – szabályok esetében hasznos. A nehezebben módosítható törvényi szint pedig garanciális elemként jelenik meg: a legfontosabb, a rapid módosítások köréből kiemelt szabályokat találjuk itt. Nyilvánvalóan nem lehet cél a törvényi szint monopolizálása, ugyanakkor a törvényi aluszabályozottság sem kívánatos. Megállapíthatjuk, hogy a kifejezetten energetikai területen hatályos mintegy 134 jogszabály közel 60%-a rendeleti szintű; a törvények száma alig éri el a 10%-ot. Ez a tendencia maga után vonhatja a túlságosan gyors, átgondolatlan, sőt a napi politikai érdekek alapján befolyásolt jogalkotás lehetőségét.

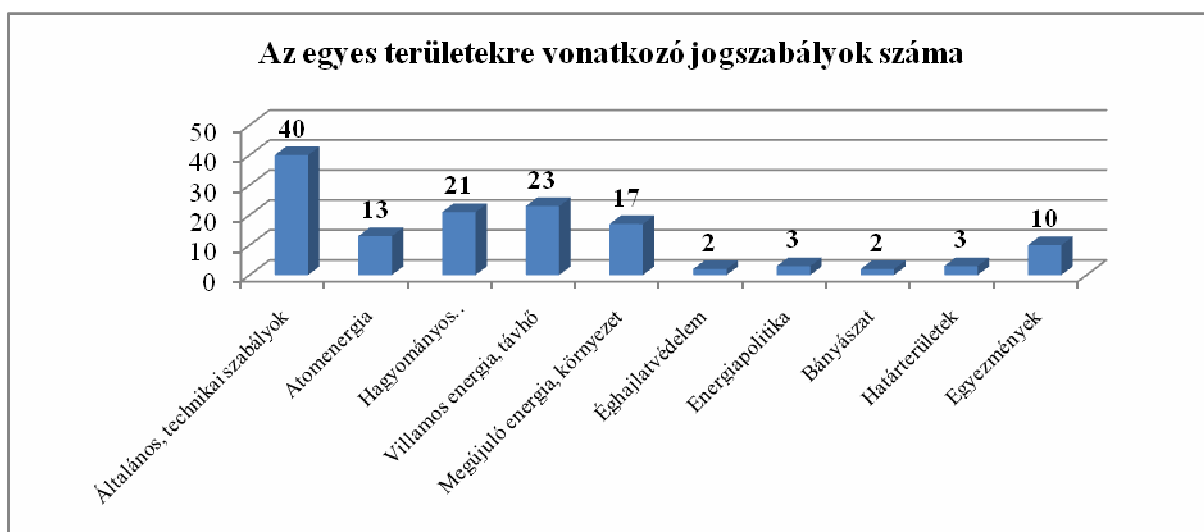


23. ábra. A magyar energiajog és az energiajoghoz kapcsolódó jogszabályok fajtái

⁶³ Jelen alpont a *Második* részben ismertetett magyar energiajoghoz kapcsolódó diszfunkciókat írja le, így itt csak a legfontosabb ábrákat közöljük ismét.

3.2.2.2 A jogszabályi témakörök zavarai⁶⁴

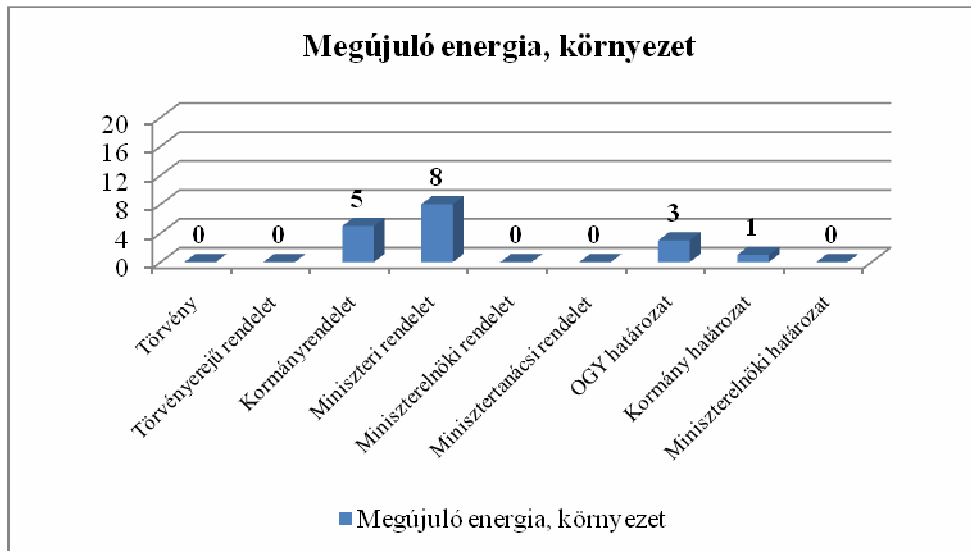
A fent vázolt hangsúlyeltolódás lényeges kérdés azért is, mert ez nem csupán a jogszabályi hierarchiában történt, hanem az általuk szabályozott területeken is. A primer energetikai jogszabályok többsége (40) technikai jellegű (kijelölés, adminisztratív szabályok), s szintén nagyszámú a hagyományos energiahordozókra (21) és a villamos energia, távhő témakörre (23), továbbá az atomenergiára (13) vonatkozó joganyag. Mindezekhez képest a megújuló energiára, környezetre (17), valamint az éghajlatvédelemre (2) vonatkozó jogszabályok száma zavarba ejtően kevés. Megállapíthatjuk, hogy a 134 elsődlegesen energetikai tárgyú jogszabály mindösszesen 14%-a foglalkozik a megújuló energiával, a környezettel és az éghajlattal, míg 42,5%-a a hagyományos energiahordozókkal, az atom- és a villamos energiával.



24. ábra. Az egyes energetikai területekre vonatkozó jogszabályok száma

Ez a mennyiségi diszkrepancia sem jelentene túlságosan nagy problémát önmagában, azonban a megújulóakra és a környezetre vonatkozó jogszabályok többsége nincs „előkelő” helyen a jogrendszerben: a többségük rendelet, törvénnyel pedig egyáltalán nem találkozunk.

⁶⁴ Jelen alpont a *Második* részben ismertetett magyar energiajoghoz kapcsolódó diszfunkciókat írja le, így itt csak a legfontosabb ábrákat közöljük ismét.



25. ábra. A megújuló energiával és a környezettel foglalkozó jogszabályok

Összességében megállapíthatjuk, hogy a magyar energetikában a rendelet a domináns jogforrási szint (ennek hátulütőit már bemutattuk az előző pontban), s a problémát még megfajeli az a tény, hogy a megújuló energiahordozók szabályozása terén nemcsak hogy kevés jogszabállyal találkozunk, hanem ezek között nem fordul elő törvény.

3.2.2.3 Abszurdumok

A fenti, a joganyag inkoherenciájáról megfogalmazott kritika – nevezetesen, hogy túl sok energetikai rendelet van, amely gyors, sokszor átgondolatlan jogalkotást eredményez – *példákkal is igazolható*. Alább kettőt mutatunk be, amelyek igen fontos kormányhivatalok felügyeletével, tartalmában pedig a jogalkotási koherenciával kapcsolatosak. A Magyar Energia Hivatal az energiaszektor regulátora, az Országos Atomenergia Hivatal pedig többek között a nukleáris biztonságért felelős hatóság.

A Magyar Energia Hivatal felügyeletét – honlapja szerint⁶⁵ – a gazdasági és közlekedési miniszter látja el. 2008. május 15-étől azonban nincs gazdasági és közlekedési miniszter. Van két újabb minisztérium: Nemzeti Fejlesztési és Gazdasági Minisztérium (NFGM), illetve Közlekedési, Hírközlési és Energetikai Minisztérium (KHEM). Az NFGM-státútum nem tartalmaz felügyeletre vonatkozó rendelkezést. A Magyar Energia Hivatal elnökének lemondása után a miniszterelnök a közlekedési, hírközlési és energiaügyi minisztert kérte fel az elnöki pályázat mielőbbi kiírására, habár a KHEM-státútum sem tartalmaz rendelkezést a Magyar Energia Hivatal felügyeletét illetően. *A központi államigazgatási szervekről, valamint a Kormány tagjai és az államtitkárok jogállásáról szóló 2006. évi LVII. törvény* 76. §-ának (3) bekezdése felhatalmazta a miniszterelnököt arra, hogy miniszterelnöki rendeletben jelölje ki a kormányhivatal felügyeletét ellátó minisztert. Ezt a miniszterelnök meg is tette *a kormányhivatalokat felügyelő miniszterek kijelöléséről szóló 8/2006. (XII. 23.) ME rendelet*t. Ebben a rendeletben jelölte ki a közlekedési, hírközlési és energiaügyi minisztert mind a Magyar Energia Hivatal, mind pedig az Országos Atomenergia Hivatal felügyeletére. Már önmagában is problematikus, hogy a Magyar Energia Hivatal honlapja egy nem létező minisztériumra utal. Az viszont még több aggályt vet fel, hogy a miniszterelnök lényegében egyedül (és gyorsan) diszponálhat a felügyeleti jogkörök delegálásával kapcsolatban, lévén, hogy itt nem személyi, hanem szakmai-kormányzati döntésről van szó. Ezen felügyeleti jogkörnek szerepelnie kell az adott miniszter tevékenységét meghatározó státútumban.

⁶⁵ Jelen tanulmány lezárásakor (2009. november 30.).

Egy másik jogalkotási abszurdumot jelent az Országos Atomenergia Hivatal felügyeletének kérdésköre. Az atomtörvény értelmében 2003. augusztus 1-jéig az Országos Atomenergia Hivatal (OAH) felügyeletét az Országos Atomenergia Bizottság (OAB) elnöke látta el. A Bizottság elnöki tisztere a miniszterelnökök a minden esetben az energiaellátásért felelős minisztert jelölték ki. 2003-ban, a közelgő uniós csatlakozásra való tekintettel átalakították a hivatal felügyeletét. Az akkori indoklás szerint annak érdekében, hogy a „*a nukleáris biztonságért felelős hatóság független legyen a termelői, tulajdonosi, szolgáltatói érdekektől és az atomenergia alkalmazásában érdekelt államigazgatási szervektől*”, megszüntették az OAB-t, a gazdasági és közlekedési minisztertől pedig – az energiaellátásért viselt felelőssége miatt – elkerült az OAH felügyelete. A felügyelet kérdése jól érzékelhető problémát okozott az államigazgatásban, a minisztériumok ugyanis *nem sok tapasztalattal* rendelkeztek az atomenergia területén. A következő öt évben a hivatal felügyelete háromszor változott. 2003-ban az akkori miniszterelnök (Medgyessy Péter) a módosított atomtörvényben foglaltak alapján határozatban bízta meg a belügyminisztert (Lamperth Mónikát) a nukleáris biztonsági hatóság felügyeletével (81/2003. (VII. 29.) ME határozat). A 2004-es miniszterelnök-csere után az OAH felügyelete Gyurcsány Ferenc miniszterelnök megbízásából az igazságügy-miniszterhez, Petrétai Józsefhez került [76/2004.(XI.10.) ME határozat]. A 2006-os választások utáni kormányátalakítás (a rendészeti feladatok is az igazságügy-miniszterhez kerültek) nem érintette a hivatal felügyeletét, ahogy a később bekövetkezett minisztercserék (2007. július 1-jével Petrétai József helyett Takács Albert, majd 2008. február 18-tól Draskovics Tibor) sem.

2007 januárjában annyit módosítottak az eljárásról, hogy a miniszterelnök a továbbiakban már nem az atomtörvényben foglalt felhatalmazás révén, hanem a *központi államigazgatási szervekről, valamint a Kormány tagjai és az államtitkárok jogállásáról szóló 2006. évi LVII. törvény értelmében* [76. §, (3) bek.] *miniszterelnöki rendeletben nevezi ki* a hivatal felügyeletét ellátó minisztert. Ennek megfelelően a miniszterelnök a 8/2006. (XII. 23.) ME rendeletében intézkedett az OAH felügyeletéről. Közben azonban elmulasztották hatályon kívül helyezni a korábbiakban rendelkező 76/2004. (XI.10.) ME határozatot, így egyszerre két jogszabály is rendelkezett arról, hogy az OAH felügyeletét az igazságügyi miniszter látja el. Ez 2008 májusáig nem jelentett problémát. Ellenben az SZDSZ és az

Felügyelet és ellátásbiztonság

Az átalakításhoz módosítani kellett az atomtörvényt (1996. évi CXVI. tv.), ezt a földgázellátásról szóló 2003. évi XLII. törvényben tették meg; a törvényjavaslat indoklása szerint: „Az atomenergiáról szóló törvény alapvető módosítása az Országos Atomenergia Bizottság (OAB) megszüntetését célozza, és a hozzá telepített hatásköröket megszünteti, illetve átadja az Országos Atomenergia Hivatal (OAH) hatáskörébe. Az OAB-hoz hasonló jellegű bizottságok az elmúlt időszakban világszerte megszűntek. Magyarország esetében is indokolt az OAB - OAH kettősség feloldása, és ezzel az OAH függetlenségének erősítése a termelői, tulajdonosi, szolgáltatói érdekektől. Az ilyen szervezeti átalakítás felel meg az Európai Unió és az Euratom csatlakozási tárgyalások során kifejtett álláspontjának.” Azaz a felügyeleti rendszerben rejlő összeférhetlenséget megszüntető átalakítást az uniós csatlakozás indokolta. Az átalakítás, illetve a későbbi gyakori változások, az atomenergia „mostohának”, „nem-szeretem-gyerekeknek” látszó sorsa előkészítetlenségre és átgondolatlanságra utalnak. Ezt alátámasztja, hogy a törvénymódosítás indoklásából csak az összeférhetlenség megszüntetésének szándéka mutatható ki, a „Hogyan tovább?” kérdés megválaszolására irányuló törekvést hiába kerestük. Koncepció híján a felügyelet kérdését az aktuális erőviszonyok függvényeként egyszerűen a mindenkori miniszterelnök belátására bízta. Mivel az átalakítás röviddel (a paksi atomerőmű 2003. áprilisi, súlyos üzemzavara után történt (a törvénymódosítást 2003. június 25-én hirdették ki), megalapozottnak tűnik a gyanú, hogy legalábbis részben összefüggés van az átalakítás és a baleset között. Az atomtörvény módosítására vonatkozó javaslatot azonban 2003. február 20-án nyújtották be a parlamentnek, közvetlen ok-okozati viszony tehát nem áll fenn. Így viszont még inkább érthetetlen, miért nem sikerült megnyugtatóan, hosszú távra rendezni a kérdést. Mindenesetre az atomerőmű üzemzavara rámutatott arra, hogy a felügyeleti összeférhetlenség nem pusztán elméleti probléma. Az üzemzavar okai között egyértelműen szerepet játszott az atomerőműben bekövetkezett hangsúlyeltolódás: a biztonság háttérbe szorult a termeléssel szemben. Bebizonyosodott, hogy az energiaellátásért felelős miniszter nem diszponálhat a nukleáris létesítmények biztonságáért felelős intézmény felett, akár egy bizottság élén, akár személyében tölti be a szerepet. Az, hogy a felügyelet tulajdonképpen visszakerült az eredeti helyére, érthetetlen a kormányzat korábbi szándékainak fényében, amelyek ráadásul a gyakorlatban helyénvalónak bizonyultak.

MSZP kormánykoalíciójának felbomlása után végrehajtott kormány-átalakítás során a miniszterelnök úgy rendelkezett, hogy az OAH felügyeletével a továbbiakban a közlekedési, hírközlési és energiaügyi minisztert bízta meg [technikailag a 6/2008. (V. 14.) ME rendelet módosította a 8/2006. (XII. 23.) ME rendeletet]. Ezután tehát két hatályos, egymásnak viszont ellentmondó jogszabály rendelkezett a hivatal felügyeletéről. [A 76/2004.(XI.10.) ME határozat jelen tanulmány lezárásakor⁶⁶ is hatályos volt.] A felügyelet nem változott a minisztercserékkel (2008. december 1-jéig Szabó Pál, utána Molnár Csaba), illetve Bajnai Gordon kormányának felállításával sem (2009. április 20-tól Hónig Péter). 2008. május 14-e óta tehát a helyzet gyakorlatilag megegyezik a 2003 augusztusa előttivel: ismét ugyanaz a miniszter gyakorol felügyeletet a nukleáris biztonságért felelős hatóság felett, aki egyben az ország energiaellátásáért is felel. A Közlekedési, Hírközlési és Energiaügyi Minisztérium magyarázata az összeférhetetlenségre: „Az OAH a nukleáris biztonság elsődlegességének érvényesítése érdekében a jogszabályoknak alárendelten, függetlenül jár el, működését a miniszterelnök által kijelölt miniszter tárcafelelősségétől függetlenül felügyeli.”⁶⁷ [114/2003. (VII. 29.) Korm. rendelet] Ebben adós marad a „tárcafelelősségtől függetlenül” viselt felügyelet fogalmának értelmezésével, miközben a jelen helyzet egyértelműen ellentmond a 2003-as változtatást alátámasztó indoklásban megtalálható érvelésnek.

3.2.2.4 „Gazdátlan” megújulók

Itt olyan eseteket mutatunk be jelzésértékkel, amelyek jól mutatják, hogy a jogalkalmazás meglehetősen esetleges, illetve relatív. Az első esetben a jogszabály „útban volt” egy gyors és politikailag már kínos probléma megoldása előtt. A másik problémakör viszont komoly és átgondolt szabályozást igényelne, amire nincs idő. Mindkét esetben felmerül a témafelelős hiánya: sem az energiahatékonyságért, sem a megújuló energiákért nem felel dedikáltan egyetlen tárca sem.

Épületek energetikai tanúsítása

Az épületek energetikai tanúsításának bevezetése jól illusztrálja a különböző kormányzati szervek, minisztériumok közti párbeszéd és együttműködés hiányát, sőt gyakran magát a szervezetek közötti rivalizálást is. Az NFGM által előkészített jogszabály nagyban segítette volna az épületek energetikai jellemzőinek tanúsításáról szóló [176/2008. (VI. 30.)] kormányrendelet szerinti tanúsítás 2009-es bevezetését, ha az eredeti tervek szerint az energetikai korszerűsítéseket célzó pályázatok mellé a lakosságnak energetikai tanúsítványt is be kellett volna nyújtania. Erről egyébként a kormányrendelet megszületésével egy időben kormányhatározatban rendelkeztek: az épületek energetikai jellemzőinek javítását célzó kormányzati intézkedésekről [2078/2008. (VI. 30.)]. Ehhez képest a 2009-es lakossági megtakarításokat célzó pályázati kiírás a KHEM alá tartozó Nemzeti Energiatakarékosági Program nem követelte meg az energiatanúsítványt. A minisztériumok összehangolatlanságát, az egységes kormányzati stratégia hiányát és a kapkodást mutatja, hogy a tanúsítvány mellőzését az tette lehetővé, hogy a korábbi kormányhatározatot éppen a KHEM kezdeményezésére a pályázatok kiírása előtt néhány nappal módosították [az épületek energetikai jellemzőinek javítását célzó kormányzati intézkedésekről szóló 2078/2008. (VI. 30.) Korm. határozat módosításáról szóló 1114/2009. (VII. 23.) Korm. határozat]. E módosítás egyébként 2009. december 31-én hatályát veszítette, ami a toldozás-foltozás eklatáns példája.

Az már csak hab a tortán, hogy a KvVM a Klímabarát Otthon Panel Alprogram⁶⁸ pályázathoz kidolgozott egy saját fejlesztésű (a vonatkozó jogszabályoknak természetesen megfelelő), az energetikai besorolást segítő számítási modellt (Excel-alapú szoftver formában), ami azonban korántsem egyenértékű magával a tanúsítvánnyal (!), holott az energiatanúsítvány kiállításához már

⁶⁶ 2009. november 30.

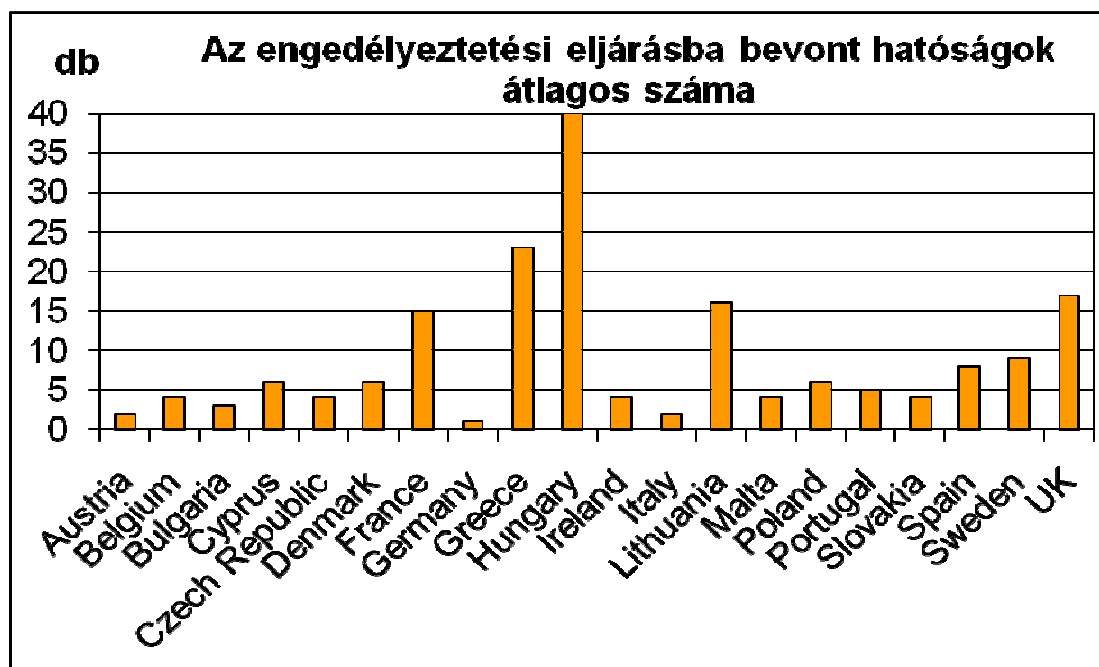
⁶⁷ Idézet a Közlekedési, Hírközlési és Energiaügyi Minisztérium főosztályvezetőjének az Energia Klubhoz írt, 2009. március 28-án kelt leveléből (a teljes levelet az V/2. számú melléklet tartalmazza).

⁶⁸ Iparosított technológiával épült lakóépületek széndioxidkibocsátás-csökkentést és energiamegtakarítást eredményező korszerűsítésének, felújításának támogatása.

több, jól bevált szoftver állt rendelkezésre. Ezzel a lépéssel a KvVM nagyban hozzájárult ahhoz, hogy a lakosság végképp ne tudja értelmezni az energiatanúsítvány fogalmát, a szakma pedig teljesen elbizonytalanodjon a tekintetben, hogy mi is a magyar állam szándéka az energiatanúsítvánnyal.

Bürokratikus akadályok

A különböző megújuló energiaforrások hasznosítására a technológiák széles köre áll rendelkezésre. Ezek nagyban különböznek egymástól – sokkal jobban, mint az egyes hagyományos energiahordozók felhasználására alkalmas technológiák. Emiatt szabályozásuk, engedélyeztetésük is különböző eljárásokat igényel. Szélenergia-beruházásoknál indokolt például a madarakra vonatkozó hatások felmérése, míg biogáz-beruházások esetében a keletkező biohumusz kihelyezésének engedélyeztetése az egyik elsődlegesen megoldandó és figyelembe veendő környezeti probléma. Ezt a magyar jog nem látszik kezelni. A jelenlegi hazai engedélyeztetési eljárás meglehetősen bonyolult. Nemzetközi összehasonlításban Magyarország vezet a megújulóenergia-beruházások elindításához beszerzendő engedélyek mennyiségében. A technológiák különbözősége azonban önmagában nem indokolja ezt az összetettséget. Az egyes technológiák sajátosságait figyelembe véve kialakíthatók az egyszerűsített, akár egyablakos ügyintézéses – ahogy ezt a legtöbb európai ország jogalkotói elősegítették. Ehhez persze szükség lehet bizonyos előtanulmányokra, amelyek megkönnyítik a gyors döntéshozatalt (például érzékenységi térképek). Amennyiben fontosnak tartjuk és komolyan gondoljuk, hogy a megújuló energiaforrásoknak meghatározó szerephez kell jutniuk a következő évtizedben, szükség van egy olyan átfogó szabályozásra, amely keretek közé foglalja, és egyszerűen követhetővé, átláthatóvá teszi az engedélyeztetési folyamatokat.



Forrás: Coenraads, 2008

26. ábra. Az engedélyezési eljárásba bevont hatóságok átlagos száma

3.2.3 Alapok, speciális finanszírozási rendszerek

Ebben a részben néhány olyan példát mutatunk be, ahol milliárdos összegekről döntenek állami szervek – igencsak megkérdőjelezhető módon. A Krízisalapba például 2009-ben 3 milliárd forint került egy hirtelen és módosított döntés kapcsán, amelyet a Magyar Energia Hivatal akkori vezetője hozott. A KNPA-t kezelő szerv 10 éves fennállása alatt meglehetősen átláthatatlan módon kezelte a rábízott milliárdokat, ami persze kedvező a nukleáris létesítmények környéki önkormányzatok számára. A ZBR, mint az éghajlatvédelmi beruházások támogatásának egy fontos forrása, mindeddig nem szolgálhatott ilyen célokat, mert költségét láthatólag maga a magyar kormány akadályozta meg.

3.2.3.1. A Krízisalap

A kialakult helyzet hátterében az állt, hogy 2008 folyamán négy áramszolgáltató cég (E.ON, Émász, Elmű, Démász) a megengedettnél nagyobb árrést felszámítva mintegy 5 milliárd Ft túlszámlázásokból származó többletbevételt könyvelt el. A Magyar Energia Hivatal 2008. március 31-én határozatokban⁶⁹ szólította fel az érintett szolgáltatókat a többletárrés kamattal növelt összegének visszafizetésére, amelynek legalább 60%-át a fogyasztók folyószámláján, vagy áramszámláján kell jóváírni, legfeljebb 40%-át pedig valamely, a rászoruló fogyasztókat támogató alapítvány számlájára adományként befizetni. Az intézkedés alapjául egyébként a villamosenergia-törvény 145. §-a szolgál⁷⁰, amely szerint a rendelkezések megsértésével elért többletbevételt a szolgáltató köteles a sérelmezett fél részére visszatéríteni.

Időközben, 2008. július 1-jén életbe lépett a *krízishelyzetbe került személyek támogatásáról szóló 136/2009. (VI. 24) Korm. rendelet*, ezért a Magyar Energia Hivatal július 6-án módosította⁷¹ korábbi határozatait. Ennek alapján a szolgáltatók kötelesek a teljes visszatérítendő összeg 60%-át a fogyasztók számláján való jóváírás helyett a krízishelyzetbe került személyek támogatására elkülönített előirányzatba (továbbiakban krízisalap), 40%-át pedig a korábban említett, rászorulókat támogató alapítványnak fizetni. Ennek véghezviteléhez szükség volt a kormány által kezdeményezett július 1-jei törvény módosítására⁷², amelynek alapján a hivatal kötelezheti a szolgáltatót a többletbevétel hivatal által meghatározott hányadának krízisalapba fizetésére.⁷³ Az új paragrafus a korábbival együtt él, és december 31-én hatályát veszti.

Az Energia Klub úgy véli⁷⁴, ez az intézkedés súlyosan sérti a fogyasztók érdekeit, mivel helyettük rendelkeznek az őket megillető pénz sorsáról – ráadásul úgy, hogy rapid törvénymódosítással teremt meg a kormányzati cselekvés hátterét. A villamosenergia-törvény 145. §-ának kiegészítése ez utóbbi miatt önmagában is több okból (mind tartalmi, mind pedig formai szempontból) aggályos. Egyrészt (tartalmi aspektus) a kormány túl nagy felelősséggel ruházza fel a Magyar Energia Hivatalt –

⁶⁹ 115/2009, 106/2009, 117/2009, 118/2009 határozatok;

<http://www.eh.gov.hu/home/html/index.asp?msid=1&sid=0&lng=1&hkl=582>

⁷⁰ 145. § A 142–144. §-okban foglalt rendelkezések megsértése esetén a hivatal határozattal

a) megtiltja a jogszabályt sértő ár, illetve díj további alkalmazását, és kötelezi az engedélyest a jogszerű ellenérték alkalmazására;

b) kötelezi az engedélyest a 142–144. §-okban foglalt rendelkezések megsértésével elért többletbevétel jegybanki alapkamat tárgyevi éves átlagával növelt összegének a sérelmet szenvedett fél részére történő visszatérítésére, ha pedig ennek személye nem állapítható meg, az engedélyes által ellátott valamennyi felhasználó, felhasználó hiányában az engedéllyessel jogviszonyban álló rendszerhasználók részére történő visszatérítésére, és

c) bírságot szabhat ki.

⁷¹ 426/2009, 427/2009, 428/2009, 429/2009 határozatok;

<http://www.eh.gov.hu/home/html/index.asp?msid=1&sid=0&lng=1&hkl=582>

⁷² A közigazgatási hatósági eljárás és szolgáltatás általános szabályairól szóló 2004. évi CXL. törvény módosításáról szóló 2008. évi CXI. törvény hatálybalépésével és a belső piaci szolgáltatásokról szóló 2006/123/EK irányelv átültetésével összefüggő törvénymódosításokról.

⁷³ 145/A. §: A Hivatal határozattal kötelezheti az egyetemes szolgáltatót a 143. §-ban foglalt rendelkezések megsértésével elért többletbevétel Hivatal által meghatározott hányadának a krízishelyzetbe került személyek támogatásáról szóló külön jogszabályban meghatározott támogatás céljára elkülönített előirányzat javára közérdekű kötelezettségvállalásként történő befizetésére. Ez a § 2009. december 31-én hatályát veszti.

⁷⁴ Amint azt a 2009. július 27-i állásponjtjában ki is fejtette (<http://www.energiaklub.hu/hu/hirek/?news=720>).

mindenfajta előre meghatározott szempontrendszer nélkül –, amikor ezzel a törvénymódosítással felhatalmazza a krízisalapba való fizetés hányadának megállapítására. A hivatal önálló hatáskörrel rendelkező kormányhivatal, és nem szociális intézmény. Feladata többek közt a fogyasztók érdekeinek védelme⁷⁵. A kormány bármilyen szociális intézkedéseit tehát nem a Magyar Energia Hivatalon keresztül kellene gyakorolnia, hiszen vannak erre megfelelő minisztériumok, karitatív és civil szervezetek. A Magyar Köztársaság kormányzati szerveinek szerepvárosa válságos időkben még több bizonytalanságot szül. Az intézményekbe vetett eddigi bizalmat is megtépázza a gazdaság és a társadalom részéről, miközben a köztisztviselők is kettős nyomás alatt dolgoznak. A helyzetet csak még bonyolultabbá teszi, hogy formai (jogalkotási) szempontból a villamosenergia-törvény módosítása nem egy erre a kifejezett célra szolgáló törvénnyel, de még csak nem is a krízishelyzetbe került polgárok védelmére elfogadott törvénnyel⁷⁶ történt, hanem a módosítást „belepasszírozták” egy salátatörvénybe. Összességében elmondhatjuk, hogy épp az elérendő (egyébként pedig akceptálható cél), a válsághelyzetbe került személyek megsegítése szenved meg a fent leírt eljárást, hiszen a „cél szentesíti az eszközt” tétel a jogalkotás esetében (ez alatt a társadalmi folyamatok alakítását, befolyásolását értjük) nem állja meg a helyét.

3.2.3.2 Központi Nukleáris Pénzügyi Alap

A Központi Nukleáris Pénzügyi Alap (KNPA) működésére – mivel közpénz kezeléséről és felhasználásáról van szó – fokozott figyelmet kell fordítani. Az Állami Számvevőszék több jelentése [két tematikus: (2001⁷⁷, 2005⁷⁸), valamint egy általános: 2009⁷⁹] is foglalkozott az alappal, amelyek figyelemmel kísérik a tevékenységet, valamint a szabályozását. A 2005-ös ÁSZ-jelentés több pontban kifogásolta a KNPA működését, és javaslatokat fogalmazott meg mind a kormány, mind a KNPA-t felügyelő (akkor: igazságügyi) miniszter számára.

Kiemelt kérdés az *információs társulások* működése. Ezek mind a mai napig többé-kevésbé szabályozatlanul működnek. Az ÁSZ kifogásolta, hogy az önkormányzatok társulásokhoz való csatlakozásának nincs lefektetett feltétel-, illetve szempontrendszere (geológiai, környezetvédelmi viszonyok, tárolótól való távolság stb.). Ezzel kapcsolatban már történtek ugyan egyeztetések a hatóság, a nukleáris ipar, valamint az önkormányzatok között, amelyek eredményeként a KHEM rendelkezik egy előterjesztéssel az atomtörvény módosítására. Ugyanakkor egyes társulások már több mint tíz éve alakultak, vélhetőleg egy új szempontrendszer nem változtatna sem visszamenőleg, sem a jövőre nézvést „szerzett jogaikon”. Egy másik figyelemre méltó kérdés a társulások számára biztosított támogatások felhasználhatósága. Az atomtörvény eredetileg a tájékoztatási tevékenységekre biztosított pénzt az alapból a társulások számára. A 2005-ös ÁSZ-jelentés azonban feltárta, hogy *„az Alap pénzeszközeinek felhasználásánál olyan, egyes települések infrastruktúráját fejlesztő kiadások valósultak meg (csatornázás, ravatalozó előtti térkő, óvoda felújítása, látványtő, virágszoborpark), amelyek az érintett lakosság bizalmának elnyerését célozták, és ilyen célú támogatási lehetőséget sem az Atv. sem az Alap felhasználását szabályozó rendeletek nem említenek”*. Továbbá – noha az információs társulások támogatásának felhasználásáról a miniszter most már félévente jelentést kap, és szabályozták a társulásoknak nyújtott támogatások elszámolásának rendjét is – változatlanul nincs semmilyen testület, amely előre meghatározná egy kiadás jogosultságát. Sajnálatos módon a múltban jogtalanul tett kiadásokat semmilyen módon nem szankcionálták, sőt, válaszlépésként a 2005. év végén – csupán fél évvel az ÁSZ-jelentés megjelenése után – az Országgyűlés megszavazta, hogy a tájékoztatási tevékenységeken felül a társulások működési, terület- és településfejlesztési célokra is költhetnek. Ez a sietős lépés tehát nem

⁷⁵ 158.§ (2) A hivatal tevékenységének célja... g) a felhasználók és az engedélyesek érdekeinek védelme

⁷⁶ A nehéz helyzetbe került, lakáshitellel rendelkező polgárok védelme érdekében szükséges egyes törvénymódosításokról 2009. évi XLVIII. törvény.

⁷⁷ [http://www.asz.hu/ASZ/jeltar.nsf/0/6B072806E791A98FC1256CB10043AB2D/\\$File/0102J000.pdf](http://www.asz.hu/ASZ/jeltar.nsf/0/6B072806E791A98FC1256CB10043AB2D/$File/0102J000.pdf)

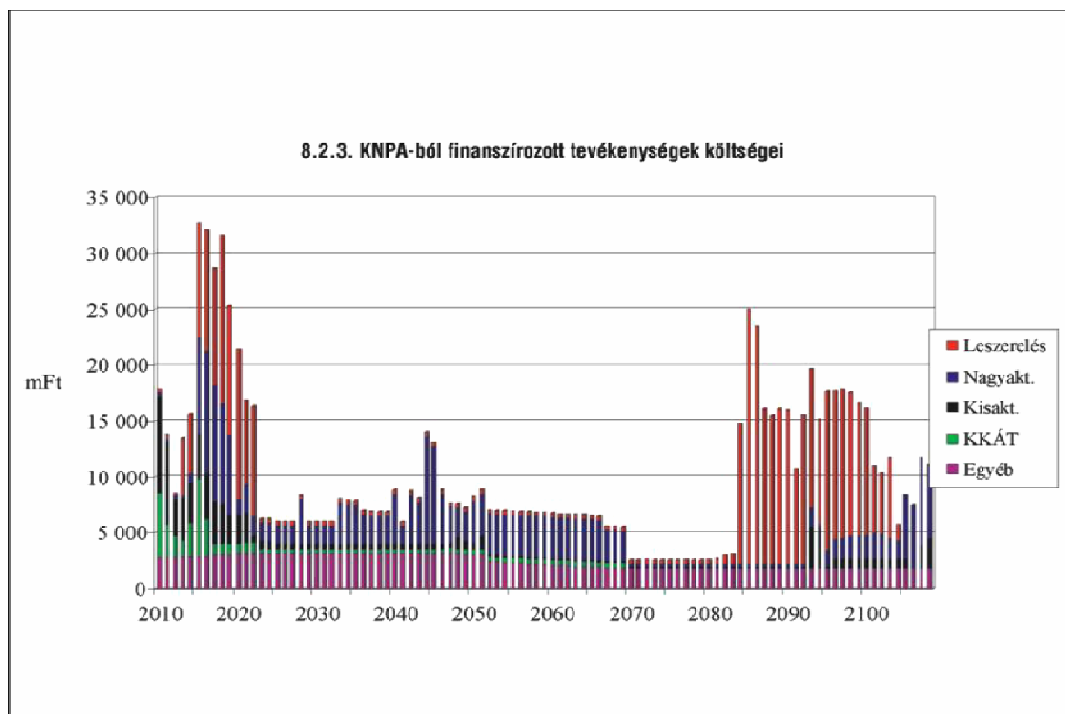
⁷⁸ [http://www.asz.hu/ASZ/jeltar.nsf/0/A069854A94B02687C1256FD40043B052/\\$File/0509J000.pdf](http://www.asz.hu/ASZ/jeltar.nsf/0/A069854A94B02687C1256FD40043B052/$File/0509J000.pdf)

⁷⁹ [http://www.asz.hu/ASZ/jeltar.nsf/0/C6F0AA40_1B0636B3C12575FC0040A661/\\$File/0917J000.pdf](http://www.asz.hu/ASZ/jeltar.nsf/0/C6F0AA40_1B0636B3C12575FC0040A661/$File/0917J000.pdf)

az ÁSZ javaslatával összhangban történt, az ugyanis így hangzott: „[A Kormány] kezdeményezzen széles körű egyeztetést, az Alapot terhelő, és az érintett települések lakosság bizalmának elnyerését célzó, infrastrukturális fejlesztések támogatásának indokoltságáról”. Ez az egyeztetés nem történt meg. Az atomtörvény (1996. évi CXVI. tv.) módosítására vonatkozó javaslatot három képviselő (Wekler Ferenc, SZDSZ, Podolák György, MSZP, Harrach Péter, FIDESZ) nyújtotta be. A javaslat indoklása szerint a módosításra azért volt szükség, mivel a települések lakossága „többletterheket vállal társadalmi feladatok megoldásában, ezért méltányos, hogy a rendelkezésre álló források felosztásánál az érintettek többletforrásokhoz jussanak”.

A kormány nemcsak az ÁSZ kifogásaira mulasztott el választ adni, hanem az Országgyűlés által elfogadott módosítás második részében előírtakat – amelyben felhatalmazást kapott, hogy a társulások támogatásának szabályait rendeletben szabályozza – sem teljesítette: a támogatás részletes szabályozása mindmáig nem készült el.

A KNPA létrehozásának egyik célja a tartalék képzése. Komoly problémát jelent azonban, hogy bár a felhalmozott tartalék az alap számláján megjelenik, e mögött nincs tényleges megtakarítás. Ez nem alapkezelői, hanem *államháztartási probléma*, és akkor fog majd komoly gondokat okozni, amikor a jövőben az igazán nagy költségek megjelennek. Ezek ráadásul többnyire akkor jelentkeznek majd, amikor az atomerőmű már nem termel villamos energiát (például a leszerelés kb. 70 évvel a reaktor végleges leállása után), így az alapba való befizetései is megszűnnek, és a kiadások kizárólag a számlán addig felhalmozott összegből történnek. Így tehát – az ÁSZ 2009-es jelentése szerint is: „A tartaléknak az Alap célja szerinti, majdani igénybevétele növelni fogja az államháztartás adott évi finanszírozási igényét, az Alap negatív költségvetési egyenlege csökkenteni fogja az állami költségvetés egyenlegét.”



Forrás: RKK terv, 2009 45. p.

27. ábra. A KNPA-ból finanszírozott tevékenységek költségei

Az alap mint közpénz hatékony felhasználását többek között gátolja az is, hogy a hulladékelhelyezéssel kapcsolatos tevékenységek 0az eredeti ütemezés szerint folyamatos késésben vannak. Ez értelemszerűen magasabb költségeket von maga után, és nem tervezett kiadásokkal is együtt jár. Bár a bátaapáti radioaktív hulladék-tárolóval kapcsolatos kutatások még folytak, a kormány kezdeményezésére a 85/2005. (XI. 23.) OGY határozat elvi hozzájárulást adott a Bátaapátiban tervezett tároló létesítésének megkezdéséhez. Illetve a hivatalos szöveg szerint – amely az atomtörvényben előírtakat használja – az Országgyűlés csak az „előkészítő tevékenységek” megkezdéséhez járult hozzá, ugyanakkor bizonytalansági tényező, hogy az atomtörvény az előkészítő tevékenység fogalmát nem határozta meg. (Egy hasonló esetben,⁸⁰ a paksi atomerőmű újabb blokkal való bővítése kapcsán ugyanez a kifejezés szerepel, amelynek tisztázatlansága miatt az Energia Klub 2009-ben az Alkotmánybírósághoz fordult.⁸¹)

3.2.3.3 A Zöld Beruházási Rendszer⁸²

A Zöld Beruházási Rendszer alapját az ENSZ Éghajlat-változási Keretegyezmény Kiotói Jegyzőkönyve 17. cikke szerinti nemzetközi emisszió kereskedelem képezi, amely megengedi, hogy azok a kibocsátás-csökkentési vállalással rendelkező országok, amelyeknek többlet üvegházhatásúgáz-kibocsátási jogosítvány, kvóta áll rendelkezésre, ezt eladhatják olyan hasonló vállalással rendelkező országoknak, amelyek kvótahiánnyal küszködnek.

Az Energia Klub több fórumon keresztül is felhívta a közvélemény figyelmét a kvótakereskedelemből származó bevételek körüli visszásságokra: 2009. március 2-án az Energia Klub nyílt levelet intézett Gyurcsány Ferenc akkori miniszterelnökhöz a kvótabevételek zárolásával kapcsolatban.⁸³ A helyzet komolyságát jelzi, hogy az Energia Klub végül 2009. március 27-i dátummal beadványt nyújtott be⁸⁴ a jövő nemzedékek országgyűlési biztosának (a továbbiakban és ebben a részben: biztos), amelyben azt kifogásolta, hogy a kiotói kvótavagyonból 2008. második felében értékesítés történt, de a bevételeket nem az ENSZ Éghajlat-változási Keretegyezménye és annak Kiotói Jegyzőkönyve végrehajtási keretrendszeréről szóló 2007. évi LX. törvény (továbbiakban: Éhvt) 10. § rendelkezéseinek megfelelően használták fel. A beadványban az Energia Klub azt kérte, hogy a biztos vizsgálja ki a Zöld Beruházási Rendszer felállításának helyzetét, és hívja fel a kormányt a kibocsátási egységekből származó bevételek jogszabályoknak megfelelő elköltésére és az érintetteknek a folyamatba történő bevonására. A biztos a panasz alapján vizsgálatot indított az Éhvt 10. § (3) bekezdésének megfelelően értékesített kiotói egységekből befolyt bevételek felhasználását, a Zöld Beruházási Rendszer (továbbiakban: ZBR) működését illetően. A vizsgálat során az ügyvel kapcsolatos adatok, dokumentumok gyűjtése céljából megkereste a Miniszterelnöki Hivatal felügyelő minisztert, az önkormányzati minisztert, a KEOP irányító hatóság főigazgatóját, a környezetvédelmi minisztert, a pénzügyminisztert és a Magyar Államkincstár elnökét. Konzultációt folytatott továbbá az Állami Számvevőszék munkatársaival és karbonpiaci szakértőkkel is. Az ombudsmani vizsgálatot egy állásfoglalás⁸⁵ zárta le.

A ZBR kapcsán meg kell jegyezni, hogy a nemzetközi előírások alapján a kibocsátáscsökkentési tevékenységek értéke szempontjából fontos, hogy azok a szokásos üzletmenethez képest az üvegházhatású gáz kibocsátásának többlet csökkentését eredményezik; *addicionálisnak* kell lenniük azokhoz a tevékenységekhez képest, amelyeket a kvótafinanszírozás elmaradása esetén folytattak volna. Amennyiben – más okokból adódóan – a kibocsátáscsökkentés amúgy is megvalósul,

⁸⁰ Az atomenergiáról szóló 1996. évi CXVI. törvény 7. §-ának (2) bekezdése alapján, a paksi atomerőmű telephelyén új atomerőművi blokk(ok) létesítésének előkészítését szolgáló tevékenység megkezdéséhez szükséges előzetes, elvi hozzájárulás megadásáról szóló 25/2009 (IV. 4.). országgyűlési határozat kapcsán.

⁸¹ <http://www.energiaklub.hu/hu/hirek/?news=704>; A beadvány szövegét lásd a V./3. számú mellékletben.

⁸² A Jövő Nemzedékek Országgyűlési Biztosának A kiotói kvótaértékesítés bevételeinek felhasználása tárgykorban született JNO-3072- /2009. számú (2009. november 23-án kelt) állásfoglalásának felhasználásával. www.obh.hu/

⁸³ <http://www.energiaklub.hu/hu/hirek/?news=668>

⁸⁴ A biztoshoz intézett beadványt lásd a V./4. számú mellékletben.

⁸⁵ <http://jno.hu/hu/?&menu=allasfog&doc=20091124>

akkor nem járul hozzá a célirányos kibocsátás-csökkentési tevékenységekhez, amely a veszélyes mértékű éghajlatváltozás elkerüléséhez szükségesek. Ennek megfelelően a kvótaértékesítési bevételek felhasználása akkor tekinthető az üvegházhatású gáz csökkentését elősegítő intézkedésnek, ha azzal nem váltanak ki meghatározott, tervezett vagy előrelátott költségvetési kiadásokat; vagy nem használják jelenlegi vagy tervezett európai uniós szabályozásokkal, illetve más nemzetközi vagy hazai tervezett elkötelezettségeknek való megfelelés teljesítésére; és a kibocsátáscsökkentés nem valósult volna meg más módon.

A magyar fél előbb a belgákkal (2008. augusztus 8-án), majd a spanyolokkal (2008. szeptember 26-án) értékesítési megállapodást írt alá a nemzetközi emissziókereskedelem keretében. A belga és spanyol szerződésekben az eladó fél vállalta, hogy az értékesítésből származó bevételeit, amelyekből az üvegházhatású gáz kibocsátásának bemutatható és számszerűen meghatározható csökkentése származik, a szerződésben meghatározott célokra költi.

A fenti szerződések teljesítésére hivatott 2008. évi Panel Program – kötelezettségvállalással nem érintett – pályázatait 2008. február 1. és 2008. szeptember 30. között lehetett benyújtani. A benyújtási időszak még a Zöld Beruházási Rendszert megalapozó kvótaértékesítési megállapodások megkötése előtt vette kezdetét, és nem sokkal a megállapodások létrejöttét követően zárult. A kormány 2008 júniusában kinyilatkoztatott finanszírozási szándékából, a pályázat előidejűségéből és a kvótaértékesítés nem tervezhető természetéből is következik, hogy a 2008. évi Panel Program teljes egészében más, költségvetési forrásra volt tervezve. A biztos szerint a ZBR finanszírozására szolgáló források átcsoportosítása erre a célra nem tekinthető addicionálisnak, mivel a pályázatok finanszírozása a ZBR forrásai nélkül is megvalósult volna. A keresztfinanszírozás eredményeként a kibocsátáscsökkentés mértéke azonos lesz azzal, mintha a 2008. évi Panel Program az eredeti szándéknak megfelelően került volna felhasználásra, és a ZBR bevételeiből a kormány a kibocsátáscsökkentés szempontjából irreleváns területekre használt volna fel.

A biztos megállapította, hogy a ZBR előkészítése során a MEH és a PM beavatkozásáig a KvVM által előkészített rendszer megfelelt a nemzetközileg elvárt addicionalitási feltételeknek. A MEH és a PM beavatkozása a ZBR előkészítésébe eltérítette a rendszer előkészítését a tervezett addicionalis irányból egy olyan irányba, ahol a bevételek jelentős része nem addicionalis módon tervezett költségvetési források kiváltására került. A kormány számos költségvetési forrás kiváltását tervezte. Ezek közül a 2008. évi Panel Program támogatása valósult meg 14,5 Mrd forint összeggel. A kormánynak ezen döntése, amelyet kormányrendelet formájában fogadott el, ellentétes az addicionalitás elvárásával és annak a rendeletben megjelent jogszabályi formájával.

A KvVM által felállított ZBR Panel Alprogram tehát nem felel meg az addicionalitás kritériumának, mivel egy, a Panel Programot kiegészíteni tervezett rendszert annak helyettesítésére használtak fel. A ZBR logikájának és céljainak nem megfelelő Panel Program ötvözése a ZBR eredetileg tervezett rendszerével óhatatlanul az addicionalitás hiányához vezet a pályázatok túlnyomó többsége esetén – az üvegházhatású gáz kibocsátásának a bevételekből elérhetőnél jóval alacsonyabb csökkentést elérve. A 2008. évi ZBR-bevételek mind a 2008. évi Panel Program pályázatainak támogatására, mind pedig a KvVM ZBR Panel Alprogram céljaira való felhasználása az Alkotmány 18. §-ával⁸⁶ kapcsolatos visszasságot idéz elő. A jogszabályban előírnál nem magasabb épületenergetikai rekonstrukciós szint támogatása azt is jelenti, hogy az elkövetkező 15-20 évben a felújított épületek az elérhetőnél alacsonyabb kibocsátáscsökkentési pályára kényszerülnek, mivel ismételt felújításuk 15-20 éven belül nem lesz gazdaságos. Ez a környezeti kár jelentősebb, mintha a felújítások egy-két évvel később történtek volna, de már magasabb épületenergetikai hatékonysággal. Ebből a szempontból nézve a ZBR megvalósítása kifejezetten károsnak, a rendszer alapvető céljával ellentétesnek mondható.

A Nemzeti Éghajlat-változási Stratégia (NÉS) végrehajtására a kormánynak kétéves Nemzeti Éghajlat-

⁸⁶ 18. § A Magyar Köztársaság elismeri és érvényesíti mindenki jogát az egészséges környezethez.

változási Programokat (NÉP) kell kidolgoznia az Éhvt. 3.§ (3)–(5) bekezdéseknek megfelelően, és annak végrehajtásáról évente be kell számolnia az Országgyűlésnek. Az Éhvt. 10. § (4) bekezdés szerint a kvótaértékesítési bevételek az Éghajlat-változási Stratégiával és az Éghajlat-változási Programmal összhangban történő felhasználásáról a KvVM miniszter gondoskodik. A rendelkezésre álló adatok alapján a NÉP még nem készült el. Ez a mulasztás visszás, mivel a kvótaértékesítési bevételeket a NÉP-pel összhangban kellene felhasználni. Ezért idejében meg kellett volna előznie a szerződések megkötését, de még a pályázati kiírást is, továbbá arról évente be kellene számolni az Országgyűlésnek, mivel az Éhvt. 10. § (4) bekezdés szerint a NÉS-sel és a NÉP-pel összhangban kell felhasználni a kvótaértékesítési bevételeket.

Végül a jövő nemzedékek országgyűlési biztosa vizsgálatában megállapította, hogy mivel késve indult el a Zöld Beruházási Rendszer pályáztatása, *akár 110 milliárd forint értékű bevételekiesés is történhetett a kvótaeladások terén.* Az ombudsman rámutatott továbbá arra is, hogy noha a Környezetvédelmi és Vízügyi Minisztérium (KvVM) már 2008-ban fel akarta használni az értékesítésből származó bevételt a kvótaeladási szerződésnek megfelelően, de ezt a Pénzügyminisztérium nem tette lehetővé. A 2008. év folyamán befolyt kvótabevételek felhasználására csak 2009 után kerülhet sor, mivel erre a Pénzügyminisztérium kötelezte a KvVM-et. A maradványtartással a pénzügyminiszter a költségvetés egyensúlyát kívánta javítani, pedig e bevételek célnak megfelelő felhasználása további jelentős állami bevételeket is hozott volna adók és járulékok formájában.

Összességében: az ombudsman kezdeményezte a jogszabályi rendszer problematikus elemeinek módosítását. Kezdeményezte továbbá (többek között), hogy a kormány pótolja a ZBR-nek azt a 14,5 milliárd forintot, amelyet jogszabálysértő módon a 2008. évi Panel Program pénzügyi eszközeinek felszabadítására fordított. Javasolta, hogy a KvVM vonja vissza a ZBR Panel Alprogram pályázatát, és a jogszabályoknak mindenben megfelelő pályázatot írjon ki.

4. ÖSSZEFOGLALÁS ÉS JAVASLATOK

A tanulmány gerincét alkotó három nagy témakör (a magyar állami energetika térképe, a magyar energiajog, továbbá az utóbbi két területhez kapcsolódó diszfunkciók) elemzésével komplex képet nyertünk a magyar állami energetika *status quo*-járól. Összefoglalásul a következő *általános* megállapításokat tehetjük:⁸⁷

- Ki kell küszöbölni a terület jogalkotási hangsúlyeltolódásait, célszerű lenne a törvényi szint megerősítése.
- Ki kell alakítani, továbbá meg kell erősíteni a jogalkotás előkészítése során az államigazgatási oldal valódi fogékonyságát az államigazgatáson kívüli előkészítő, szakmai anyagok iránt.
- Meg kell valósítani a jogalkotás során a stakeholder-szemponatok tényleges figyelembevételét.
- Ez utóbbiak elérése végett (továbbá a jogrendszer egészének biztonsága miatt is, valamint az Alkotmánybíróság döntésének megfelelően) mihamarabb új jogalkotási törvényt kell elfogadni.⁸⁸
- Ki kell alakítani a legfontosabb stratégiai, tervezési közpolitikai dokumentumok koherenciáját, a jövőbeli tervezés során érvényesíteni kell ezeket a szempontokat.
- Meg kell szüntetni a miniszterelnök egyedüli diszponálási lehetőségét a felügyeleti jogkörök delegálásával kapcsolatban.
- A társadalmilag hasznos technológiák elterjedése érdekében „akadálymentesítésre” van szükség.
- Meg kell szüntetni azt a jogellenes, sőt alkotmányellenes gyakorlatot, hogy a kormányzat egy bizonyos szándékának elérése végett rögtön (meggondolatlanul) jogalkotási eszközöz folyomodik, tekintet nélkül a következményekre.
- A legfontosabb pénzügyi alapok esetében érvényesíteni kell a transzparenciát.
- Meg kell szüntetni azt a lehetetlen helyzetet, hogy a Zöld Beruházási Rendszer keretében értékesített kvótákért kapott pénzt nem a rendeltetésének megfelelően használjuk fel. Ebben az esetben ugyanis nem csupán a környezetért nem tettünk semmit, hanem az ország üzleti-gazdasági reputációját is erodáljuk.

Mindezek alapján levonhatunk néhány egészen *konkrét következtetést*, amely segíthet kialakítani a jövőbeni lehetséges szabályozási irányokat.

- A közpolitika-formálás és jogalkotás projektközpontúvá, átláthatóvá tétele mindenképp célszerű lenne, mégpedig a következő szempontok szerint:
 - Mindenekelőtt *folyamatként* kellene kezelni a közpolitika-formálást, hiszen lehet olyan eset, amikor már a szabályozási igény felmerülésekor is célszerű figyelembe venni a stakeholder-szemponatokat. A jogalkotási folyamat egy olyan procedúra lehetne, amelyet az átláthatóság és a szakmai érzékenység jellemez.
 - *Minőségi idő és tér* megteremtése a jogalkotásban való részvételre. Ennek értelmében egyrészt a jelenleg is hatályos szabályozás valódi tartalommal való megtöltése, sőt másrészt átalakítása lenne kívánatos: egy olyan keretrendszert létrehozva, amelyben a civil és gazdasági partnerek érdemi módon képesek együttműködni a jogalkotásban.

⁸⁷ Jelen megállapítások természetesen csupán e tanulmány keretei között értelmezhetők, s korántsem fedik le (nem is fedhetik le) a magyar állami energetika teljes diszfunkcióját, azonban jelzésértékűek lehetnek a további energetikai kutatások és diszfunkciók feltárásához.

⁸⁸ Ennek megerősítésére lásd a 606/B/2006. AB határozatot a jogalkotási törvény megsemmisítéséről.

- Szintén az időtényezőhöz kapcsolódik, hogy az EU-joganyag implementálásakor is legyen *elegendő idő* a véleményezésre, hiszen ezt maga az EU is biztosítja, s nem célszerű, ha ez „elolvad” a nemzeti kormányzatnál
- Óriási lenne a fontossága annak, hogy *a jogszabályok valódi hatásvizsgálatának kultúrája* kialakulna Magyarországon; különösen a korrupciós tényezőkre való kiterjesztése lenne hasznos.
- Említettük, hogy ki kell küszöbölni a terület jogalkotási hangsúlyeltolódásait, célszerű lenne a törvényi szint megerősítése. Utóbbi követelmény különösen a megújuló energia esetén lenne égetően szükséges, hiszen itt a legszembetűnőbb és a legproblematicusabb a törvényi szint hiánya.
- Fokozatosan le kell építeni az engedélyeztetési eljárások ésszerűtlen bürokratikus akadályait (az „egyablakos” rendszer bevezetése ott, ahol az lehetséges).
- Az összes pénzügyi alappal kapcsolatban elmondható, hogy hozzájuk kellene kapcsolni egy felügyeleti grémiumot, amelyben van civil (nem pártpolitikus) elem. Ily módon meg kellene teremteni a lehetőségét annak, hogy megvalósuljon a nyilvánosság kontrollszerepe.

TOVÁBBI LEHETSÉGES KUTATÁSI IRÁNYOK

Jelen megalapozó kutatás az alábbi témakörök mentén folytatódhatna.

- Egy átfogó megújulás, európai engedélyezési körkép elkészítése, engedélyezési eljárások és best practice
- Az Országos Atomenergia Hivatal működésének átfogó feltárása
- Összeférhetetlenség vizsgálata, állami tisztviselők az energetikai cégekben
- Jogszabályi akadályok, bürokratikus akadályok, felelőségek: milyen szinten képviselik az energiahatékonyság ügyét, nemzetközi példák, strukturális változások elősegítése
- Hogyan lehetne intézményesíteni a stakeholderek részvételét? Praktikum kidolgozása
- A fővárosi, megyei és megyei jogú városi önkormányzatok energetikai (s ehhez kapcsolódóan környezetvédelmi) koncepciójának összehasonlító elemzése, az önkormányzati tervezés és koncepcionális szakpolitikai dokumentumok összehangja; helyi tervezés és stratégiaalkotás Magyarországon
- Tapasztalatok összegyűjtése és elemzése az Energia Klub és más potenciális partnerek adatkérési ügyeiben
- A magyar energetikai bírósági ítéletek feltérképezése: az energetikai joggyakorlat alakulása a rendszerváltás utáni Magyarországon; témakörök, precedensek; energetikai judikatúra
- A magyar energetikai soft law feltérképezése és dokumentálása: az állami energetikai és energetikához közeli szervek állásfoglalásainak, határozatainak, ajánlásainak feltárása; energetikai relevanciák keresése; átfogó térkép felrajzolása (például ÁSZ, GVH, az általános és zöld ombudsman)

FELHASZNÁLT IRODALOM

Könyvek, tanulmányok

AAM Consulting: *Tanulmány (segédlet) az Energia Központ részére a pályázati konstrukciókhoz kapcsolódó projekt-előkészítési feladatok, engedélyeztetési eljárások feltérképezése tárgyában.* 2008. november 7.

Állami Számvevőszék (2001): *Jelentés a Központi Nukleáris Pénzügyi Alap működésének ellenőrzéséről*

Állami Számvevőszék (2005): *Jelentés a Központi Nukleáris Pénzügyi Alap működésének ellenőrzéséről*

Állami Számvevőszék (2009): *Jelentés az elkülönített állami pénzalapok rendszerének, a pályázati célok teljesülésének ellenőrzéséről*

Ámon Ada (2009): *A magyar energiapolitika változatlanságáról.* In: Magyarország Politikai Évkönyve 2008-ról. Demokrácia Kutatások Magyar Központja Alapítvány. 1056–1065. pp. (Ámon, 2009)

Antal Attila: *Környezetpolitikai tervezés és stratégiaalkotás Magyarországon.* Megjelenés alatt. (Antal)

Bradbrook, Adrian J. – Ottinger, Richard Lawrence (szerk.) (2003): *Energy law and sustainable development.* IUCN Environmental Law Programme. (Bradbrook – Ottinger, 2003)

Coenraads et. al. (2008): *Progress promotion and growth of renewable energy sources and systems – Final report.* Ecofys, Utrecht. (Coenraads, 2008)

Fazekas Marianna – Ficzer Lajos (szerk.) (2006): *Magyar közigazgatási jog – Általános rész.* Osiris Kiadó. (Fazekas–Ficzer, 2006 a)

Ficzer Lajos – Forgács Imre (szerk.) (2006): *Magyar közigazgatási jog – Különös rész.* Osiris Kiadó. (Fazekas–Ficzer, 2006 b)

Fülöp Orsolya – Király Zsuzsanna (2007): *Az Energia Klub javaslata a Nemzeti Energiahatékonysági Cselekvési Terv kidolgozásához.* (Fülöp–Király, 2007)
http://www.energiaklub.hu/dl/kiadvanyok/EE_cselekvési_terv_EK_Publ.pdf

Kaderják Péter (2009): *Energiapolitika – a 2008. év fejleményei* In: Magyarország Politikai Évkönyve 2008-ról. Demokrácia Kutatások Magyar Központja Alapítvány. 994–1014. pp. (Kaderják, 2009)

Radioaktív Hulladékokat Kezelő Közhasznú Nonprofit Kft. (2009. április): *A Radioaktív Hulladékokat Kezelő Közhasznú Nonprofit Kft. kilencedik közép- és hosszú távú terve a Központi Nukleáris Pénzügyi Alapból finanszírozandó tevékenységekre.* Paks (RHK. terv, 2009)

Internet

<http://www.eh.gov.hu/home/html/index.asp?msid=1&sid=0&lng=1&hkl=475>

<http://www.eh.gov.hu/gcpdocs/200802/engedlykrelmekformanyomtatvnyaismellkelenddokumentumok1rsz0802152.doc>

<http://www.eh.gov.hu/gcpdocs/200802/engedlykrelmekformanyomtatvnyaismellkelenddokumentumok2rsz2080215.doc>

ÁBRAJEGYZÉK

1. ábra. A vizsgált témakörök	5
2. ábra. A tanulmányban bemutatott diszfunkciók szerkezete	7
3. ábra. A vizsgált állami energiaszektor tematikus hálója.....	9
4. ábra. A közigazgatás kapcsolódó szervei	17
5. ábra. A jelentős energetikai cégek összefonódási viszonyai	18
6. ábra. A magyar energiajog és a kapcsolódó jogszabályok jogszabályi megoszlása.....	27
7. ábra. Az egyes energetikai jogszabályok eloszlása	29
8. ábra. Az általános, technikai szabályok megoszlása	31
9. ábra. Az atomenergiával foglalkozó jogszabályok megoszlása	31
10. ábra. A megújuló energiával és a környezettel foglalkozó jogszabályok megoszlása.....	31
11. ábra. A hagyományos energiahordozókra vonatkozó jogszabályok megoszlása.....	31
12. ábra. A villamos energia, távhő joganyagának megoszlása	32
13. ábra. Az éghajlatvédelemre vonatkozó joganyag megoszlása	32
14. ábra. Az energiapolitika joganyagának megoszlása	32
15. ábra. A bányászati joganyag megoszlása.....	32
16. ábra. Az energetikai határterület joganyagának megoszlása	33
17. ábra. Az energetikai egyezmények megoszlása.....	33
18. ábra. Az egyes energetikai területekre vonatkozó jogszabályok száma.....	34
19. ábra. A hazai energiajog tematikája	34
20. ábra. Az egyes energetikai jogszabályok aránya	35
21. ábra. A feltárt diszfunkciótípusok	36
22. ábra. A policy-alakítás struktúrája	37
23. ábra. A magyar energiajog és az energiajoghoz kapcsolódó jogszabályok fajtái.....	40
24. ábra. Az egyes energetikai területekre vonatkozó jogszabályok száma.....	41
25. ábra. A megújuló energiával és a környezettel foglalkozó jogszabályok	42
26. ábra. Az engedélyezési eljárásba bevont hatóságok átlagos száma	45
27. ábra. A KNPA-ból finanszírozott tevékenységek költségei	48

TÁBLÁZATJEGYZÉK

1. táblázat. A tanulmányban bemutatott intézményi háló.....	6
2. táblázat A legfontosabb állami energetikai cégek kapcsolatai	18
3. táblázat Az Energia Központ költségvetésforrásainak alakulása	20
4. táblázat A hazai energiajog és a kapcsolódó részterületek jogszabályai	28
5. táblázat A hazai energiajog tematikus rendszere	30

MELLÉKLETEK

I. melléklet: A Magyar Energia Hivatal feladat és határhöre

A VET alapján a villamosenergia-ellátással, a villamosenergia-ellátás biztonságának és a villamosenergiapiac hatékony működésének felügyeletével, továbbá az egyenlő bánásmód követelményének érvényesítésével, és a hatásos verseny elősegítésével kapcsolatban ellátott feladatkörök.

- a) **kiadja**, jogszabályban meghatározott esetekben **módosítja**, illetve **visszavonja** az e törvény szerint engedélyköteles tevékenységek gyakorlásához szükséges engedélyeket, továbbá a magánvezeték engedélyköteles körbe sorolja,
- b) **jóváhagyja** az engedélyesek által kidolgozott üzletszabályzatokat és belső szabályzatokat, valamint azok módosítását, illetve e törvényben meghatározott esetekben hivatalból **módosítja**, vagy **visszavonja** azokat,
- c) **jóváhagyja** a villamosenergia-ellátási szabályzatokat, a szervezett villamosenergia-piaci szabályzatot, valamint azok módosítását, illetve e törvényben meghatározott esetekben hivatalból **módosítja**, vagy **visszavonja** azokat,
- d) **jóváhagyja** az átviteli rendszerirányító, valamint az elosztó hálózati engedélyesek által benyújtott megfelelési programokat, illetve azok módosításait, valamint **jóváhagyja** az éves megfelelési jelentést,
- e) **ellenőrzi** a VET-ben, a végrehajtására kiadott külön jogszabályokban, a Hivatal által kiadott határozatokban, a villamosenergia-ellátási szabályzatokban, valamint az üzletszabályzatokban meghatározott kötelezettségek betartását, különösen
 - ea) a tevékenységek szétválasztásának teljesítésére és ennek keretében a keresztfinanszírozás-mentes működés érvényesülésére vonatkozó szabályokat,
 - eb) a villamos energia határon keresztül történő szállításának végrehajtását,
- f) **piacfelügyeleti tevékenysége** során figyelemmel kíséri a villamosenergia-piaci verseny jellemzőit, piacelemzést és hatósági ellenőrzést végez,
- g) ellátja a **jelentős piaci erővel rendelkező engedélyes azonosításával**, illetve az ilyen jellegű piac **szabályozásával** kapcsolatos, e törvény által hatáskörébe utalt teendőket,
- h) **meghatározza** a rendszerhasználók közcélú hálózathoz való hozzáféréseinek általános szabályait,
- i) **kialakítja** a rendszerhasználati díjak szabályozásának kereteit,
- j) **előkészíti** a rendszerhasználati díjakat és a csatlakozási díjakra, valamint alkalmazási feltételeikre vonatkozó szabályokat,

- k) **előkészíti** az egyetemes szolgáltatás árképzésére vonatkozó szabályokat,
- l) előkészíti a felhasználó igénye alapján az elosztó és egyetemes szolgáltató által külön díj ellenében végezhető szolgáltatások körét és díjait,
- m) **ellenőrzi** a rendszerhasználati díjakra és a csatlakozási díjakra, valamint az egyetemes szolgáltatás árképzésére vonatkozó előírások betartását, továbbá jóváhagyja az egyetemes szolgáltatás árait,
- n) az átviteli rendszerirányító javaslata alapján **dönt** a vezetékek közcélúvá, ezen belül átviteli, illetve elosztó vezetékké történő minősítéséről, átminősítéséről,
- o) a VET 37. §-ában meghatározott szabályok szerint **dönt** a rendszerösszekötő vezeték tekintetében benyújtott mentesítési kérelemről,
- p) **jóváhagyja** az átviteli rendszerirányító által készített hálózatfejlesztési tervet,
- q) a VET 7. § (2) bekezdésének, 8. § (1) bekezdésének rendelkezései szerint erőmű létesítésére, illetve keresletoldali szabályozási intézkedésekre, valamint a 26. § (1) bekezdése szerint a hálózat fejlesztésére **pályázatot írhat ki**, és **elbírálja** azokat,
- r) az egyes engedélyesekre – a jogszabályban meghatározott keretek között – **határozatlanban állapítja meg az engedélyköteles tevékenység folytatásának minimális minőségi követelményeit**, valamint elvárt színvonalát, a felhasználókkal való kapcsolattartás módjára vonatkozó minimális követelményeket, a lakossági fogyasztónak nem minősülő felhasználók tájékoztatásának részletes szabályait, továbbá a hálózati engedélyesek vonatkozásában a hálózat biztonságos üzemeltetésére vonatkozó minimális követelményeket,
- s) **eljár** a csatlakozásra, a hálózathoz való hozzáférésre, illetve a rendszer megfelelő minőségben való rendelkezésre állására vonatkozó rendelkezéseknek az elosztói, átviteli engedélyes általi megsértése esetén; **ellenőrzi** a felhasználói igény kielégítését, ellenőrzi a felhasználók által a közcélú hálózathoz való csatlakozás érdekében befizetett csatlakozási díj felhasználását, bírságot szab ki,
- sz) **dönt** az engedélyesekkel szemben felmerülő panaszok ügyében, kivéve az elszámolásra, számlázásra, díjfizetésre vagy mérésre, valamint a villamosenergia-ellátásból történő, fizetési késedelem miatt végrehajtott felfüggesztésre vagy kikapcsolásra, illetve a tartozás rendezését követően a felhasználó ellátásba történő ismételt bekapcsolására vonatkozó jogszabályi előírások megsértésével összefüggő lakossági fogyasztói panaszokat,
- t) **meghatározza** az átvételi kötelezettség alá eső villamos energia mennyiségét és a kötelező átvétel időtartamát,
- u) a folyamatos és biztonságos villamosenergia-ellátás fenntartása érdekében **kivizsgálja** az erőművek teljesítményében, illetve teljesítőképességében beálló változásokat,
- v) **dönt** a rendszerhasználó által az átviteli rendszerirányító, illetőleg az elosztó hálózati engedélyes a VET III., IV., V. és VI. fejezeteiben valamint a VET 101. §-ában meghatározott kötelezettségeinek megsértésével kapcsolatban benyújtott beadványokról,
- w) e törvény szerint **jóváhagyja** az engedélyes vállalkozás szétválását, más vállalkozással való egyesülését, jogutód nélküli megszűnését, a jegyzett tőke értékének csökkentését, az engedélyesekben történő befolyásszerzést, az engedélyes működési engedélyében felsorolt engedélyhez kötött tevékenységeinek más személy általi végzését, valamint a működési engedélyben meghatározott alapvető eszközeinek, és vagyoni értékű jogainak más személy

részére történő átruházását, átengedését, lízingbe adását, illetve egyéb módon tartós használatba adását, megterhelését vagy biztosítékul lekötését,

x) eleget tesz a személyes adatok gyűjtésére vonatkozó, törvényben előírt, valamint a külön jogszabályban meghatározott egyéb **adatgyűjtési, adatszolgáltatási és jelentéstételi kötelezettségeknek,**

y) **felülvizsgálja** a szénipari szerkezetátalakítási támogatásra jogosult bányavállalkozó szénipari szerkezetátalakítási támogatásának kifizetésére vonatkozó kérelmét, és javaslatot tesz a miniszternek a kifizethető szénipari szerkezetátalakítási támogatás mértékére,

z) **végrehajtja** a 1228/2003/EK európai parlamenti és tanácsi rendelet 9. és 10. cikkében meghatározott feladatokat.

A Magyar Energia Hivatal által a Földgázellátásról szóló törvény alapján ellátandó, konkrét feladatkörök:

a) **kiadja**, – jogszabályban meghatározott esetekben – **módosítja**, vagy **visszavonja** a Földgázellátásról szóló törvény szerint engedélyköteles tevékenységek gyakorlásához szükséges engedélyeket, **előzetesen hozzájárul** a célvezetékek létesítéséhez;

b) **jóváhagyja** az Üzemi és Kereskedelmi Szabályzatot és annak módosításait, valamint **a jóváhagyást feltételhez kötheti**, illetve e törvényben meghatározott esetekben **hivatalból módosítja** azt;

c) **jóváhagyja** az engedélyesek által kidolgozott üzletszabályzatokat, és azok módosításait, valamint **a jóváhagyást feltételhez kötheti**, vagy **megtagadhatja**, továbbá a Földgázellátásról szóló törvény 113. § (3) bekezdésben foglalt esetben az üzletszabályzatot **hivatalból módosíthatja**;

d) **jóváhagyja** a földgázszállító, rendszerirányító, földgázelosztó, illetve földgáztároló által benyújtott megfelelési programokat, és azok módosításait, valamint jóváhagyja az éves megfelelési jelentést;

e) **ellenőrzi** a Földgázellátásról szóló törvényben, a végrehajtására kiadott külön jogszabályokban, a Hivatal által kiadott határozatokban, az Üzemi és Kereskedelmi Szabályzatban, üzletszabályzatokban, valamint a megfelelési programokban meghatározott kötelezettségek betartását;

f) **piacfelügyeleti tevékenysége** során **figyelemmel kíséri** a földgázpiaci verseny jellemzőit, **piacelemzést és hatósági ellenőrzést** végez;

g) ellátja **a jelentős piaci erővel rendelkező engedélyes azonosításával**, és az **ilyen jellegű piac szabályozásával kapcsolatos**, a Földgázellátásról szóló törvény által hatáskörébe utalt teendőket;

h) **javaslatot tesz** a felhasználó igénye alapján az engedélyes által külön díj ellenében végezhető kiegészítő, illetve karbantartó szolgáltatások körére és díjaira, továbbá az egyetemes szolgáltatás felmondása, valamint a közüzemi szerződés megszűnése esetén a felhasználót megillető mobil tárolói készlet átadásának szabályaira és az áralakítás elveire;

i) **ellenőrzi** a rendszerhasználati díjakra és a csatlakozási díjakra, valamint az egyetemes szolgáltatás árképzésére és a tárgyalásos tárolói hozzáférés alkalmazására vonatkozó előírások betartását, **dönt** az egyetemes szolgáltatás árfeltételeiről;

j) a külön jogszabályban az együttműködő földgázrendszer használatáért fizetendő díjakkal együtt kihirdetett számítási módszer szerint **meghatározza** a földgázelosztóknak a Földgázellátásról szóló törvény 105. § (4) bekezdése alapján teljesítendő kiegyenlítő fizetések összegét;

j) a Földgázellátásról szóló törvény 85. § (1) bekezdésében meghatározott esetekben **dönt** az együttműködő földgázrendszerben alkalmazott díjmegállapítási szabályok, valamint a hozzáférési kötelezettségek teljesítése alól benyújtott mentesítési kérelmek tárgyában, továbbá **dönt** a tárgyalásos tárolói hozzáférés szabályainak alkalmazásához szükséges felmentésről;

k) rendszerfelügyeleti tevékenysége során

ka) **felülvizsgálja** és **jóváhagyja** a Földgázellátásról szóló törvény 82. § (2) bekezdése szerinti, a tervezéshez szükséges adatbázist,

kb) **ellenőrzi** – a rendszerirányító által beterjesztett – a földgázrendszer kapacitásának felülvizsgálatát és a hosszú távú infrastruktúrafejlesztési javaslatot,

kc) az engedélyesek által nem vállalt, de indokolt fejlesztések elvégzésére jogosult pályázatot **meghirdetni** és **elbírálni**;

l) az egyes engedélyesekre – a jogszabályban meghatározott keretek között – **határozatban állapítja meg** az engedélyköteles tevékenység folytatásának minimális minőségi követelményeit, valamint elvárt színvonalát, a felhasználókkal való kapcsolattartás módjára vonatkozó minimális követelményeket, a felhasználók tájékoztatásának részletes szabályait, továbbá a rendszerüzemeltetők vonatkozásában az együttműködő földgázrendszer biztonságos üzemeltetésére vonatkozó minimális követelményeket;

m) **dönt** a rendszerüzemeltetővel, illetve a telephelyi engedéllyessel szemben felmerülő, csatlakozással vagy az együttműködő földgázrendszer megfelelő minőségben való rendelkezésre állásának kérdésével kapcsolatos felhasználói panaszok ügyében; **ellenőrzi** a felhasználói igények kielégítését és a felhasználók által a hálózathoz való csatlakozás érdekében befizetett csatlakozási díj felhasználását;

n) **eljár** a földgázkereskedővel szemben felmerülő panaszok ügyében, kivéve az elszámolásra, számlázásra, díjfizetésre vagy mérésre, valamint a földgázellátásból történő, fizetési késedelem miatt végrehajtott felfüggesztésre vagy kikapcsolásra, illetve a tartozás rendezését követően a felhasználó ellátásba történő ismételt bekapcsolására vonatkozó jogszabályi előírások megsértésével összefüggő lakossági fogyasztói panaszokat;

o) a folyamatos és biztonságos földgázellátás fenntartása érdekében folyamatosan ellenőrzi

oa) a földgázvezetékek és a földgáztárolók kapacitását, a földgázkereskedő rendelkezésre álló gázforrásait, a tárolt földgáz mennyiségeket, és a szállítóvezeték egyensúlyozáshoz rendelkezésre álló eszközeit, gázforrásait,

ob) az együttműködő földgázrendszer kapacitásában beálló változásokat,

oc) a földgázkereskedő gazdasági stabilitását, pénzügyi biztosítékainak meglétét, a gazdasági ellehetetlenülés időbeni ismerete céljából,

od) az engedélyesek szolgáltatási színvonalát, üzemszünet mutatóit;

p) a Földgázellátásról szóló törvény szerint **jóváhagyja** az engedélyes földgázipari vállalkozás átalakulását, szétválását, más földgázipari vállalkozással való egyesülését jogutód nélküli megszűnését, a jegyzett tőke értékének csökkentését, az engedélyesekben történő befolyásszerzést, az engedélyes működési engedélyében felsorolt engedélyhez kötött tevékenységei egyes elemeinek más személy általi végzését, valamint a működési engedélyben meghatározott alapvető eszközeinek és vagyoni értékű jogainak más személy részére történő átruházását, átengedését, lízingbe adását, és egyéb módon tartós használatba adását, megterhelését vagy biztosítékul lekötését;

q) eleget tesz a személyes adatok gyűjtésére vonatkozó – törvényben előírt –, valamint a külön jogszabályban meghatározott egyéb **adatgyűjtési, adatszolgáltatási és jelentéstételi kötelezettségének**;

r) a rendszerirányító javaslatának figyelembevételével **jóváhagyja** a korlátozási besorolást, a rendszerirányító javaslatára dönt a napi földgáz és kapacitás kereskedelmi piacon folyó kereskedés felfüggesztéséről, valamint válságkezelési javaslatot tesz a miniszternek;

s) **jogosult** feladatának ellátása érdekében – külön jogszabályban meghatározott módon – **az engedélyes társaság irataiba betekinteni**, ideértve a Polgári Törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. törvény 81. §-ának (2) bekezdésében meghatározott üzleti titkot tartalmazó iratokat is, továbbá **jogosult** az engedélyben meghatározott tevékenységekre vonatkozó **iratokról másolatot, kivonatot készíteni**, feladatai ellátásához az engedélyestől **eseti és rendszeres információkat kérni**, amelyeket köteles a közigazgatási hatósági eljárás általános szabályairól szóló törvény adatkezelésre vonatkozó szabályai szerint kezelni;

t) **meghatározza** azon – személyes adatokat nem tartalmazó – gazdálkodási adatok körét, amelyet az engedélyes köteles nyilvánosságra hozni;

u) **érvényesíti** a legkisebb költség elvét a Földgázellátásról szóló törvény hatálya alá tartozó hatósági áras termék és szolgáltatás vonatkozásában;

v) **nyilvánosan közlésezi** a határozatait;

w) **kezdeményezi** az energiapolitikáért felelős miniszternél a földgáz biztonsági készlet felhasználását;

x) az egyablakos kiszolgálású nemzetközi szállítóvezeték engedélyezésének előkészítésével kapcsolatosan **egyeztet és együttműködik** azon országok szabályozó hatóságaival, amelyeken a vezeték áthalad;

y) a határkeresztező vezetéken fellépő kapacitáshiány esetén **együttműködik** a másik tagállammal a kapacitáshiány-kezelési eljárásokra vonatkozóan;

z) **közlésezi** minden év július 31-ig az ellátásbiztonsági felügyelet során szerzett eredményeket és az azok alapján meghozott vagy tervezett intézkedéseket ismertető jelentést, melyet haladéktalanul továbbít az Európai Bizottságnak.

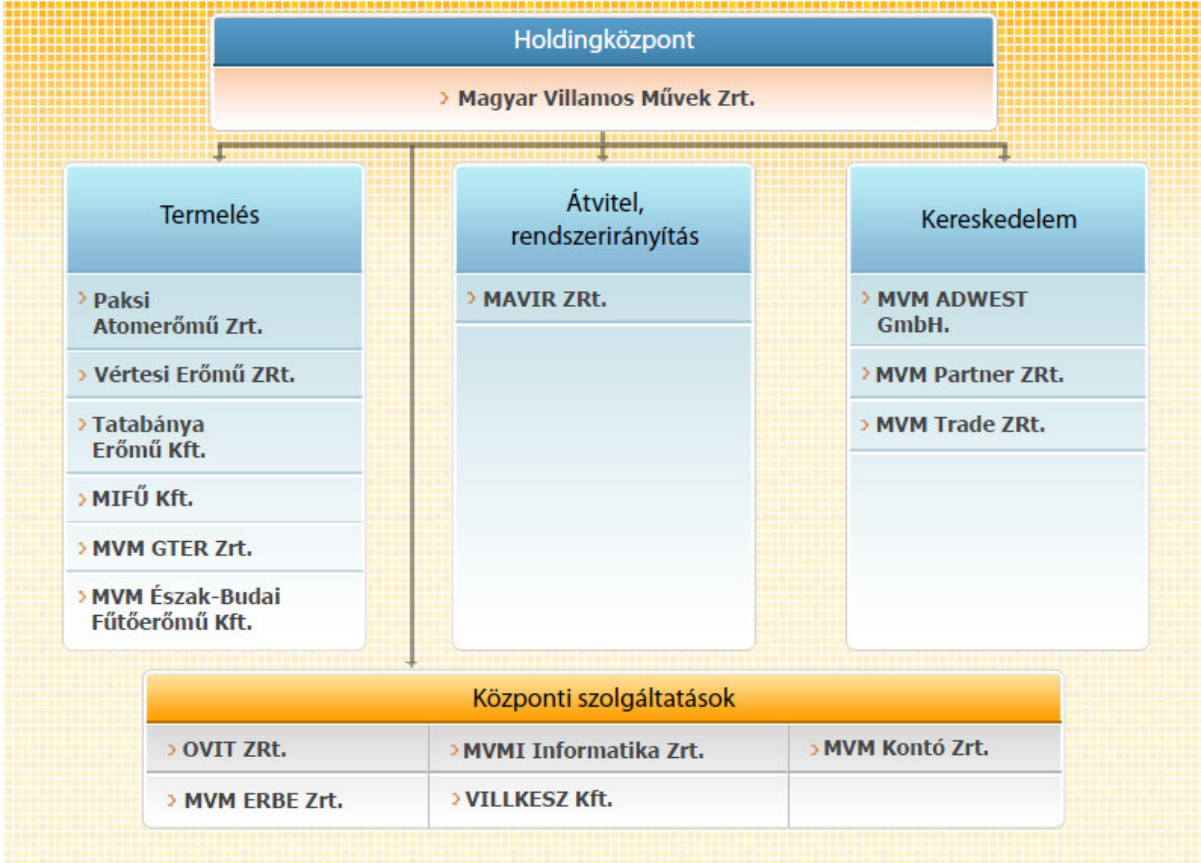
II. melléklet: A legfontosabb hazai energetikai cégek cégháttere

II./1. Az MVM Zrt. cégháttere

Magyar Villamos Művek Zrt.

Tulajdonos	A vizsgált cég neve	A vizsgált cég által érintett további cégek (az adott cég státusza a további cégekben)
Magyar Nemzeti Vagyonkezelő Zrt.	MVM Zrt. (A Magyar Nemzeti Vagyonkezelő Zrt az Állami Privatizációs és Vagyonkezelő Zrt. jogutódjaként az MVM Zrt. egyedüli alapítója/részvényese.)	Az MVM Zrt. kft-tag EKS Service” Korrozióvédelmi-, Ipari, Export-Import Szolgáltató és Kereskedelmi Kft. ERBE ENERGETIKA Mérnökiroda Kft. ER-EF Erőművi Együttműködési Fejlesztő Kft. Tatabánya Erőmű Kft. THERMAL HOTEL VICTORIA Kft. MIFŰ Miskolci Fűtőerőmű Kft.
		Az MVM Zrt. alapító ill. egyedüli részvényes MAVIR Magyar Villamosenergia-ipari Átviteli Rendszerirányító Zrt. MVM KONTÓ Pénzügyi és Számviteli Szolgáltató Központ Zrt. Országos Villamostávvezeték Zrt. Vértesi Erőmű Zrt.

Az MVM. cégcsoport⁸⁹



⁸⁹ Forrás: <http://www.mvm.hu/engine.aspx?page=mvmcsoport>

II./2. A Magyar Olaj- és Gázipari Nyrt.céghátttere
Magyar Olaj- és Gázipari Nyrt.

Tulajdonos	A vizsgált cég neve	A vizsgált cég által érintett további cégek (az adott cég státusza a további cégben)
Magyar Nemzeti Vagyonkezelő Zrt.	MOL Nyrt. <i>(A Magyar Nemzeti Vagyonkezelő Zrt az Állami Privatizációs és Vagyonkezelő Zrt. jogutódjaként az MVM Zrt. egyedüli alapítója/részvényese.)</i>	A MOL Nyrt. a közkereseti társaság tagja VASFU Vegyipari Termékelőállító Közkereseti Társaság A MOL Nyrt. az egyesülés tagja Tűzvédelmi Szolgáltató Egyesülés Magyar Aszfaltipari Egyesülés A MOL Nyrt. kft-tag Top Finance Számviteli Szolgáltató Korlátolt Felelősségű Társaság MOL Energiakereskedő Korlátolt Felelősségű Társaság MOL Commodity Trading Korlátolt Felelősségű Társaság FER Tűzoltóság és Szolgáltató Korlátolt Felelősségű Társaság FERBISZ Biztonsági, Őrzésvédelmi, Rendészeti és Szolgáltató Korlátolt Felelősségű Társaság Hunor Raktározási és Tanácsadó Korlátolt Felelősségű Társaság MOL-LUB Kenőanyag Gyártó Forgalmazó és Szolgáltató Korlátolt Felelősségű Társaság MOLTRANS Tankautós Fuvarozó Korlátolt Felelősségű Társaság SEP Company Tanácsadó Korlátolt Felelősségű Társaság Nyírbogdányi Kőolajipari Karbantartó és Szolgáltató Korlátolt Felelősségű Társaság Magyar-Amerikai Geotermia Korlátolt Felelősségű Társaság

		<p>Mélyfúrási Információ Szolgáltató Kft</p> <p>PENTASZERVIZ Olajipari Karbantartó és Szolgáltató Korlátolt Felelősségű Társaság „végelszámolás alatt”</p> <p>GENERÁL GOMSZ Gáz és Olajipari Műszaki Szolgáltató Korlátolt Felelősségű Társaság</p> <p>PETROLSZOLG Karbantartó és Szolgáltató Korlátolt Felelősségű Társaság</p> <p>DUNAFIKSZ Olajipari Karbantartó Korlátolt Felelősségű Társaság</p> <p>Dunacontroll Karbantartó Korlátolt Felelősségű Társaság</p> <p>Ménrót Korlátolt Felelősségű Társaság</p> <p>Bitumenszerviz Karbantartó és Szolgáltató Korlátolt Felelősségű Társaság</p> <p>PETROLSZOLG Karbantartó és Szolgáltató Korlátolt Felelősségű Társaság</p> <p>Hermész Tanácsadó Korlátolt Felelősségű Társaság</p> <p>Explant Gáz- és Olajipari Karbantartó és Szolgáltató Korlátolt Felelősségű Társaság</p> <p>ALFAGAS Kőolaj, Gáz és Vegyianyag Export-Import Korlátolt Felelősségű Társaság</p> <p>MOL PB-GÁZ Ipari, Kereskedelmi és Szolgáltató Kft.</p> <p>Algyői Erőművet Beruházó és Üzemeltető Korlátolt Felelősségű Társaság</p> <p>MOL-HALAS Benzinkút Korlátolt Felelősségű Társaság</p> <p>VILLAS HUNGÁRIA Szigetelő-, Fedéllemezgyártó és Értékesítő</p>
--	--	---

		<p>Korlátolt Felelősségű Társaság</p> <p>BALATONGÁZ Balaton-felvidéki Önkormányzati Gázberuházó és Hasznosító Korlátolt Felelősségű Társaság „felszámolás alatt”</p> <p>Bihari Közmű Szolgáltató Kft.</p> <p>MOL Nyrt. alapító ill. egyedüli részvényes</p> <p>Terméktároló Zártkörűen Működő Részvénytársaság</p> <p>CEGE Közép-európai Geotermikus Energia Termelő Zártkörűen Működő Részvénytársaság</p> <p>MOL-LÍZING Részvénytársaság</p> <p>MOL INVEST Vagyonkezelő és Értékesítő Részvénytársaság</p> <p>ZAB ZEMPLÉN-ABAÚJ Gázszolgáltató Részvénytársaság</p> <p>MOL Földgázellátó Részvénytársaság</p> <p>MOL Földgáztároló Részvénytársaság</p> <p>MOL Földgázszállító Részvénytársaság</p> <p>FGSZ Földgázszállító Zártkörűen Működő Részvénytársaság</p> <p>MOLTRADE-Mineralimpex Kereskedelmi Zártkörűen Működő Részvénytársaság</p> <p>MMBF Földgáztároló Zártkörűen Működő Részvénytársaság</p> <p>A MOL Nyrt. kht-tag</p> <p>NGF Nemzetközi Gazdaságfejlesztési Közhasznú Társaság</p>
--	--	--

II./3. A Paksi Atomerőmű Zrt. cégháttere

Paksi Atomerőmű Zrt.

Tulajdonos	A vizsgált cég neve	A vizsgált cég által érintett további cégek (az adott cég státusza a további cégben)
<p>Magyar Villamos Művek Zrt.</p>	<p>Paksi Atomerőmű Zrt. (A Magyar Villamos Művek Rt. a Paksi Atomerőmű Rt. részvényei 99,8%-ának tulajdonosa)</p>	<p>A Paksi Atomerőmű Zrt. kft-tag</p>
		<p>ATOMIX Kereskedelmi és Szolgáltató Kft.</p>
		<p>Dél-Dunántúli Humánerőforrás Kutató és Fejlesztő Közhasznú Nonprofit Kft.</p>
		<p>A Paksi Atomerőmű Zrt. az egyesülés tagja</p>
		<p>Magyar Hegesztéstechnikai és Anyagvizsgálati Egyesülés</p>
		<p>A Paksi Atomerőmű Zrt. kht-tag</p>
<p>Dél-Dunántúli Humán Erőforrás Kutató és Fejlesztő Közhasznú Társaság</p>		
<p>Zsigmondy Vilmos Harkányi Gyógyfürdőkórház Közhasznú Társaság</p>		
<p>Tolna Megyei Turisztikai Információs és Szolgáltató Közhasznú Társaság</p>		

III. melléklet: A magyar energiajog jogszabályi gyűjteménye

Törvény

Év/szám	Cím
2008. évi LXX. törvény	a villamos energiával összefüggő egyes kérdésekről
2008. évi LXVII. törvény	a távhőszolgáltatás versenyképesebbé tételéről
2008. évi XL. törvény	a földgázellátásról
2007. évi LXXXVI. törvény	a villamos energiáról
2006. évi XXVI. törvény	a földgáz biztonsági készletezéséről
2005. évi XVIII. törvény	a távhőszolgáltatásról
2003. évi LXXXVIII. törvény	az energiaadóról
1999. évi XXXIX. törvény	a Nemzetközi Energia Programról szóló, Párizsban, 1974. november 18-án kelt Egyezmény és annak Jegyzőkönyvei, valamint a Gazdasági Együttműködési és Fejlesztési Szervezetnek a Nemzetközi Energia Ügynökséget létrehozó C(74)203 (végső) határozatának kihirdetéséről
1999. évi XXXV. törvény	az Európai Energia Charta Konferencia Záróokmánya, az Európai Energia Charta Egyezmény, Döntések az Energia Charta Egyezmény tekintetében, valamint az Energiahatékonyságról és a kapcsolódó környezeti vonatkozásokról szóló Energia Charta Jegyzőkönyv kihirdetéséről
1997. évi I. törvény	a nukleáris biztonságról a Nemzetközi Atomenergia Ügynökség keretében Bécsben, 1994. szeptember 20-án létrejött Egyezmény kihirdetéséről
1996. évi CXVI. törvény	az atomenergiáról
1993. évi XLVIII. törvény	a bányászatról
1978. évi IV. törvény	a Büntető Törvénykönyvről

Törvényerejű rendelet

Év/szám	Cím
1967. évi 22. törvényerejű rendelet	a Nemzetközi Atomenergia Ügynökség kiváltságairól és mentességeiről Bécsben, 1959. július 1-jén létrejött Egyezmény kihirdetéséről

Kormányrendelet

Év/szám	Cím
19/2009. (I. 30.) Korm. rendelet	a földgázellátásról szóló 2008. évi XL. törvény rendelkezéseinek végrehajtásáról
15/2009. (I. 30.) Korm. rendelet	a villamos energia határon keresztül történő szállításának a szabályozásáról
287/2008. (XI. 28.) Korm. rendelet	a megújuló energiaforrásból vagy hulladékból nyert energiával termelt villamos energia, valamint a kapcsoltan termelt villamos energia kötelező átvételéről és átvételi áráról szóló 389/2007. (XII. 23.) Korm. rendelet módosításáról
286/2008. (XI. 28.) Korm. rendelet	a lakossági vezetékes gázfogyasztás és távhőfelhasználás szociális támogatásáról szóló 289/2007. (X. 31.) Korm. rendelet módosításáról
264/2008. (XI. 6.) Korm. rendelet	a hőtermelő berendezések és légkondicionáló rendszerek energetikai felülvizsgálatáról
176/2008. (VI. 30.) Korm. rendelet	az épületek energetikai jellemzőinek tanúsításáról
134/2008. (V. 14.) Korm. rendelet	a nemzeti fejlesztési és gazdasági miniszter feladat- és hatásköréről
133/2008. (V. 14.) Korm. rendelet	a közlekedési, hírközlési és energiaügyi miniszter feladat- és hatásköréről
54/2008. (III. 20.) Korm. rendelet	az ásványi nyersanyagok és a geotermikus energia fajlagos értékének, valamint az értékszámítás módjának meghatározásáról
45/2008. (II. 29.) Korm. rendelet	a Magyar Köztársaság Kormánya és az Oroszországi Föderáció Kormánya között a földgáz Magyar Köztársaság területén történő tranzitszállítását szolgáló gázvezeték megépítésével kapcsolatos együttműködésről szóló Megállapodás kihirdetéséről
389/2007. (XII. 23.) Korm. rendelet	a megújuló energiaforrásból vagy hulladékból nyert energiával termelt villamos energia, valamint a kapcsoltan termelt villamos energia kötelező átvételéről és átvételi áráról
382/2007. (XII. 23.) Korm. rendelet	a villamosenergia-ipari építésügyi hatósági engedélyezési eljárásokról
289/2007. (X. 31.) Korm. rendelet	a lakossági vezetékes gázfogyasztás és távhőfelhasználás szociális támogatásáról
285/2007. (X. 29.) Korm. rendelet	a villamosenergia-rendszer jelentős zavara és a villamosenergia-ellátási válsághelyzet esetén szükséges intézkedésekről
278/2007. (X. 20.) Korm. rendelet	a szénipari szerkezetátalakítási támogatás meghatározásának és kezelésének részletes szabályairól
273/2007. (X. 19.) Korm. rendelet	a villamos energiáról szóló 2007. évi LXXXVI. törvény egyes rendelkezéseinek végrehajtásáról
217/2007. (VIII. 15.) Korm. rendelet	az energiefelhasználó termékek öko-tervezési kötelezettségének előírásáról, valamint forgalomba hozatalának és megfelelőségértékelésének általános feltételeiről
353/2006. (XII. 23.) Korm. rendelet	a gáz- és távhőszolgáltatók által a 2007. évben igénybe vehető előlegről
157/2005. (VIII. 15.) Korm. rendelet	a távhőszolgáltatásról szóló 2005. évi XVIII. törvény végrehajtásáról
89/2005. (V. 5.) Korm. rendelet	a nukleáris létesítmények nukleáris biztonsági követelményeiről és az ezzel összefüggő hatósági tevékenységről

42/2005. (III.10) Korm. rendelet	a bioüzemanyagok és más megújuló üzemanyagok közlekedési célú felhasználásának egyes szabályairól
314/2004. (XI. 24.) Korm. rendelet	a Magyar Köztársaság Kormánya és a Szlovén Köztársaság Kormánya között a kötelező kőolaj- és kőolajtermék-készletek tárolása terén való együttműködésről szóló Megállapodás kihirdetéséről
263/2004. (IX. 23.) Korm. rendelet	a nukleáris és nukleáris kettős felhasználású termékek nemzetközi forgalmának szabályozásáról
187/2003. (XI. 5.) Korm. rendelet	a földgáz határon keresztül történő szállításáról
114/2003. (VII. 29.) Korm. rendelet	az Országos Atomenergia Hivatal feladatáról, hatásköréről és bírságolási jogköréről, valamint az Atomenergia Koordinációs Tanács tevékenységéről
111/2003. (VII. 29.) Korm. rendelet	a földgázellátásról szóló 2003. évi XLII. törvény egyes rendelkezéseinek végrehajtásáról
275/2002. (XII. 21.) Korm. rendelet	az országos sugárzási helyzet és radioaktív anyagkoncentrációk ellenőrzéséről
136/2002. (VI. 24.) Korm. rendelet	a Magyar Köztársaság Kormánya és Ausztrália Kormánya között az atomenergia békés célú felhasználása terén folytatandó együttműködésről és a nukleáris anyagok átadásáról Budapesten, 2001. augusztus 8-án aláírt egyezmény kihirdetéséről
72/2000. (V. 19.) Korm. rendelet	az atomenergia alkalmazási körébe tartozó egyes anyagok, berendezések és létesítmények tulajdonjoga megszerzésének speciális feltételeiről, valamint birtoklásuk, üzemben tartásuk bejelentésének rendjéről
203/1998. (XII. 19.) Korm. rendelet	a bányászatról szóló 1993. évi XLVIII. törvény végrehajtásáról
130/1992. (IX. 3.) Korm. rendelet	az atomkárókért való polgári jogi felelősségről szóló Bécsi Egyezmény és az atomenergia területén való polgári jogi felelősségről szóló Párizsi Egyezmény alkalmazásáról szóló, 1989. szeptember 20-án aláírt közös jegyzőkönyv kihirdetéséről

Miniszteri rendelet

Év/szám	Cím
47/1997. (VIII. 26.) BM rendelet	az atomenergia alkalmazásával összefüggő rendőrségi feladatokról
16/2000. (VI. 8.) EüM rendelet	az atomenergiáról szóló 1996. évi CXVI. törvény egyes rendelkezéseinek végrehajtásáról
119/2007. (XII. 29.) GKM rendelet	a villamos energia rendszerhasználati díjakról
117/2007. (XII. 29.) GKM rendelet	a közcélú villamos hálózatra csatlakozás pénzügyi és műszaki feltételeiről
116/2007. (XII. 29.) GKM rendelet	a villamosenergia-iparban fennálló vagy eltöltött munkaviszonnyal összefüggésben igénybe vehető villamosenergia-vásárlási kedvezményről
110/2007. (XII. 23.) GKM rendelet	a nagy hatásfokú, hasznos hőenergiával kapcsolatos termelt villamos energia és a hasznos hő mennyisége megállapításának számítási módjáról

109/2007. (XII. 23.) GKM rendelet	az átvételi kötelezettség alá eső villamos energiának az átviteli rendszerirányító által történő szétosztásáról és a szétosztás során alkalmazható árak meghatározásának módjáról
91/2007. (XI. 20.) GKM rendelet	a Magyar Energia Hivatal igazgatási szolgáltatási díjairól és a felügyeleti díj fizetésének szabályairól
75/2007. (VIII. 17.) GKM rendelet	a földgáz biztonsági készlet felhasználására vonatkozó egyes szabályokról
74/2006. (X. 31.) GKM rendelet	az együttműködő földgázhálózat fejlesztéséért szedhető csatlakozási díjról
28/2006. (V. 15.) GKM rendelet	a gázszerelők nyilvántartásáról
105/2005. (XII. 19.) GKM rendelet	a földgáz árszabályozásának kereteiről
80/2005. (X. 11.) GKM rendelet	a gázelosztó vezetékek biztonsági követelményeiről és a Gázelosztó Vezetékek Biztonsági Szabályzata közzétételéről
79/2005. (X. 11.) GKM rendelet	a szénhidrogén szállítóvezetékek biztonsági követelményeiről és a Szénhidrogén Szállítóvezetékek Biztonsági Szabályzata közzétételéről
5/2005. (I. 21.) GKM rendelet	a villamosenergia-elosztás és -átvitel, a rendszerirányítás és a rendszerszintű szolgáltatások hatósági díjainak középtávú szabályozásáról
122/2004. (X. 15.) GKM rendelet	a villamosmű biztonsági övezetéről
46/2004. (IV. 16.) GKM rendelet	a földgáz hatósági áraival kapcsolatos árfelülvizsgálati eljárásban kötelezően benyújtandó adatok köréről
20/2004. (II. 27.) GKM rendelet	a kőolaj és kőolajtermékekre vonatkozó nemzetközi adatszolgáltatásról
13/2004. (II. 13.) GKM rendelet	az ipari és mezőgazdasági gázfogyasztó készülékek megfelelőségének tanúsítási, illetve jóváhagyási rendjére és forgalomba hozatalára vonatkozó szabályokról
12/2004. (II. 13.) GKM rendelet	a földgázellátásban műszaki biztonsági szempontból jelentős munkakörök betöltéséhez szükséges szakmai képzésről és gyakorlatról
11/2004. (II. 13.) GKM rendelet	a gáz csatlakozó vezetékekre és fogyasztói berendezésekre vonatkozó műszaki-biztonsági előírásokról
96/2003. (XII. 18.) GKM rendelet	földgáz közüzemi díjainak megállapításáról
88/2003. (XII. 16.) GKM rendelet	a háztartási légkondicionáló berendezések energiafelhasználásának ismérveiről való tájékoztatásról
87/2003. (XII. 16.) GKM rendelet	a háztartási villamos sütők energiafelhasználásának ismérveiről való tájékoztatásról
86/2003. (XII. 16.) GKM rendelet	az egyes földgázipari vállalkozások adatszolgáltatásainak rendjéről
81/2003. (XII. 10.) GKM rendelet	a földgáztárolókhoz, a szállító- és elosztóvezetékekhez való hozzáférésnél elsőbbséget élvező fogyasztókról
70/2003. (X. 28.) GKM rendelet	a földgáz rendszerhasználati díjak megállapításáról
55/2003. (IX. 4.) GKM rendelet	a fénycsőelőtétetekre vonatkozó energiahatékonysági követelményekről
44/2002. (XII. 28.) GKM rendelet	az 50 MW és annál nagyobb teljesítményű erőművek energiahordozó-készletének legkisebb mértékéről és a készletezés rendjéről
8/2001. (III. 30.) GM rendelet	a Villamosmű Műszaki-Biztonsági Követelményei Szabályzat hatályba léptetéséről
33/2002. (V. 3.) HM rendelet	az atomenergiáról szóló 1996. évi CXVI. törvény honvédségi alkalmazásáról

7/2007. (III. 6.) IRM rendelet	a nukleáris anyagok nyilvántartásának és ellenőrzésének szabályairól
22/1998. (IV. 17.) IKIM rendelet	egyres gázfogyasztó készülékek kialakításáról és megfelelőségének tanúsításáról
28/1994. (X. 28.) IKM rendelet	a gázszolgáltatónak, a gázértékesítőnek és a villamosenergia-szolgáltatónak a fogyasztók társadalmi érdekképviseleti szervezeteivel való együttműködéséről
44/2008. (XII. 31.) KHEM rendelet	a villamosenergia-piaci egyetemes szolgáltatás árképzéséről, valamint az egyetemes szolgáltatás keretében nyújtandó termékcsomagokról
42/2008. (XII.31.) KHEM rendelet	a közcélú villamos hálózatra csatlakozás pénzügyi és műszaki feltételeiről szóló 117/2007. (XII.29.) GKM rendelet módosításáról
17/2008. (VIII. 1.) KHEM rendelet	a villamos energia elosztó hálózati engedélyesek és az egyetemes szolgáltató által a felhasználó igénye alapján külön díj ellenében végezhető szolgáltatások köréről és díjairól
16/2008. (VIII. 1.) KHEM rendelet	a földgáz elosztói és közüzemi szolgáltatói engedélyesek vagy megbízottaik által fogyasztói igény alapján, külön díj ellenében végezhető szolgáltatások kizárólagos körének meghatározásáról
11/2008. (VII. 5.) KHEM rendelet	a közlekedési, hírközlési és energiaügyi miniszter által adományozható elismerésekről
6/2008. (VI. 18.) KHEM rendelet	a villamosenergia-rendszer irányításával, működésével és használatával összefüggő egyes adatszolgáltatásokról
44/2009. (IV. 11.) FVM rendelet	az Európai Mezőgazdasági Vidékfejlesztési Alapból nem élelmiszeripari célú kiskapacitású, növényi alapú nyersszesz, nyersolaj előállító üzemek létesítéséhez nyújtandó támogatások részletes feltételeiről
70/2008. (V. 29.) FVM rendelet	az energianövény feldolgozóként és felvásárlóként történő elismerésről
31/2008 (III. 27.) FVM rendelet	az Európai Mezőgazdasági Vidékfejlesztési Alapból a rövid vágásfordulójú fás szárú energiaültetvények telepítéséhez nyújtott támogatás igénybevételének részletes feltételeiről szóló 72/2007. (VII. 27.) FVM rendelet módosításáról
78/2007. (VII. 30.) FVM rendelet	az Európai Mezőgazdasági Vidékfejlesztési Alapból a mezőgazdasági energiafelhasználás megújuló energiaforrásokból történő előállításához nyújtandó támogatások részletes feltételeiről
72/2007. (VII. 27.) FVM rendelet	az Európai Mezőgazdasági Vidékfejlesztési Alapból a rövid vágásfordulójú fás szárú energiaültetvények telepítéséhez nyújtott támogatás igénybevételének részletes feltételeiről
71/2007. (VII. 27.) FVM rendelet	az Európai Mezőgazdasági Vidékfejlesztési Alapból az évelő, lágyszárú energiaültetvények telepítéséhez nyújtandó támogatások részletes feltételeiről
45/2007. (VI. 11.) FVM rendelet	a fás szárú energetikai ültetvények telepítésének engedélyezése, telepítése, művelése és megszüntetése részletes szabályairól, valamint ezen eljárások igazgatási szolgáltatási díjáról
23/2007. (IV. 17.) FVM rendelet	az Európai Mezőgazdasági Vidékfejlesztési Alap társfinanszírozásában megvalósuló támogatások igénybevételének általános szabályairól
7/2006. (V. 24.) TNM rendelet	az épületek energetikai jellemzőinek meghatározásáról

Miniszterelnöki rendelet

Év/szám	Cím
8/2006. (XII. 23.) ME rendelettel	a kormányhivatalokat felügyelő miniszterek kijelöléséről szóló.

Minisztertanácsi rendelet

Év/szám	Cím
34/1988. (V. 6.) MT rendelet	a Magyar Népköztársaság Kormánya és Kanada Kormánya között az atomenergia békés célú felhasználása terén folytatandó együttműködésről szóló, 1987. november 27-én aláírt egyezmény kihirdetéséről

Országgyűlési határozat

Év/szám	Cím
60/2009. (VI. 24.) OGY határozat	az éghajlatvédelmi kerettörvény előkészítéséről
39/2009. (V. 12.) OGY határozat	a Nabucco földgázvezeték előkészítésének és megvalósításának folyamatát segítő eseti bizottság tisztségviselőinek és tagjainak megválasztásáról szóló 106/2008. (X. 3.) OGY határozat módosításáról
33/2009. (IV. 30.) OGY határozat	az atomenergia 2007. évi hazai alkalmazásának biztonságáról szóló jelentés elfogadásáról
25/2009. (IV. 2.) OGY határozat	az atomenergiáról szóló 1996. évi CXVI. törvény 7. §-ának (2) bekezdése alapján, a paksi atomerőmű telephelyén új atomerőművi blokk(ok) létesítésének előkészítését szolgáló tevékenység megkezdéséhez szükséges előzetes, elvi hozzájárulás megadásáról
128/2008. (XII. 17.) OGY határozat	a Nabucco földgázvezeték előkészítésének és megvalósításának folyamatát segítő eseti bizottság jelentésének elfogadásáról, a Nabucco gázvezeték megépítésének támogatásáról, valamint a Nemzetközi Nabucco Védnöki Testület felállításáról
106/2008. (X. 3.) OGY határozat	a Nabucco földgázvezeték előkészítésének és megvalósításának folyamatát segítő eseti bizottság tisztségviselőinek és tagjainak megválasztásáról
98/2008. (IX. 26.) OGY határozat	a Nabucco földgázvezeték előkészítésének és megvalósításának folyamatát segítő eseti bizottság létrehozásáról
57/2008. (V. 22.) OGY határozat	a Nemzeti Fenntartható Fejlődési Tanács közjogi jogállásáról, jogköréről, összetételéről és feladatairól, valamint működési kereteiről

40/2008. (IV. 17.) OGY határozat	a 2008-2020 közötti időszakra vonatkozó energiapolitikáról
39/2008. (IV. 17.) OGY határozat	az atomenergia 2005. és 2006. évi hazai alkalmazásának biztonságáról szóló jelentés elfogadásáról
29/2008. (III. 20.) OGY határozat	a Nemzeti Éghajlatváltozási Stratégiáról
100/2007. (XI. 14.) OGY határozat	a Magyar Köztársaság hosszú távú fenntartható fejlődésével kapcsolatos tervezési és egyeztetési folyamat feladatairól
97/2005. (XII. 25.) OGY határozat	az Országos Területfejlesztési Konceptióról
96/2005. (XII. 25.) OGY határozat	az Országos Fejlesztéspolitikai Konceptióról
63/2005. (VI. 28.) OGY határozat	az alternatív és megújuló energiahordozók elterjesztésének hatékonyabbá tételéről
25/2005. (IV. 14.) OGY határozat	a Magyar Energia Hivatal 2003. évi tevékenységéről szóló beszámoló elfogadásáról
24/2005. (IV. 14.) OGY határozat	a Magyar Energia Hivatal 2002. évi tevékenységéről szóló beszámoló elfogadásáról
23/2005. (IV. 14.) OGY határozat	a Magyar Energia Hivatal 2001. évi tevékenységéről szóló beszámoló elfogadásáról
22/2005. (IV. 14.) OGY határozat	az atomenergia 2003. évi hazai alkalmazásának biztonságáról szóló beszámoló elfogadásáról
21/2005. (IV. 14.) OGY határozat	az atomenergia 2002. évi hazai alkalmazásának biztonságáról szóló beszámoló elfogadásáról
20/2005. (IV. 14.) OGY határozat	az atomenergia 2001. évi hazai alkalmazásának biztonságáról szóló beszámoló elfogadásáról
74/2004. (IX. 8.) OGY határozat	a Nemzetközi Atomenergia Ügynökség Alapokmányának az Ügynökség 1999. évi 43. Közgyűlésén elfogadott módosítása megerősítéséről
84/2003. (IX. 11.) OGY határozat	a paksi atomerőműben történt súlyos üzemzavar körülményeinek és annak elhárítására tett intézkedéseknek, valamint a kieső villamos energia pótlási lehetőségeinek megvizsgálására létrehozott vizsgálóbizottság tisztségviselőinek és tagjainak megválasztásáról
1/2002. (II. 7.) OGY határozat	az atomenergia 2000. évi hazai alkalmazásának biztonságáról
44/2001. (VI. 18.) OGY határozat	a Magyar Energia Hivatal 2000. évi tevékenységéről szóló beszámoló elfogadásáról
12/2001. (III. 9.) OGY határozat	az atomenergia 1999. évi hazai alkalmazásának biztonságáról szóló beszámólóról
15/2000. (III. 3.) OGY határozat	a Magyar Energia Hivatal 1997-1998. évi tevékenységéről szóló jelentés elfogadásáról
28/1998. (III. 18.) OGY határozat	az Európai Energia Charta Egyezmény, Döntések az Energia Charta Egyezmény tekintetében, az Energiahatékonyságról és a kapcsolódó környezeti vonatkozásokról szóló Energia Charta Jegyzőkönyv, valamint az Európai Energia Charta Konferencia Záróokmánya megerősítéséről
111/1995. (XI. 30.) OGY határozat	a magyar energiaszektor privatizációja elleni népi kezdeményezéséről

98/1995. (IX. 28.) OGY határozat	a nukleáris biztonságról szóló egyezmény megerősítéséről
----------------------------------	--

Kormány határozat

Év/szám	Cím
1099/2006. (X. 5.) Korm. határozat	a Vezetékes Energiaellátási Tevékenységet Vizsgáló Szakértői Bizottság létrehozásáról
1107/1999. (X. 8.) Korm. határozat	a 2010-ig terjedő energiatakarékossági és energiahatékonyságnövelési stratégiáról
2119/2008. (IX. 2.) Korm. határozat	a villamosenergia-piaci verseny hatékonyságának növeléséhez szükséges egyes intézkedésekről
2058/2006 (III.27.) Korm. határozat	a bioüzemanyagok gyártásának fejlesztéséről és közlekedési célú alkalmazásuk ösztönzéséről

Miniszterelnöki határozat

Év/szám	Cím
76/2004. (XI. 10.) ME határozat	az Országos Atomenergia Hivatal felügyeletét ellátó miniszter kijelöléséről
101/2003. (XI. 7.) ME határozat	a Magyar Energia Hivatal elnökének és elnökhelyettesének kinevezéséről
40/2002. (VI. 29.) ME határozat	az Országos Atomenergia Bizottság elnökének kinevezéséről
10/2002. (III. 1.) ME határozat	a Magyar Energia Hivatal elnökének és elnökhelyettesének kinevezéséről

Határterületi jogszabályok

Jogszabály	Év/szám	Cím
Törvény	2007. évi LX. törvény	az ENSZ Éghajlatváltozási Keretegyezménye és annak Kiotói Jegyzőkönyve végrehajtási keretrendszeréről
Törvény	2007. évi XVII. törvény	a mezőgazdasági, agrárvidékfejlesztési, valamint halászati támogatásokhoz és egyéb intézkedésekhez kapcsolódó eljárás egyes kérdéseiről
Törvény	2004. évi CXL. törvény	a közigazgatási hatósági eljárás és szolgáltatás általános szabályairól
Törvény	2003. évi CXXVII. törvény	a jövedéki adóról és a jövedéki termékek forgalmazásának különös szabályairól

Törvény	2003. évi CVII. törvény	„A sivatagosodás elleni küzdelemről a súlyos aszályról és/vagy sivatagosodással sújtott országokban, különös tekintettel Afrikára” ENSZ Egyezmény kihirdetéséről
Törvény	2003. évi XCII. törvény	az adózás rendjéről
Törvény	2003. évi LXXXIX. törvény	a környezetterhelési díjról
Törvény	2000. évi XLIII. törvény	a hulladékgyűjtésről
Törvény	1997. évi CLV. törvény	a fogyasztóvédelemről
Törvény	1997. évi CXLI. törvény	az ingatlan-nyilvántartásról
Törvény	1997. évi CXIV. törvény	az agrárgazdaság fejlesztéséről
Törvény	1997. évi LXXVIII. törvény	az épített környezet alakításáról és védelméről
Törvény	1996. évi LVII. törvény	a tisztességtelen piaci magatartás és a versenykorlátozás tilalmáról
Törvény	1996. évi LIV. törvény	az erdőről és az erdő védelméről
Törvény	1996. évi LIII. törvény	a természetvédelemről
Törvény	1996. évi XXXI. törvény	a tűz elleni védekezésről, a műszaki mentésről és a tűzoltóságról
Törvény	1995. évi LVII. törvény	a vízgazdálkodásról
Törvény	1995. évi LIII. törvény	a környezet védelmének általános szabályairól
Törvény	1993. évi LIX. törvény	az állampolgári jogok országgyűlési biztosáról
Törvény	1993. évi X. törvény	a termékfelelősségről
Törvény	1992. évi XXXVIII. törvény	az államháztartásról
Törvény	1991. évi XX. törvény	A helyi önkormányzatok és szerveik, a köztársasági megbízottak, valamint egyes centrális alárendeltségű szervek feladat- és hatásköreiről
Törvény	1991. évi XVI. törvény	a koncesszióról
Törvény	1990. évi LXV. törvény	a helyi önkormányzatokról
Törvény	1978. évi IV. törvény	a Büntető Törvénykönyvről
Törvény	1959. évi IV. törvény	a Polgári Törvénykönyvről
Kormányrendelet	318/2008. (XII. 23.) Korm. rendelet	a Kormány általános hatáskörű területi államigazgatási szervéről
Kormányrendelet	379/2007. (XII. 23.) Korm. rendelet	a vizek hasznosítását, védelmét és kártételeinek elhárítását szolgáló tevékenységekre és létesítményekre vonatkozó szabályokról
Kormányrendelet	225/2007. (VIII. 31.) Korm. rendelet	a Nemzeti Fogyasztóvédelmi Hatóságról
Kormányrendelet	343/2006. (XII. 23.) Korm. rendelet	az építésügyi és az építésfelügyeleti hatóságok kijelöléséről és működési feltételeiről
Kormányrendelet	260/2006. (XII. 20.) Korm. rendelet	a Magyar Kereskedelmi Engedélyezési Hivatalról

Kormányrendelet	314/2005 rendelet	(XII.25.)	Korm.	a környezetvédelmi engedélyezési eljárásokról
Kormányrendelet	220/2004. rendelet	(VII. 21.)	Korm.	Korm. rendelet a felszíni vizek minősége védelmének szabályairól
Kormányrendelet	219/2004. rendelet	(VII. 21.)	Korm.	a felszín alatti vizek védelméről
Kormányrendelet	253/1997 rendelet	(XII.20.)	Korm.	az Országos településrendezési és építési követelményekről
Miniszteri rendelet	101/2007. rendelet	(XII. 23.)	KvVM	a felszín alatti vízkészletekbe történő beavatkozás és a vízkútfúrás szakmai követelményeiről
Miniszteri rendelet	31/2004. rendelet	(XII. 30.)	KvVM	a felszíni vizek megfigyelésének és állapotértékelésének egyes szabályairól
Miniszteri rendelet	30/2004. rendelet	(XII. 30.)	KvVM	a felszín alatti vizek vizsgálatának egyes szabályairól
Miniszteri rendelet	28/2004. rendelet	(XII. 25.)	KvVM	a vízszennyező anyagok kibocsátásaira vonatkozó határértékekről és alkalmazásuk egyes szabályairól
Miniszteri rendelet	43/1999. rendelet	(XII. 26.)	KHVM	a vízkészletjárulék kiszámításáról
Miniszteri rendelet	18/1996 (VI.13.)		KHVM	rendelet a vízjogi engedélyezési eljáráshoz szükséges kérelemről és mellékleteiről
Miniszteri rendelet	96/2005. (XI. 4.)		GKM	rendelet a bányafelügyelet hatáskörébe tartozó sajátos építményekre vonatkozó egyes építésügyi hatósági eljárások szabályairól
Miniszteri rendelet	71/1995 (XII. 26.)		IKM	rendelet a motorhajtóanyagok és egyes kőolajtermékek belföldi forgalmazásáról
Miniszteri rendelet	37/2007. rendelet	(XII. 13.)	ÖTM	az építésügyi hatósági eljárásokról, valamint a telekalakítási és az építészetiműszaki dokumentációk tartalmáról

IV. melléklet: A magyar energiajog tematikus rendszere

Tematikus energetikai törvények

Jogforrás/Témakör	Általános, technikai szabályok	Atomenergia	Hagyományos energiahordozók	Villamos energia, távhő	Megújuló energia, környezet	Éghajlatvédelem	Energiapolitika	Bányászat	Határterületek	Egyezmények
Törvény	2003. évi LXXXVIII. törvény	1996. évi CXVI. törvény 1997. évi I. törvény	2006. évi XXVI. törvény 2008. évi XL. törvény	2005. évi XVIII. törvény 2007. évi LXXXVI. törvény 2008. évi LXVII. törvény 2008. évi LXX. törvény				1993. évi XLVIII. törvény	1978. évi IV. törvény	1999. évi XXXV. törvény 1999. évi XXXIX. törvény
Törvényerejű rendelet		1967. évi 22. törvényerejű rendelet								

Tematikus energetikai rendeletek

Jogforrás/Témakör	Általános, technikai szabályok	Atomenergia	Hagyományos energiahordozók	Villamos energia, távhő	Megújuló energia, környezet	Éghajlatvédelem	Energiapolitika	Bányászat	Határterületek	Egyezmények	
Kormányrendelet	134/2008. (V. 14.) Korm. rendelet	72/2000. (V. 19.) Korm. rendelet	111/2003. (VII. 29.) Korm. rendelet	157/2005. (VIII. 15.) Korm. rendelet	42/2005. (III. 10) Korm. rendelet		133/2008. (V. 14.) Korm. rendelet	203/1998. (XII. 19.) Korm. rendelet		130/1992. (IX. 3.) Korm. rendelet	
	176/2008. (VI. 30.) Korm. rendelet	275/2002. (XII. 21.) Korm. rendelet	187/2003. (XI. 5.) Korm. rendelet	353/2006. (XII. 23.) Korm. rendelet	217/2007. (VIII. 15.) Korm. rendelet					136/2002. (VI. 24.) Korm. rendelet	
	264/2008. (XI. 6.) Korm. rendelet	114/2003. (VII. 29.) Korm. rendelet	278/2007. (X. 20.) Korm. rendelet	273/2007. (X. 19.) Korm. rendelet	389/2007. (XII. 23.) Korm. rendelet					314/2004. (XI. 24.) Korm. rendelet	
		263/2004. (IX. 23.) Korm. rendelet	19/2009. (I. 30.) Korm. rendelet		285/2007. (X. 29.) Korm. rendelet						45/2008. (II. 29.) Korm. rendelet
		89/2005. (V. 5.) Korm. rendelet			289/2007. (X. 31.) Korm. rendelet						
					382/2007. (XII. 23.) Korm. rendelet	287/2008. (XI. 28.) Korm. rendelet					
					286/2008. (XI. 28.) Korm. rendelet						
					15/2009. (I. 30.) Korm. rendelet						

Jogforrás/Témakör	Általános, technikai szabályok	Atomenergia	Hagyományos energiahordozók	Villamos energia, távhő	Megújuló energia, környezet	Éghajlatvédelem	Energiapolitika	Bányászat	Határterületek	Egyezmények
Miniszteri rendelet	28/1994. (X. 28.) IKM rendelet	47/1997. (VIII. 26.) BM rendelet	81/2003. (XII. 10.) GKM rendelet	8/2001. (III. 30.) GM rendelet	44/2009. (IV. 11.) FVM rendelet					
	22/1998. (IV. 17.) IKIM rendelet	16/2000. (VI. 8.) EüM rendelet	96/2003. (XII. 18.) GKM rendelet	122/2004. (X. 15.) GKM rendelet	70/2008. (V. 29.) FVM rendelet					
	44/2002. (XII. 28.) GKM rendelet	33/2002. (V. 3.) HM rendelet	12/2004. (II. 13.) GKM rendelet	75/2007. (VIII. 17.) GKM rendelet	31/2008. (III. 27.) FVM rendelet					
	55/2003. (IX. 4.) GKM rendelet	7/2007. (III. 6.) IRM rendelet	20/2004. (II. 27.) GKM rendelet	5/2005. (I. 21.) GKM rendelet	78/2007. (VII. 30.) FVM rendelet					
	70/2003. (X. 28.) GKM rendelet		46/2004. (IV. 16.) GKM rendelet	109/2007. (XII. 23.) GKM rendelet	72/2007. (VII. 27.) FVM rendelet					
	88/2003. (XII. 16.) GKM rendelet		79/2005. (X. 11.) GKM rendelet	110/2007. (XII. 23.) GKM rendelet	71/2007. (VII. 27.) FVM rendelet					
	86/2003. (XII. 16.) GKM rendelet		74/2006. (X. 31.) GKM rendelet	116/2007. (XII. 29.) GKM rendelet	45/2007. (VI. 11.) FVM rendelet					
	87/2003. (XII. 16.) GKM rendelet		80/2005. (X. 11.) GKM rendelet	105/2005. (XII. 19.) GKM rendelet	23/2007. (IV. 17.) FVM					
	11/2004. (II. 13.) GKM		28/2006. (V. 15.)	117/2007. (XII. 29.) GKM rendelet						

	rendelet 13/2004. (II. 13.) GKM rendelet 7/2006. (V. 24.) TNM rendelet 91/2007. (XI. 20.) GKM rendelet 11/2008. (VII. 5.) KHEM rendelet 16/2008. (VIII. 1.) KHEM rendelet 17/2008. (VIII. 1.) KHEM rendelet 44/2008. (XII. 31.) KHEM rendelet		GKM rendelet	119/2007. (XII. 29.) GKM rendelet 6/2008. (VI. 18.) KHEM rendelet 42/2008. (XII.31.) KHEM rendelet	rendelet					
Miniszterelnöki rendelet	8/2006. (XII. 23.) ME rendelet									
Minisztertanácsi rendelet										34/1988. (V. 6.) MT rendelet

Tematikus energetikai határozatok

Jogforrás/Témakör	Általános, technikai szabályok	Atomenergia	Hagyományos energiahordozók	Villamos energia, távhő	Megújuló energia, környezet	Éghajlatvédelem	Energiapolitika	Bányászat	Határterületek	Egyezmények
Országgyűlési határozat	111/1995. (XI. 30.) OGY határozat	25/2009. (IV. 2.) OGY határozat	98/2008. (IX. 26.) OGY határozat		63/2005. (VI. 28.) OGY határozat	29/2008. (III. 20.) OGY határozat	40/2008. (IV. 17.) OGY határozat		96/2005. (XII. 25.) OGY határozat	98/1995. (IX. 28.) OGY határozat
	15/2000. (III. 3.) OGY határozat		106/2008. (X. 3.) OGY határozat		100/2007. (XI. 14.) OGY határozat	60/2009. (VI. 24.) OGY határozat		97/2005. (XII. 25.) OGY határozat	28/1998. (III. 18.) OGY határozat	
	12/2001. (III. 9.) OGY határozat		128/2008. (XII. 17.) OGY határozat		57/2008. (V. 22.) OGY határozat				74/2004. (IX. 8.) OGY határozat	
	44/2001. (VI. 18.) OGY határozat		39/2009. (V. 12.) OGY határozat							
	1/2002. (II. 7.) OGY határozat									
	84/2003. (IX. 11.) OGY határozat									
	20/2005. (IV. 14.) OGY határozat									
	21/2005. (IV. 14.) OGY határozat									
	22/2005. (IV. 14.) OGY határozat									

	14.) OGY határozat									
	23/2005. (IV. 14.) OGY határozat									
	24/2005. (IV. 14.) OGY határozat									
	25/2005. (IV. 14.) OGY határozat									
	39/2008. (IV. 17.) OGY határozat									
	33/2009. (IV. 30.) OGY határozat									
Kormányhatározat	1099/2006. (X. 5.) Korm. határozat			2119/2008. (IX. 2.) Korm. határozat	2058/2006 (III.27.) Korm. határozat		1107/1999. (X. 8.) Korm. határozat			
Miniszterelnöki határozat	10/2002. (III. 1.) ME határozat									
	40/2002. (VI. 29.) ME határozat									
	101/2003. (XI. 7.) ME határozat									
	76/2004. (XI. 10.) ME határozat									

V. melléklet: Az Energia Klub levelezése és beadványai

V./1. Levél a Miniszterelnöki Hivatal közigazgatási államtitkárától (2004. december 1.)

ENERGIA KLUB 1139 J. árp. Szécs. Szécs. u. 17-9.	
Küldés dátuma: 2004. 12. 10.	
Küldés helye: 261	Tárgy: P. A.



MINISZTERELNÖKI HIVATAL
KÖZIGAZGATÁSI ÁLLAMTITKÁR

2448/2/VIII/2004.

Perger András úrnak,
Energia Klub Környezetvédelmi Egyesület

Budapest

Tisztelt Perger Úr!

Az Országos Atomenergia Hivatal (OAH) felügyeletének megváltozása tárgyában írt levelére a miniszterelnök úr megfizetéséből válaszolva a következő tájékoztatást adom:

Az atomenergiáról szóló 1996. évi CXVI. törvény 8. §-a szerint az OAH az atomenergia békés célú alkalmazása területén a Kormány irányításával működő, önálló feladattal és hatósági jogkörrel rendelkező országos hatáskörű központi közigazgatási szerv. Főigazgatóját és helyetteseit a miniszterelnök nevezi ki és menti fel. Felügyelőjét a miniszterelnök által kijelölt miniszter látja el.

A kijelölt miniszter gyakorolja a főigazgató feletti munkáltatói jogokat, kiadja az atomenergia törvény végrehajtását célzó miniszteri rendeleteket, rendelkezik a Központi Nukleáris Pénzügyi Alappal, valamint tájékoztatja a főigazgatót a munkáját érintő kormánydöntésekről.

Az OAH a jogszabályokban meghatározott feladatkörében nem utasítható, határozatait felügyeleti jogkörben megváltoztatni vagy módosítani nem lehet. Az atomenergia törvény alapján kiadott, az OAH feladatáról, hatásköréről és bírságolási jogköréről, valamint az Atomenergia Koordinációs Tanács tevékenységéről szóló 114/2003. (VII. 29.) Korm. rendelet 2. §-a ezt kiegészíti ezzel, hogy az OAH a nukleáris biztonság elsőlegességének érvényesítése érdekében a jogszabályoknak alárendelten, függetlenül jár el, működését a miniszterelnök által kijelölt miniszter tárcafelöltségétől függetlenül felügyeli.

2

Az ismertetett jogszabályi rendelkezések alapján megállapítható, hogy az OAH felügyeletét ellátó miniszternek – összhangban az európai uniós elvárásokkal – minosnek olyan hatáskörrel a Hivatal működéséve kapcsolatban, amelyek az atomenergia alkalmazásával összefüggő hatósági tevékenység gyakorlását közvetlenül érintenék, s így erre vonatkozó szakmai ismereteket, vagy tapasztalatokat igényelnének.

Az új kormány megalakítása kapcsán megtörtént a belügyminiszter feladat- és hatáskörének felülvizsgálata. A felülvizsgálat során a cél egy profilszta, klasszikus Belügyminisztérium kialakítása volt, amely elsősorban a rendvédelmi és az önkormányzati ügyekkel foglalkozik. Az OAH felüti felügyeleti jog ennek eredményeként került el a belügyminisztortól, ami természetesen nem érinti a Belügyminisztérium, illetőleg az irányítása alá tartozó szervek szakhatósági jogköreinek gyakorlását az atomenergia alkalmazásának területén.

Körem tájékoztatásom szíves tudomásulvételel.

Budapest, 2004. december 1.

Udvözzlettel:

(Dr. Pulay Gyula)

V./2. Levél a Közlekedési Hírközlési és Energiaügyi Minisztériumtól (2009. március 28.)



KÖZLEKEDÉSI, HÍRKÖZLÉSI ÉS ENERGIAÜGYI MINISZTERIUM

ENERGIAHATÉKONYSÁGI ÉS -SZABÁLYOZÁSI FŐOSZTÁLY

Szám: KHEM / 3303 / 2 / 2008.

Perger András Úr,
projektvezető

Energia Klub

Budapest

Tisztelt Perger András Úr!

Gyuroszán Ferenc miniszterelnök úr részére köldött levelét a Miniszterelnöki Hivatal illetékeséből Dr. Molnár Csaba miniszter úr számára továbbította. A levelével kapcsolatban a következőkről tájékoztatom.

Az új atomerőművi blokkokkal kapcsolatos H/9173. számú Országgyűzési határozati javaslatot a Kormány az atomenergiáról szóló 1993. évi CXVI. törvény 7. §-ának (2) bekezdése alapján nyújtotta be az Országgyűléshez. Az Országgyűlés előzetes, elvi hozzájárulása adja meg a lehetőséget arra, hogy elvégzésre kerüljenek azok a előkészítő munkák, ami alapján meghatározható az új blokk(ok) pontos típusa, nagysága, paraméterei és a blokk(ok) kereskedelmi üzembe helyezésének időpontja.

A Kormány 2009/2008. (II. 23.) Korm. határozatával elfogadta Magyarország 2008-2016 időszakra szóló Nemzeti Energiahatékonyság Cselekvési Tervét és a 214/2008. (X. 31.) Korm. határozatával pedig Magyarország 2020-ig szóló megújuló energiaforrások stratégiáját. Az elfogadott stratégiák összhangban vannak az EU energiafelhasználás hatékonyságáról és az energetikai szolgáltatásokról szóló direktívával, illetve 2008 végén elfogadott, a megújuló energiaforrások felhasználás támogatásáról szóló Irányelvvel.

Jelenleg folyik az elfogadott stratégiák a költségeket és felelősöket is tartalmazó programjainak a véglegesítése. A célkitűzések teljesíthetősége szükségessé teszi a különböző társaság által felügyelt támogatási programok összehangolását és a KHEM keresi a támogatás forráslehetőségét a szükséges állam támogatások közép és hosszabb távú biztosíthatósága érdekében.

Figyelmükre említeném, hogy a kormányhivatalokat felügyelő miniszterek kijelöléséről szóló 8/2006. (XII. 23.) ME rendeletet módosító 6/2008. (V. 14.) ME rendelet jelölte ki a közlekedési, hírközlési és energiaügyi minisztert az OAH felügyeletére. Így a felügyelő miniszter megnevezése helyesen szerepel az OAH honlapján (a miniszter nevének korrigálása is megtörtént).

A nemzetközi Nukleáris Biztonsági Egyezmény, amelynek Magyarország és az Európai Atomenergia Közösség (mint regionális szervezet) is részese, és amelyet Magyarország az 1987. évi I. törvénnyel hirdetett ki, 8. cikkének 2. bekezdése szerint:

„Minden Szerződő Fél megtesz a kellő lépéseket annak érdekében, hogy gondoskodjék egyfelől a hatóság, másfelől pedig bármilyen más, az atomenergia alkalmazásának terjesztésében vagy hasznosításában érdekelt szerv vagy szervezet feladatköreinek kellő szétválasztásáról.”

Az Európai Unió most készülő – első – nukleáris biztonsági irányelve tervezetében is a „feladatkör-
szétválasztása” kifejezés szerepel. Ez a feladatkör szétválasztás Magyarországon úgy valósul meg, hogy az Atomenergiáról szóló CXVI. törvény 8. § (1) szerint: „Az atomenergia-felügyeleti szerv határozatait és végzéseit ellen közigazgatási eljárás keretében fellebbezésnek nincs helye, azokat felügyeleti jogkörben megváltoztatni vagy megsemmisíteni nem lehet.”

Ezen túlmenően a 114/2003. (VII. 29.) Korm. rendelet „az Országos Atomenergia Hivatal feladatáról, hatásköréről és bírságolási jogköréről valamint az Atomenergia Koordinációs Tanács tevékenységéről” a 2. § (1) bekezdésében leszögezi, hogy: „Az OAH a nukleáris biztonság elsőbbségének érvényesítése érdekében a jogszabályoknak alárendelten, függetlenül jár el, működését a miniszterelnök által kijelölt miniszter tárcafelelősségétől függetlenül felügyeli.”

Körm. tájékoztatásom szíves tudomásvételéül.

Budapest, 2009. március 28.



Cd-vözlettel

Zarándy Tamás
főosztályvezető

V./3. 2009. – Az Energia Klub alkotmánybírósági beadványa Paksi Atomerőmű bővítése tárgyában

Magyar Köztársaság Alkotmánybírósága

Budapest

Donáti u. 35-45.

1015

Tisztelt Alkotmánybíróság!

Alulírott Ámon Adrienn (...), az Alkotmánybíróságról szóló 1989. évi XXXII. törvény (a továbbiakban Abtv.) 1. §-ának b) pontja, a 21. §-ának (2) bekezdése, a 37. §-a, továbbá a 40. §-a alapján

INDÍTVÁNYOZOM

a Tisztelt Alkotmánybíróságnál

Az atomenergiáról szóló 1996. évi CXVI. törvény 7. §-ának (2) bekezdése alapján, a paksi atomerőmű telephelyén új atomerőművi blokk(ok) létesítésének előkészítését szolgáló tevékenység megkezdéséhez szükséges előzetes, elvi hozzájárulás megadásáról szóló 25/2009. országgyűlési határozat (a továbbiakban: 25/2009. OGY határozat)

alkotmányellenességének utólagos vizsgálatát és megsemmisítését,

mivel a hivatkozott jogszabály ellentétes a Magyar Köztársaság Alkotmányáról szóló 1949. évi XX. törvény (a továbbiakban: Alkotmány) 2. §-ának (1) bekezdésével.

INDOKOLÁS

A 25/2009. OGY határozat szerint: „Az Országgyűlés előzetes, elvi hozzájárulást ad az atomenergiáról szóló 1996. évi CXVI. törvény 7. §-ának (2) bekezdése alapján – összhangban a 2008-2020 közötti

időszakra vonatkozó energiapolitikáról szóló 40/2008. (IV.17.) OGY határozat 12. f) pontjával –, a paksi atomerőmű telephelyén új blokk(ok) létesítését előkészítő tevékenység megkezdéséhez.”

Az atomenergiáról szóló 1996. évi CXVI. törvény (a továbbiakban: Atomtv.) 7. §-ának (2) bekezdése kimondja: „Új nukleáris létesítmény és radioaktív hulladéktároló létesítését előkészítő tevékenység megkezdéséhez, illetőleg meglévő atomerőmű további atomreaktorot tartalmazó egységgel való bővítéséhez az Országgyűlés előzetes, elvi hozzájárulása szükséges.” A törvényi rendelkezés értelmében az Országgyűlés előzetes, elvi hozzájárulása két esetkörhöz szükséges: egyrészt új nukleáris létesítmény és radioaktív hulladéktároló létesítését előkészítő tevékenység megkezdéséhez (tehát itt az előkészítő tevékenység az, amely hozzájáruláshoz kötött); másrészt meglévő atomerőmű további atomreaktorot tartalmazó egységgel való bővítéséhez (vagyis itt a bővítés az, amely hozzájáruláshoz kötött).

A Kormány „a paksi atomerőmű telephelyén új blokk(ok) létesítését előkészítő tevékenység megkezdéséhez” kapott előzetes, elvi hozzájárulást az Országgyűléstől. A fentiek alapján láthatjuk, hogy az „előkészítő tevékenységhez” való előzetes, elvi hozzájárulás – az Atomtv. 7. §-ának (2) bekezdése alapján – csupán új nukleáris létesítmény és radioaktív hulladéktároló létesítése esetén értelmezhető.

Mivel a Kormány előkészítő tevékenység megkezdéséhez kapott előzetes, elvi hozzájárulást, azt kell vizsgálnunk, hogy a 25/2009. OGY határozat által használt „a paksi atomerőmű telephelyén új blokk(ok)” fordulat megfelel-e az Avtv. 7. §-a (2) bekezdésében meghatározott „új nukleáris létesítmény” fogalmának, mivel előkészítő tevékenységhez előzetes, elvi hozzájárulás csupán új nukleáris létesítmény esetében adható (jelen vizsgálat során értelemszerűen nem foglalkozunk a radioaktív hulladéktároló fogalmának értelmezésével).

Mindezek alapján két irányba folytathatjuk az értelmezést. Egyrészt, ha a két fogalom [a paksi atomerőmű telephelyén új blokk(ok) és az új nukleáris létesítmény] *nem fedi egymást*, akkor a Kormány nem az Atomtv. 7. §-a (2) bekezdésének megfelelően kapta a hozzájárulást, hiszen csak új nukleáris létesítmény létesítését előkészítő tevékenység megkezdéséhez kaphatott volna előzetes elvi hozzájárulást. Ha pedig ez így van, akkor ez ellentétes az Alkotmány 2. §-a (1) bekezdésben rögzített jogállamiság követelményével (jogállami klauzula), hiszen a 25/2009. OGY határozat értelmezhetetlen voltánál fogva jogbizonytalanságot teremt, mert hatását tekintve nem kiszámítható és címzettjei számára előre nem látható, s az alkotmányellenesség a jogszabály megfogalmazásának pontatlansága jogalkalmazói értelmezéssel sem orvosolható.

Tovább vizsgálva a kérdést: ha abból indulunk ki, hogy a két fogalom [a paksi atomerőmű telephelyén új blokk(ok) és az új nukleáris létesítmény] fedheti egymást, akkor vizsgálnunk kell, hogy mit jelentenek e fogalmak (a fogalmak kölcsönös alkalmazhatóságának bizonyítása végett). A *nukleáris létesítmény* fogalmát az Atomtv. határozza meg: az atomerőmű, atomfűtőmű, kutató és oktató atomreaktor, továbbá minden más olyan létesítmény, amelyet a nukleáris fegyverek elterjedésének megakadályozásáról szóló szerződés III. cikk (1) és (4) bekezdésének végrehajtásáról szóló biztosítéki megállapodás 98. cikkének 2. 1. pontja ekként határoz meg. A nukleáris fegyverek elterjedésének megakadályozásáról szóló szerződés III. cikk (1) és (4) bekezdésének végrehajtásáról szóló biztosítéki megállapodás és jegyzőkönyv, valamint a megállapodáshoz csatolt kiegészítő jegyzőkönyv kihirdetéséről szóló *2006. évi LXXXII. törvény* 98. cikkének 2. 1. pontja értelmében a létesítmény: a) reaktor, kritikus rendszer, konvertáló üzem, üzemanyag gyártó üzem, reprocesszáló üzem, izotópszétválasztó üzem vagy elkülönített tároló létesítmény; illetve b) bármely olyan telephely, ahol nukleáris anyagot rendszeresen egy effektív kilogrammnál nagyobb mennyiségben használnak fel.

Mindezek alapján megállapítható, hogy a *nukleáris létesítmény* fogalma a következő kategóriákat jelenti (az Atomtv. és az általa felhívott 2006. évi LXXXII. törvény alapján):

- atomerőmű, atomfűtőmű, kutató és oktató atomreaktor;
- reaktor, kritikus rendszer, konvertáló üzem, üzemanyag gyártó üzem, reprocesszáló üzem, izotópszétválasztó üzem vagy elkülönített tároló létesítmény;

- bármely olyan telephely, ahol nukleáris anyagot rendszeresen egy effektív kilogrammnál nagyobb mennyiségben használnak fel.

Az Atomtv. meghatározza továbbá a következő fogalmakat:

- *atomerőmű*: olyan energiaátalakító létesítmény, amely nukleáris láncreakció felhasználásával villamos energiát termel;
- *atomreaktor*: olyan berendezés, amely szabályozott nukleáris láncreakció megvalósítására alkalmas;
- *atomfűtőmű*: olyan energiaátalakító létesítmény, amely nukleáris láncreakció felhasználásával hőt szolgáltat;

Az atomerőművi blokk fogalmát a *nukleáris létesítmények nukleáris biztonsági követelményeiről és az ezzel összefüggő hatósági tevékenységről* szóló 89/2005. (IV. 5.) Kormányrendelet határozza meg:

- *atomerőművi blokk*: nukleáris láncreakció felhasználásával villamos energia termelésére szolgáló rendszerek, rendszerelemek és építmények egy telephelyen elhelyezett olyan minimális konfigurációja, amelyek szükségesek a biztonságos, környezetvédelmi követelményeket kielégítő és megfelelő rendelkezésre állás melletti működéshez. Az atomerőmű egy vagy több blokkból állhat, több blokk esetén a biztonság veszélyeztetése nélkül megengedett közös rendszerek, rendszerelemek és építmények használata.

Itt jegyezném meg, hogy már önmagában az a tény, hogy a blokk kifejezés értelmezése nem végezhető el az Atomtv. alapján (mivel az Atomtv. nem ismeri a blokk fogalmát), felvethet alkotmányossági aggályokat, hiszen az Atomtv.-nél alacsonyabb szintű jogszabályból [a 89/2005. (IV. 5.) Kormányrendeletből] vezethető le az atomerőművi blokk fogalma.

A továbbiakban azt kell megvizsgáljunk tehát, hogy az atomerőművi blokk⁹⁰ fogalma megfeleltethető-e a nukleáris létesítmény (az Atomtv. és a 2006. évi LXXXII. törvény alapján megállapítható) fogalmának.

A 89/2005. (IV. 5.) Kormányrendelet értelmében az atomerőművi blokk nem más, mint egy minimális konfiguráció: rendszerek, rendszerelemek és építmények egy telephelyen elhelyezett konfigurációja. Tehát nem egy konkrét építmény, létesítmény, rendszer, rendszerelem, hanem azok egy speciális konfigurációja. A 89/2005. (IV. 5.) Kormányrendelet utal továbbá arra is, hogy az atomerőmű egy vagy több blokkból állhat: vagyis az atomerőmű és a blokk nem ekvivalens fogalmak. Az Atomtv.-ben meghatározott atomerőmű fogalom tehát nem azonosítható a blokk kifejezéssel. Ugyanez elmondható az atomreaktorról (az Atomtv. szerint az atomreaktor olyan berendezés, amely szabályozott nukleáris láncreakció megvalósítására alkalmas, a fentiek alapján azonban láthattuk, hogy a blokk egyrészt nem csupán berendezés, másrészt pedig olyan elemekből áll, amelyek nukleáris láncreakció felhasználásával villamos energia termelésére szolgálnak) és az atomfűtőműről (amely olyan energiaátalakító létesítmény, amely nukleáris láncreakció felhasználásával hőt szolgáltat, tehát eleve nem is vonható a blokk fogalmi apparátusa alá) is. Ezzel kizártuk azt, hogy atomerőművi blokk az Atomtv. által meghatározott nukleáris létesítmény fogalma alá vonható. Az Atomtv. azonban kiterjeszti a nukleáris létesítmény fogalmát minden más olyan létesítményre, amelyet a nukleáris fegyverek elterjedésének megakadályozásáról szóló szerződés III. cikk (1) és (4) bekezdésének végrehajtásáról szóló biztosítéki megállapodás (kihirdette a 2006. évi LXXXII. törvény) 98. cikkének 2. I. pontja ekként határoz meg. Az atomerőművi blokk – fent ismertetett és 89/2005. (IV. 5.) Kormányrendelet által meghatározott – összetett fogalma semmiképpen sem feleltethető meg (fogalmi különbség miatt) a „reaktor, kritikus rendszer, konvertáló üzem, üzemanyag gyártó üzem, reprocesszáló üzem, izotópszétválasztó üzem vagy elkülönített tároló létesítmény” kategóriákkal. A 2006. évi LXXXII. törvényben rögzített „bármely olyan telephely, ahol nukleáris anyagot rendszeresen egy effektív

⁹⁰ Vizsgálatunkat nem befolyásolja, hogy 89/2005. (IV. 5.) Kormányrendelet az atomerőművi blokk fogalmát határozza meg, hiszen a 25/2009. OGY határozat „a paksi atomerőmű telephelyén új blokk(ok)” megfogalmazásból következik, hogy atomerőművi, s nem más blokk(ok)-ról van szó, éppen ezért a továbbiakban azt vizsgáljuk, hogy a blokk kifejezés a nukleáris létesítmény fogalma alá vonható-e.

kilogrammnál nagyobb mennyiségben használnak fel” pedig szintén nem azonos az atomerőművi blokk fogalmával, hiszen a blokk egy minimális konfiguráció, amely nem szűkíthető le a telephely fogalmára. Megállapíthatjuk tehát, hogy a 25/2009. OGY határozat által használt „blokk” kifejezés az Atomtv. által felhívott 2006. évi LXXXII. törvényben rögzített „létesítmény” fogalmaknak sem felel meg.

Összességében levonhatjuk az a következtetést, hogy a 25/2009. OGY határozat által használt, s a 89/2005. (IV. 5.) Kormány rendelet által definiált „blokk” kifejezés sem az Atomtv., sem pedig az Atomtv. által felhívott, a nukleáris fegyverek elterjedésének megakadályozásáról szóló szerződés III. cikk (1) és (4) bekezdésének végrehajtásáról szóló biztosítéki megállapodás és jegyzőkönyv, valamint a megállapodáshoz csatolt kiegészítő jegyzőkönyv kihirdetéséről szóló 2006. évi LXXXII. törvény 98. cikkének 2. 1. pontjában meghatározott nukleáris létesítmény fogalmaknak nem feleltethető meg. A Kormány tehát nem az Atomtv. 7. §-a (2) bekezdésének megfelelően kapott előzetes, elvi hozzájárulást az Országgyűléstől új nukleáris létesítmény előkészítő tevékenységének a megkezdéséhez, hiszen – amint láthattuk – a 25/2009. OGY határozatban használt „blokk” nem értelmezhető nukleáris létesítményként. Ez a helyzet pedig ellentétes az Alkotmány 2. §-a (1) bekezdésben rögzített jogállamiság követelményével (jogállami klauzula), hiszen a 25/2009. OGY határozat értelmezhetetlen voltánál fogva jogbizonytalanságot teremt, mert hatását tekintve nem kiszámítható és címzettjei számára előre nem látható, s az alkotmányellenesség a jogszabály megfogalmazásának pontatlansága jogalkalmazói értelmezéssel sem orvosolható.

Az alkotmányellenességet az sem oldja fel, hogy ha a 25/2009. OGY határozat „*a paksi atomerőmű telephelyén új blokk(ok)*” megfogalmazást a maga egészében próbáljuk új nukleáris létesítményként értelmezni, hiszen ekkor is az „blokk(ok)” kifejezésből kellene kiindulni, s a fentiek alapján láthatjuk, hogy az semmiképpen sem nukleáris létesítmény.

Megjegyzem továbbá, hogy az alkotmányellenesség akkor is megállapítható, hogy ha a 25/2009. OGY határozatban használt blokk(ok) kifejezés az előadottakkal szemben mégis a nukleáris létesítmény fogalma alá vonható. Ebben az esetben az alkotmányellenesség a 25/2009. OGY határozatnak az Atomtv. 7. §-a (2) bekezdéséhez való viszonya alapján állapítható meg. A 25/2009. OGY határozat „*paksi atomerőmű telephelyén*” megfogalmazásából ugyanis az következik, hogy nem új nukleáris létesítmény tekintetében kap hozzájárulást a Kormány az Országgyűléstől, hanem már a meglévő (paksi) atomerőmű tekintetében, ez pedig azt vonja maga után, hogy a Kormány az Atomtv. 7. §-a (2) bekezdésének második fordulata („... *meglévő atomerőmű további atomreaktort tartalmazó egységgel való bővítéséhez az Országgyűlés előzetes, elvi hozzájárulása szükséges*”) alapján kapja meg az előzetes, elvi hozzájárulást [ebben az esetben a *blokk(ok)* fogalmának a *további atomreaktort tartalmazó egység* kifejezés felel meg]. Az Atomtv. 7. §-a (2) bekezdése második fordulatának alkalmazásából pedig azt következik, hogy a Kormány a paksi (meglévő) atomerőmű új (további) blokk(ok)kal (atomreaktort tartalmazó egységgel) való *bővítéséhez* kaphatott volna előzetes, elvi hozzájárulást, nem pedig a 25/2009. OGY határozatban meghatározott *létesítését előkészítő tevékenység megkezdéséhez*. A 25/2009. OGY határozatnak az Atomtv. 7. §-ának (2) bekezdésével való együttes értelmezéséből megállapítható tehát az, hogy a 25/2009. OGY határozat ellentétes az Alkotmány 2. §-a (1) bekezdésben rögzített jogállamiság követelményével (jogállami klauzula), hiszen a 25/2009. OGY határozat értelmezhetetlen voltánál fogva jogbizonytalanságot teremt, mert hatását tekintve nem kiszámítható és címzettjei számára előre nem látható, s az alkotmányellenesség a jogszabály megfogalmazásának pontatlansága jogalkalmazói értelmezéssel sem orvosolható.

Megjegyzem továbbá, hogy az Atomtv. 7. §-a (2) bekezdésében használt „*előkészítő tevékenység*” fogalmának meghatározatlan, értelmezhetetlen volta (maga az Atomtv. nem értelmezi ezt a kifejezést) szintén jogbizonytalanságot teremthet (nem lehet pontosan tudni, hogy mihez szükséges az Országgyűlés előzetes, elvi hozzájárulása⁹¹) a 25/2009. OGY határozat értelmezése és alkalmazása során, ha pedig ez így van, akkor a 25/2009. OGY határozat ellentétes az Alkotmány 2. §-a (1) bekezdésben rögzített jogállamiság követelményével (jogállami klauzula).

⁹¹ A problémát az Állami Számvevőszék is felvetette A Központi Nukleáris Pénzügyi Alap működésének ellenőrzéséről 2005. márciusi Jelentésében (12. oldal)
[http://www.asz.hu/ASZ/jeltar.nsf/0/A069854A94B02687C1256FD40043B052/\\$File/0509J000.pdf](http://www.asz.hu/ASZ/jeltar.nsf/0/A069854A94B02687C1256FD40043B052/$File/0509J000.pdf)

A hivatkozott alkotmánybíróági gyakorlat

Az Alkotmánybíróság határozataiban, több ízben és részletesen vizsgálta a normavilágosság, a jogbiztonság és a jogállamiság összefüggését. Az Alkotmánybíróság már a 9/1992. (I. 30.) AB határozatában megállapította: „A jogállam nélkülözhetetlen eleme a jogbiztonság. A jogbiztonság az állam – s elsősorban a jogalkotó – kötelességévé teszi annak biztosítását, hogy a jog egésze, egyes részterületei és az egyes jogszabályok is világosak, egyértelműek, működésüket tekintve kiszámíthatóak és előreláthatóak legyenek a norma címzettjei számára.” A 26/1992. (IV. 30.) AB határozatában az Alkotmánybíróság elvi élel mutatott rá arra, hogy a világos, érthető és megfelelően értelmezhető normatartalom a normaszöveggel szemben alkotmányos követelmény. A jogbiztonság – amely az Alkotmány 2. § (1) bekezdésében deklarált jogállamiság fontos eleme – megköveteli, hogy a jogszabály szövege értelmes és világos, a jogalkalmazás során felismerhető normatartalmat hordozzon. Az 1160/B/1992. AB határozatában az Alkotmánybíróság tovább pontosította a normatartalommal szemben fennálló alkotmányos követelményeket: „A jogszabályok rögzített nyelvi formában jelennek meg. A nyelvi megfogalmazás fogalmi, kifejezései mindig általánosak. Így adott esetben mindig kérdéses lehet, hogy a konkrét történeti tényállás a jogi normában szereplő fogalom körébe tartozik-e. (...) Ha egy jogszabály tényállása túl részletező, túl szűk, túlságosan eseti, az megköti a jogalkalmazót és megakadályozza, megnehezíti, hogy a jogszabály az életviszonyok szabályozásában betöltse szerepét. Ha pedig egy jogszabály törvényi tényállása túl elvont, túl általános, akkor a jogszabály rendelkezése a jogalkalmazó belátása szerint kiterjeszhető vagy leszűkíthető. Az ilyen szabály lehetőséget ad a szubjektív jogalkalmazói döntésre, a különböző jogalkalmazók eltérő gyakorlatára, a jogegység hiányára. Ez csorbítja a jogbiztonságot.” Az Alkotmánybíróság következetes gyakorlatából a következő értelmezési keret rögzíthető

Alkotmányellenessé csak az a szabály nyilvánítható, amely értelmezhetetlen voltánál fogva teremt jogbizonytalanságot, mert hatását tekintve nem kiszámítható és címzettjei számára előre nem látható. Csak a jogalkalmazás számára eleve értelmezhetetlen jogszabály sérti a jogbiztonságot. Önmagában nem sérti a jogbiztonságot az, ha a jogszabály a jogalkalmazás során értelmezésre szorul és esetenként az értelmezés problémamegoldó, alkotó jellege kerül előtérbe. Önmagában tehát az, hogy egy jogszabályi rendelkezés értelmezési kérdéseket vet fel, még nem eredményezi annak alkotmányellenességét, feltéve, hogy a jogszabály megfogalmazásának esetleges pontatlansága jogalkalmazói értelmezéssel orvosolható. [36/1997. (VI. 11.) AB határozat; 42/1997. (VII. 1.) AB határozat; 41/2008. (IV. 17.) AB határozat].

Álláspontunk tehát az, hogy a 25/2009. OGY határozat egésze, értelmezhetetlen voltánál fogva teremt jogbizonytalanságot, mert hatását tekintve nem kiszámítható és címzettjei számára előre nem látható, amely a jogalkalmazás számára eleve értelmezhetetlen és a jogszabály megfogalmazásának pontatlansága (értelmezhetetlensége) jogalkalmazói értelmezéssel sem orvosolható. Mindez pedig azt eredményezi, hogy a 25/2009. OGY határozat sérti a jogbiztonságot (amely megköveteli, hogy a jogszabály szövege értelmes és világos, a jogalkalmazás során felismerhető normatartalmat hordozó legyen) és jogbizonytalanságot idéz elő, s ez által sérti az Alkotmány 2-ának (1) bekezdésében deklarált jogállamiságot, amelynek fontos eleme a jogbiztonság.

Budapest, 2009. május 28.

Tisztelettel:

Ámon Adrienn
igazgató
Energia Klub

V./4. 2009. – Az Energia Klub beadványa a jövő nemzedékek országgyűlési biztosához a Zöld Beruházási Rendszerrel kapcsolatban

Országgyűlési Biztos Hivatala

Jövő Nemzedékek Országgyűlési Biztosa

1387 Budapest, Pf. 40.

Dr. Fülöp Sándor Úr részére

Tárgy: A Jövő Nemzedékek Országgyűlési Biztosa intézkedésének kezdeményezése

Tisztelt Dr. Fülöp Sándor Úr!

Az Energia Klub Környezetvédelmi Egyesület *Az atomenergiáról szóló 1996. évi CXVI. törvény 7. §-ának (2) bekezdése alapján, a paksi atomerőmű telephelyén új atomerőművi blokk(ok) létesítésének előkészítését szolgáló tevékenység megkezdéséhez szükséges előzetes, elvi hozzájárulás megadásáról szóló 25/2009. (IV. 4) országgyűlési határozat* (a továbbiakban: Határozat) meghozatalának folyamatára, az abból adódó, a jövő nemzedékeket hátrányosan érintő, hatásaiban környezetvédelmi és természetvédelmi szempontból visszas helyzetre szeretné az Ön figyelmét felhívni, és **kéri, hogy mint a Jövő Nemzedékek Országgyűlési Biztosa, indítson vizsgálatot az ügyben.**

A Határozattal, illetve megszületésének körülményeivel kapcsolatban az alábbi problémákat tártuk fel:

1. A Határozat félreértelmezve használja az 1996. évi CXVI. törvény (a továbbiakban: Atomtörvény) vonatkozó paragrafusát.
2. A Határozatból nem derül ki, hány új reaktorra szól, és időben meddig terjed a felhatalmazás azok megépítésére.
3. A Határozat nem nevezi meg a felhatalmazás kedvezményezettjét.
4. A Határozatban kérdéses a 40/2008. (IV.17.) OGY határozat 12. f) pontjára tett utalásnak a szerepe.
5. Az eredeti határozati javaslatához tartozó indoklás rövid és semmitmondó, a benne található egyetlen konkrét hivatkozás gyakorlatilag cáfolja a Határozat szükségességét.
6. Ellentmondás fedezhető fel annak értelmezésében, hogy pontosan miről döntött az Országgyűlés.
7. Az Atomtörvény jelenlegi, vonatkozó rendelkezései nem megfelelőek, azok változtatására és pontosítására van szükség.

Indokainkat részletesen az alábbiakban fejtjük ki.

1. A Határozat meghozatalát, ahogy mind a címében, mind a szövegében utal erre, az Atomtörvény 7.§-ának (2) bekezdésében („Új nukleáris létesítmény és radioaktív hulladéktároló létesítését előkészítő tevékenység megkezdéséhez, illetőleg meglévő atomerőmű további atomreaktorot tartalmazó egységgel való bővítéséhez az Országgyűlés előzetes, elvi hozzájárulása szükséges.”) megfogalmazott rendelkezés alapján kérte a Kormány az Országgyűléstől. Ennek ellenére a Határozat szövege („Az Országgyűlés előzetes, elvi hozzájárulást ad az atomenergiáról szóló 1996. évi CXVI. törvény 7. §-ának (2) bekezdése alapján – összhangban a 2008-2020 közötti időszakra vonatkozó energiapolitikáról szóló 40/2008. (IV.17.) OGY határozat 12. f) pontjával –, a paksi atomerőmű telephelyén új blokk(ok) létesítését előkészítő tevékenység megkezdéséhez.”) nem egyeztethető össze az Atomtörvény megjelölt bekezdésével. Annak fordulatai ugyanis – atomerőművekre vonatkoztathatóan – „új nukleáris létesítmény létesítését előkészítő tevékenység megkezdését”, vagy „meglévő atomerőmű bővítését” jelölik meg, mint olyan tervezett tevékenységeket, amelyekhez az Országgyűlés hozzájárulása szükséges. A Határozat az Atomtörvény világosan meghatározott előírásai ellenére vegyíti a két fordulatot, illetve a „blokk(ok)” kifejezés használatával új elemet illeszt bele.

Mindazonáltal a Határozat által engedélyezett tevékenység végső célját nehéz másképp értelmezni, mint a paksi atomerőmű („meglévő atomerőmű”) bővítését („további atomreaktorot tartalmazó egységgel”); a „paksi atomerőmű telephelyén új blokk(ok)” megfogalmazás egyértelműen erre utal. **Ennek ellenére a Határozat nem bővítéshez, hanem az új nukleáris létesítményekre vonatkozó, annak „létesítését előkészítő tevékenység megkezdéséhez” kérte az Országgyűlés hozzájárulását⁹².**

A fentiekre sem a Határozat, sem a határozati javaslatához tartozó indoklás nem ad magyarázatot, illetve az erre vonatkozó kérdésre sem a javaslatot előterjesztő miniszter (Dr. Molnár Csaba), sem a minisztérium főosztályvezetője (Zarándy Tamás) nem adott érdemi választ az Országgyűlés Gazdasági Bizottságának 2009. március 18-i, illetve a Környezetvédelmi Bizottság 2009. március 30-i ülésén. A miniszter válaszában mindössze az alábbiakra szorítkozott: „... jogi szempontból is teljesen mindegy, hogy egy paragrafusnak melyik szava alapján próbáljuk meg az elvi hozzájárulást megszerezni.”⁹³ **Kifejezetten aggályosnak, jogállamisággal összeegyeztethetetlennek és elfogadhatatlannak tartjuk a miniszter szavaiból kitűnő, a jogrendszert semmibe vevő attitűdöt.**

Kérdéses a „blokk(ok)” kifejezés használata is. Az Atomtörvény „új nukleáris létesítményről”, vagy „atomreaktorot tartalmazó egység”-ről beszél; nem világos, miért tértek el az Atomtörvény által használt fogalmaktól, és használták a nukleáris létesítmények nukleáris biztonsági követelményeiről és az ezzel összefüggő hatósági tevékenységről szóló 89/2005. (IV. 5.) Kormány rendelet által meghatározott „blokk” kifejezést (önmagában az is alkotmányossági aggályokat vet fel, hogy az Atomtörvényben nem, csupán egy alacsonyabb szintű jogszabályban definiált fogalmat használ a hivatkozott országgyűlési határozat).

2. A Határozatból hiányzik az építendő reaktorok számának meghatározása. Az Atomtörvény vonatkozó pontja egyes számban („további atomreaktorot tartalmazó egységgel”) beszél a meglévő atomerőművet bővítő egységekről. A blokk(ok) kifejezés elfogadhatatlan bizonytalanságot tartalmaz,

⁹² Véleményünk szerint a Határozatban foglaltak jogi szempontból sem értelmezhetőek új nukleáris létesítményre vonatkozóan. Ezzel kapcsolatban tájékoztatom Önt, hogy a Határozat alkotmányellenességének utólagos vizsgálatát kezdeményeztük az Alkotmánybíróságnál. Jelen beadványunkhoz mellékeljük az Alkotmánybíróságnak benyújtott beadványunkat.

⁹³ A Környezetvédelmi Bizottság 2009. március 30-i üléséről készült jegyzőkönyv internetes elérhetőségét a Melléletek tartalmazzák.

nem tudni, hogy hány reaktorról van szó. A törvény egyes számban megfogalmazott szövegéből az következik, hogy a bővítést minden egyes új reaktorhoz külön-külön kellene kérni és indokolni.

A Határozatnak meg kellett volna határoznia azt is, hogy a bővítésre vonatkozó hozzájárulás meddig érvényes. **A jelen formában elfogadott határozat alapján ugyanis a Paksi Atomerőmű gyakorlatilag tetszés szerint bármikor, bármennyi reaktorral bővíthető.** Ezen helyzet kialakítása bizonyára nem szerepelt a jogalkotó céljai között az Atomtörvény megalkotásakor.

3. A Határozat arra sem tér ki, hogy kinek is szól az engedély. Mivel az Atomtörvény nem tartalmaz erre vonatkozóan útmutatást, ennek tisztázása a Határozatra várt volna. A Határozatnak azon része, ahol a 40/2008. (IV.17.) OGY határozat 12. f) pontjára utal, jelenthetné a választ. Nevezett pont ugyanis így szól: (a Kormány) *„kezdje meg az új atomerőművi kapacitásokra vonatkozó döntés-előkészítő munkát. A szakmai, környezetvédelmi és társadalmi megalapozást követően a beruházás szükségességére, feltételeire, az erőmű típusára és telepítésére vonatkozó javaslatait kell időben terjessze az Országgyűlés elé.”* A 40/2008. (IV.17.) OGY határozat 12. f) pontjára tett utalás tehát szolgálhat a Kormány, mint az országgyűlési felhatalmazás kedvezményezettjének nevesítésére (az *„összhangban a 2008-2020 közötti időszakra vonatkozó energiapolitikáról szóló 40/2008. (IV.17.) OGY határozat 12. f) pontjával”* megfogalmazással), ez azonban túlzottan körmönfontnak tűnik, elégséges lett volna, ha egyszerűen beleírják a Határozat szövegébe, hogy a „Kormány számára”.

4. Kérdéses, miért utal a Határozat a korábbi [40/2008. (IV.17.)] országgyűlési határozatra. Ellentmondás figyelhető meg a Kormány mostani, az előterjesztő miniszternek a Gazdasági Bizottság ülésén megfogalmazott álláspontja (*„A Kormány nem érzi felhatalmazva magát arra, hogy részletesen cselekedjen ebben az ügyben...”*), illetve a között, hogy 2008-ban még sem a Kormány, sem az Országgyűlés nem kifogásolta, hogy a 40/2008. (IV.17.) OGY határozat úgy adta a feladatot a Kormánynak, hogy az nélkülözze a Kormány jelenlegi értelmezése szerint feltétlenül szükséges, az Atomtörvény 7.§ (2) által megkövetelt felhatalmazást. **Megállapítható, hogy a Kormány úgy kérte az Országgyűlés hozzájárulását, hogy egyrészt nem teljesítette a számára a 40/2008. (IV.17.) OGY határozatban előírtakat, másfelől a Határozat gyakorlatilag ugyanazt tűzi ki célul, mint a 40/2008. (IV.17.) OGY határozat.**

Felmerülhet az az értelmezés is, hogy a Kormány a 2008-as határozatban foglaltakat igyekszik megvalósítani, amihez – most – szükségesnek tartja az Országgyűlés újabb hozzájárulását, azonban ez azt jelentené, hogy a 40/2008. (IV.17.) OGY határozat értelmében ismét az Országgyűlés elé kell járulnia a Kormánynak (*„A szakmai, környezetvédelmi és társadalmi megalapozást követően a beruházás szükségességére, feltételeire, az erőmű típusára és telepítésére vonatkozó javaslatait kell időben terjessze az Országgyűlés elé.”*). Ezzel két probléma van. Egyrészt nem világos, hogy ennek mi értelme lenne. A hatályos – az Atomtörvényben definiált – jogszabályi háttér, bár nem tökéletes, de elégséges kereteket biztosít a folyamatoknak. Ennek megfelelően a 40/2008. (IV.17.) OGY határozatban megfogalmazott vizsgálatokat a Kormány minden további nélkül elvégezhette volna (az atomerőmű bővítéséről lévén szó, nincs szükség hozzájárulásra „létesítést előkészítő tevékenységhez”), és az abban megkövetelt konkrét javaslatokkal járulhatott volna az Országgyűlés elé, hogy megkérje a bővítéshez szükséges hozzájárulást (eleget téve az Atomtörvényben és a 40/2008. (IV.17.) OGY határozatban megfogalmazott követelményeknek). **Ezen túlmenően, sem a határozati javaslat, sem annak indoklása, sem az előterjesztő miniszter nem utalt arra, hogy valóban terveznék az Országgyűlés újbóli tájékoztatását, a hozzájárulása megkérését.** Erre az Atomtörvényben foglaltak maradéktalan betartása mellett nem is lenne szükség, hiszen a szerint mindössze egyszer, vagy új nukleáris létesítmény létesítését előkészítő tevékenységhez, vagy bővítéshez kell az Országgyűlés felhatalmazását kérni.

5. A Határozathoz egy mindössze másfél oldalas, semmitmondó, állításait alá nem támasztó indoklás tartozik. Az indoklás a döntés súlyához képest méltatlanul rövid, és egyetlen lényeges kérdést sem válaszol meg. Az indoklás mindössze egyszer hivatkozik egy már létező tanulmányra, a MAVIR kapacitástervére, az alapján azonban azt ismeri el, hogy 2025-ig nem indokolt új reaktorok építése. A Határozat ezzel nem csak formai okokból kérdőjelezhető meg, hanem tartalmilag is szükségtelennek, megalapozatlannak tűnik. **Megkérdőjelezhető tehát, hogy milyen alapon hozta meg az Országgyűlés a döntést, hiszen az indoklás hiányosságait figyelembe véve, a képviselők nem kapták meg a szükséges tájékoztatást, ami elfogadhatatlan a beruházás várható (több ezermilliárd forint nagyságrendű) költségét és időtávját (legalább 60-70 év) figyelembe véve.**

6. Meglehetősen aggályos, hogy **az előterjesztő miniszter és a parlamenti döntésben érdekelt Magyar Villamos Művek Zrt. (MVM) egymásnak ellentmondóan nyilatkoztak arról, hogy milyen szinten állnak az előkészületek, azaz, miről is szolt valójában az Országgyűlés döntése.** Az előterjesztő miniszternek a Gazdasági Bizottság ülésén elhangzott szavai szerint: *„Én úgy értelmezem az elvi hozzájárulást, hogy a Kormány semmit nem tehet. A gyakorlatban egy lépést nem tehet addig, amíg az országgyűlés az elvi hozzájárulást nem teszi meg, hiszen nem arról dönt az országgyűlés, hogy milyen blokk legyen, hány megawatt legyen, hol épüljön fel és mit kell csinálni, hanem arról dönt, hogy előzetesen elvi hozzájárulást ad a Kormánynak ahhoz, hogy az ilyen típusú kérdésekre a szükséges válaszokat próbálja a következő időszakban megválaszolni. [...] A Kormány nem érzi felhatalmazva magát arra, hogy részletesen cselekedjen ebben az ügyben, amíg az országgyűlés a Kormánynak meg nem engedi. Ha ezt az országgyűlés megengedi, akkor nyilván ez a történet be fog indulni.”*⁹⁴ Ezzel szemben, a magyar állam tulajdonában álló MVM a Határozat elfogadása után közleményben azonban az alábbiakról tájékoztatta a közvéleményt: *„[...] a cégcsoport a tulajdonossal egyeztetve már eddig is jelentős munkát végzett, hiszen a Paksi Atomerőmű bővítésére vonatkozó Parlamenti döntést megalapozó szakértői vizsgálatok a műszaki, gazdasági, kereskedelmi, jogi és társadalmi szempontok elemzésével, mintegy 300 mérnökévnyi ráfordítással immár két éve folytak. A parlamenti döntést követően mindezekre alapozva megkezdődhetnek a tényleges előkészületek, ennek részeként a szükséges engedélyeztetési eljárások.”*⁹⁵

A Kormány ezek szerint úgy kérte egy már elvégzett munkához az Országgyűlés hozzájárulását, hogy tudatában volt annak, hogy az MVM már elvégezte a munkát: az MVM közleménye szerint legalábbis a Kormányt tájékoztatták („a tulajdonossal egyeztetve”) az MVM terveiről és az elvégzett munkáról.

7. Az Atomtörvény jelenlegi, vonatkozó rendelkezései nem megfelelőek, azok változtatására és pontosítására van szükség. Nem világos, mit takar az Atomtörvény 7. § (2) pontjában lévő, *„létesítését előkészítő tevékenység”* kifejezés, mivel azt sem az Atomtörvény, sem bármilyen más jogszabály nem határozza meg. Ezzel értelemszerűen növekszik a Határozatban foglaltakat illetően a bizonytalanságok száma, azaz még kevésbé világos, mire is szol az engedély. A probléma az ezen szakasz által megadott további (pl. a bátaapáti radioaktív hulladék-tároló ügyében hozott, 85/2005. (XI. 23.) számú OGY határozat) országgyűlési hozzájárulásokra is kiterjed.

Ezen felül, az Atomtörvény 7 §. (2) bekezdését vizsgálva, azt ellentmondásosnak, és ezért alkalmatlannak tartjuk a jogalkotói szándék betöltésére. A jogalkotó az Atomtörvény megalkotásakor vélhetően abból a feltételezésből indult ki, hogy egy teljesen új atomerőmű létrehozása nagyobb (társadalmi, környezeti) sérelemmel jár, mint egy már meglévő atomerőmű bővítése, és ezért tartotta szükségesnek a bővítéshez képest általánosabb, a döntéshozatal korábbi fázisát feltételező folyamathoz, azaz a *„létesítését előkészítő tevékenység megkezdéséhez”* a hozzájárulás megkérését. A jogalkotó elképzelése szerint tehát egy már létező atomerőmű bővítése elvileg kisebb érdeksérelmet okoz, és ebben az esetben a döntéshozatal egy későbbi fázisában kell az Országgyűlés hozzájárulását megkérni. A különbség nem elhanyagolható: a bővítéshez szükséges

⁹⁴ Az Országgyűlés Gazdasági Bizottságának XX üléséről készült jegyzőkönyv internetes elérhetőségét a Mellékletek tartalmazzák.

⁹⁵ Az MVM közleményét a Mellékletek tartalmazzák.

hozzájárulás megkérésekor a Határozatban és annak indoklásában foglaltaknál lényegesen konkrétabb javaslatot kellett volna az építendő új atomreaktorokra vonatkozóan az Országgyűlés számára megfogalmazni.

A fenti különbségtételt aránytalannak tartjuk. Egy már létező atomerőmű új reaktorral való bővítése a társadalom számára hasonló súlyú és időtávú döntés, mint egy teljesen új atomerőmű építése. A két beruházás közti különbségek hatásai lokálisan, egymást jórészt ellensúlyozva jelentkeznek, míg a hosszú távú, döntően nem lokális hatások gyakorlatilag azonosak. Egy új atomerőmű építésénél fellépő környezetkárosító és társadalmi hatások jelentős része fellép egy atomerőmű bővítésénél is, míg a többi hatást nagymértékben ellensúlyozza, hogy a meglévő atomerőművet a bővítéssel tovább üzemeltetik, nem kerül sor a lebontására, a terület rekultivációjára stb. Ezzel szemben a hosszú távú hatások (az erőmű leszerelésének és a hulladékok kezelésének költségei és időtávja) gyakorlatilag megegyeznek. Ezért úgy véljük, hogy az Atomtörvény 7. § (2) bekezdésében foglalt, különböző szintű elvi hozzájárulásokat ki kell terjeszteni mindkét típusú beruházási tervre, azaz az atomerőmű bővítése, illetve bármilyen új nukleáris létesítmény létesítésének tervezése esetén is szükség lenne az Országgyűlés mind előzetes, mind végleges, konkrét információkkal indokolt hozzájárulására.

Összefoglalva, a Határozatot övező bizonytalanságok, a feloldatlan ellentmondások, a kérdéses pontok létre nehéz magyarázatot találni. Kiemelendő, hogy **a Határozatot súlyához mérten példátlanul rövid idő alatt (alig két hét) és módon, a Parlament feloszlását is kilátásba helyező kormányválság idején hozta meg az Országgyűlés.** A fenti pontokban taglaltak okot adnak arra a gyanúra, hogy a Határozat meghozatalával egy, a formális kereteken kívül már meghozott döntés legalizálása történt, úgy, hogy az Országgyűlés tagjai gyakorlatilag nem voltak döntésképes helyzetben, mivel a megalapozott döntéshozatalhoz szükséges információkat nem kapták meg. A Határozat szövegének ellentmondásossága pedig azt sejteti, hogy annak kialakítása során a döntés véglegességének leplezésére törekedtek, a döntés valódi tartalmáról sem az országgyűlési képviselőket, sem a közvéleményt nem kívánták tájékoztatni, arról a nyilvánosság előtt zajló politikai, szakmai, közéleti vitát nem kívánták folytatni.

A Határozat megszületésének folyamatát jellemző ellentmondásokon túlmenően, **a Határozat tartalmi bizonytalanságaiból fakadó várható hatások veszélyeztethetik a jövő nemzedékek jogait, a környezet és a természet állapotának fenntarthatóságát és általában is környezetvédelmi kockázattal járnak.** A nyilvános vita lefolytatása és a különböző alternatívák valós vizsgálata nélkül meghozott döntés több szempontból is aggályos. Minden energiatermelő technológia terheli a környezetet, az atomerőműveket azonban kiemeli a többi közül, hogy önmagukban is, és esetleges szabotázsakciók célpontjaként is potenciális veszélyforrást jelentenek. Továbbá, az a körülmény, hogy nem tudni, hány és mekkora egységgel tervezik a paksi atomerőmű bővítését, és így nem világos, hogy mekkora környezetterhelést fog okozni a fejlesztés folyamat és az új reaktorok majdani üzeme, illetve nem ismert, hogy milyen mennyiségű hulladék keletkezésére kell számítani, szintén a jövő nemzedékek érdekeinek veszélyeztetését okozhatja. A döntés időtávja a radioaktív és nukleáris hulladékok kezeléséhez szükséges időtartam figyelmen kívül hagyásával is legalább 60-70 éves távlatú, a hulladékok kezelésének gondja, különös tekintettel a kiegészítő fűtőelemek problémájának megoldatlanságára, annak költségeivel együtt a jövő nemzedékekre maradnak.

Mindezekon túl, az Atomtörvény vonatkozó rendelkezéseinek maradéktalan betartása esetén is sérülhetnek a jövő nemzedékek jogai, tekintettel az Atomtörvény rendelkezéseinek elégtelenségéből fakadó bizonytalanságokra.

A fenti eljárás, amely keretében egy nem megfelelő alapon és nem jogszerű keretek között hozott döntés megszületését eredményezte, veszélyezteti a jogállamiságot, és (környezeti, gazdasági, egyéb társadalmi) hatásaiban veszélyeztetheti a jövő nemzedékek jogait, illetve hozzájárulhat Magyarország környezeti állapotának romlásához. Ezért **kérjük Önt, mint a Jövő Nemzedékek Országgyűlési Biztosát, hogy az 1993. évi LIX. törvény 27/B.§ (1) bekezdésben biztosított jogkörei alapján**

vizsgálja ki az ügyet, járjon el és e módon járuljon hozzá a környezet állapotának, továbbá az állampolgárok egészséges környezethez való alkotmányos joga védelméhez.

Tekintettel az ügy súlyára, valamint a potenciálisan érintett állampolgárok nagy számára, kérjük Önt, hogy beadványunkat soron kívül bírálja el.

Az üggyel kapcsolatos, ez idáig keletkezett iratokat jelen levelünkhöz mellékeljük. Személyes adataink kezeléséhez, nyilvánosságra hozatalához hozzájárulunk.

Segítségében és támogatásában bízva,

Budapest, 2009. május 28.

Tisztelettel:

Ámon Adrienn
igazgató
Energia Klub

A beadványhoz csatolt melléletek:

- A 25/2009. OGY határozat eredeti, H/9173. számú határozati javaslat és indoklása
- Az Energia Klub által készített, *A paksi atomerőmű bővítésével kapcsolatos, H/9173. számú országgyűlési határozati javaslat kritikája* című dokumentum
- Az Energia Klub és a Greenpeace által készített, *A paksi atomerőmű bővítésével összefüggésben megfontolandó kérdések* c. dokumentum
- Az Energia Klubnak a 25/2009. OGY határozat alkotmányellenességének utólagos vizsgálatát és megsemmisítését indítványozó, az Alkotmánybíróság számára benyújtott beadványa
- Az MVM 2009. március 31-én kiadott közleménye
 - o http://mvm.hu/engine.aspx?page=showcontent&content=sajtokozlemeny_20090331_paks_bovites
- Az Országgyűlés bizottsági ülései jegyzőkönyveinek elérhetősége:
 - o A Gazdasági Bizottság 2009. március 18-i ülése:
http://www.parlament.hu/internet/plsql/ogy_biz.keret_frissit?p_szerv=184&p_fomenu=20&p_almenu=24&p_ckl=38&p_rec=&p_nyelv=HU
 - o A Környezetvédelmi Bizottság 2009. március 30-i ülése:
http://www.parlament.hu/internet/plsql/ogy_biz.keret_frissit?p_szerv=190&p_fomenu=20&p_almenu=20&p_ckl=38&p_rec=&p_nyelv=HU